

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3165/2021. (IV. 30.) AB határozat	bírói döntés megsemmisítéséről	1104
3166/2021. (IV. 30.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	1118
3167/2021. (IV. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1126
3168/2021. (IV. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1133
3169/2021. (IV. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1137
3170/2021. (IV. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1141
3171/2021. (IV. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1144
3172/2021. (IV. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1147
3173/2021. (IV. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1151
3174/2021. (IV. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1155
3175/2021. (IV. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1158
3176/2021. (IV. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1162
3177/2021. (IV. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1171
3178/2021. (IV. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1176
3179/2021. (IV. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1179
3180/2021. (IV. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1182
3181/2021. (IV. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1186
3182/2021. (IV. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1190
3183/2021. (IV. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1192
3184/2021. (IV. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1196
3185/2021. (IV. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1200
3186/2021. (IV. 30.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1203

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3165/2021. (IV. 30.) AB HATÁROZATA

bírói döntés megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Dienes-Oehm Egon és dr. Juhász Miklós* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával, valamint *dr. Schanda Balázs* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Kúria Pfv.IV.20.432/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó az Újpesti Torna Egylet (a továbbiakban: UTE) jogi képviselője (Dr. Abay és Dr. Török Ügyvédi Iroda, ügyintéző ügyvéd: dr. Abay Péter) útján az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.432/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését – a Fővárosi Törvényszék 25.P.22.953/2017/10. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott bírósági ítéletek ellentétesek az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével, a XIII. cikk (1) bekezdésével és a XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [2] 1.1. Az indítvány és annak kiegészítése, valamint a csatolt bírósági ítéletek alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tényállása az alábbiakban foglalható össze.
- [3] Az UTE 1885 óta működik és ezzel a legrégebbi, ma is aktív sportegyesület, amely a századfordulótól 1999-ig önállóan működtette felnőtt férfi labdarúgócsapatát. 1999-től a jogszabályi változások okán a labdarúgócsapatok csak gazdasági társaságként vehetnek részt a hazai és a nemzetközi bajnoki, illetve kupaküzdelmekben. Ettől az évtől kezdve az UTE felnőtt férfi labdarúgócsapata, az Újpest FC, sportvállalkozásként működik, oly módon, hogy annak kisebbségi tulajdonosa az UTE, a többségi tulajdonos pedig szakmai-pénzügyi befektető. Ebben a konstrukcióban az UTE biztosította a védjegyoltalomban részesülő címet és a bajnokságban való indulás jogát. A címer egyúttal az UTE vagyoni hozzájárulását is jelentette a közös céghez, amelyet a mindenkori társasági szerződés is rögzített.
- [4] Jelenleg – 2011 óta – az Újpest FC-nek (hivatalosan: Újpest 1885 Football Kft.) két tagja van: egyrészt egy belga állampolgár 100%-os tulajdonában álló gazdasági társaság az Újpest Labdarúgó Kft., amely 96,69%-os többségi üzletrészt képvisel, és az UTE 3,31%-os üzletrésszel.
- [5] Az Újpest FC társasági szerződése szerint a társaság taggyűlésének a hatáskörébe tartozik a labdarúgócsapat arculati elemeinek (csapatszín, címer, embléma, a társaság által használt „Újpest FC” név) a megváltoztatása, amelyhez 100%-os szavazati arány szükséges.
- [6] A fenti szabályt figyelmen kívül hagyva az Újpest FC ügyvezetője, aki egyben az Újpest Labdarúgó Kft. tulajdonosa is, 2017. június 26-án egyszemélyben úgy döntött, hogy megváltoztatja a labdarúgó csapat címerét, és július 3-ával alkalmazni is kezdte az új címet.

- [7] 1.2. Az indítványozó jogai megóvása érdekében két eljárást is indított az Újpest FC ellen. Egyrészt a Fővárosi Törvényszék Cégbíróságához fordult, törvényességi felügyeleti eljárást kezdeményezve a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) alapján. A cégbíróság Cgt. 01-17-012673/8. számú végzésével a jogsértést megállapította, és az alperest pénzbírság megfizetésére kötelezte. Az Újpest FC alperes nem nyújtott be fellebbezést, így a végzés jogerőre emelkedett. Másrészt személyiségi jogi pert indított az Újpest FC ellen, kérve annak megállapítását, hogy az alperes megsértette a jóhírnévhez való jogát, hivatkozva a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (1) bekezdésére, a 2:43. § d) pontjára, 2:45. § (2) bekezdésére, kérve a 2:51. § (1) bekezdésében található jogkövetkezmény alkalmazását, illetve a társasági szerződés megsértésének megállapítását.
- [8] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: törvényszék vagy elsőfokú bíróság) az indítványozó keresetét a 25.P.22.953/2017/10. számú ítéletével elutasította.
- [9] Az elsőfokú bíróság annak vizsgálatából indult ki, hogy azzal a magatartással, miszerint az alperes az általa működtetett labdarúgócsapat címerét egyoldalúan megváltoztatta, és az új címet használja tevékenysége során, sérültek-e az indítványozó (felperes) személyiségi jogai. Az arculati integritáshoz, valamint a presztízs élvezéséhez való jog tekintetében kifejtette: a Ptk. 2:42. § (1) bekezdése ugyan generálklauzula jelleggel határozza meg a személyiségi jogok körét, a személyiségi jogok védelme azonban csak a személyiség immanens magjának védelmére irányul, a személyiséghez nem tartozó jogok védelmére nem vonatkozik. Sem az arculati integritáshoz való jog, sem a presztízs élvezéséhez való jog nem tartozik az érintett jogi személy személyiségéhez. Nem állapítható meg ugyanis a személyiségnek olyan eleme, amelynek védelmét e két jog juttatná érvényre.
- [10] Az elsőfokú bíróság a Ptk. 2:45. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy a címer megváltoztatása önmagában nem befolyásolhatja az indítványozó jó hírnevét. Egy személy jó hírnevét ugyanis az adott személy magatartása, tevékenysége és az ennek alapján róla kialakult társadalmi megítélés alapozza meg, nem pedig más személyhez kötődő szimbólumok, címerek mintázata, annak időnkénti megváltoztatása. A labdarúgócsapat címerének megváltoztatása nem is volt alkalmas annak a hamis látszatnak a keltésére, hogy ez a változtatás az indítványozó döntése volt vagy ahhoz hozzájárult. Az nem volt több, mint egy nem vitatott szerződésszegés, ami jelen esetben nem járt személyiségi jogi sérelemmel.
- [11] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az indítványozó terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperes kereseti kérelemnek megfelelő marasztalását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását kérte.
- [12] A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla (a továbbiakban: ítéltábla vagy másodfokú bíróság) 32.Pf.21.244/2017/4-II. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és megállapította, hogy az alperes megsértette az indítványozó jó hírnevét azzal, hogy az indítványozó hozzájárulása nélkül az általa működtetett NB I-es férfi labdarúgócsapat címerét megváltoztatta és a megváltoztatott címet használja.
- [13] Az ítéltábla megítélése szerint az indítványozó helyesen hivatkozott arra, hogy a sportegyesület lényegi vonásának minősül a címer, amely az arculat kiemelt eleme. Az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően az ítéltábla úgy vélte, hogy a címer által közvetített arculat a sportegyesületnél, sportvállalkozásnál éppen a szervezet lényegét kifejező jellemző, ezért a címer megváltoztatásával kapcsolatos, az arculatot ért, sérelem esetén a személyhez fűződő jogvédelem szükségessége is felmerül.
- [14] A másodfokú bíróság megítélése szerint az ügyben annak kellett ügydöntő jelentőséget tulajdonítani, hogy a szóban forgó felnőtt férfi NB I-es labdarúgócsapat a fogyasztók, szurkolók előtt nemcsak az alpereshez, hanem az indítványozóhoz is köthető volt. Az NB I-es futballcsapat és az indítványozó közötti, címerrel kifejezett kapcsolatot a társasági szerződés is megerősítette az arculat- és címerváltoztatás kérdésének egyhangú, taggyűlési döntéshozatalra vonatkozó rendelkezésével. Ekként az indítványozó által előadott kapcsolat a jogi valóságban, szerződéses rendelkezésekben is megjelent.
- [15] A megváltoztatott címer ehhez képest nem utal az indítványozói sportegyesületre, az UTE-ra, a városrészt jelképező horgony alig, az alapítási év pedig az átlagfogyasztó, szurkoló számára marginálisan észlelhető. A közismert szimbólumnak az indítványozó tiltakozása ellenére történt ilyen megváltoztatása azt a tartalmat közvetíti, hogy az indítványozónak már nincs köze az NB I-es futballcsapathoz: múltbeli és jövőbeli eredményei kizárólag egy tőle független vállalkozás hírnevét gyarapítják. Az alperest a társasági szerződés alapján terhelte az a kötelezettség, hogy az indítványozóról az azonos arculat alapján kialakult képet – az indítványozó Ptk. 2:42. § (3) bekezdése szerinti hozzájárulása nélkül – ne tegye kedvezőtlenebbé, ezért az indítványozóról

- a fogyasztói, rajongók előtt kialakított kép ezzel ellentétes, jogszerűtlen megváltoztatása a Ptk. 2:45. § (2) bekezdése szerinti személyhez fűződő jogsértést, jóhírnévsértést valósított meg.
- [16] Az alperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a jogerős döntés ellen. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv. IV.20.432/2018/7. számú ítéletével a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [17] A Kúria érdemben az elsőfokú bíróság álláspontját osztotta. Rámutatott arra, hogy valamely önálló jogi személyiséggel rendelkező szervezet saját címerének saját döntésen alapuló megváltoztatása, egy attól elkülönült jogi személy jóhírnevének sérelmét objektíve nem okozhatja. Az alperes kifogásolt magatartása még akkor sem alkalmas a jóhírnév megsértésére, ha az a gazdasági társaság társasági szerződésének megszegésével valósul meg. A perbeli esetben a címer megváltoztatása önmagában személyhez fűződő jogot nem sért. Az alperes magatartását az teszi jogellenessé, hogy az alperes vezető tisztségviselője nem tartotta be a gazdasági társaságot létesítő szerződésben foglaltakat. A cég működésére vonatkozó kötelezettségek megszegésével okozott sérelem azonban személyiségvédelmi igény keretében nem érvényesíthető. A felperes a keresetében lényegében a személyiségi jog megsértésének jogkövetkezményei alkalmazásával kívánta az alperes szerződésszerű magatartását kikényszeríteni. A személyiségi jogsértés miatt igénybe vehető szankciók azonban nem alkalmazhatók a gazdasági társaság működésére vonatkozó szabályok megszegésének orvoslására.
- [18] 1.3. Az indítványozó az Abtv. 27. § alapján kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.432/2018/7. számú ítélete – a Fővárosi Törvényszék 25.P.22.953/2017/10. számú ítéletére is kiterjedő hatályú – alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését az alábbiak miatt.
- [19] Az indítványozó álláspontja szerint az elsőfokú bíróság és a Kúria megsértette a jóhírnévhez való jogát. A Ptk. ugyanis a személyiségi jogvédelem terén számos újdonságot hozott a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvényhez (a továbbiakban: régi Ptk.) képest. Egyrészt a Ptk. 2:42. §-a személyiségi jogi generálklauzulája alapján bármely személyiségi jog – a nem nevesítettek is – védelmet nyernek. Másrészt a jogalkotó a személyiség magánjogi védelmének középpontjába az emberi méltósághoz való jogot helyezte; ezt tekintve minden nevesített és nem nevesített személyiségi jog anyajogának.
- [20] Az indítványozó szerint az elfogadható, hogy még nincs kialakult bírói gyakorlata az új generálklauzulának, ugyanakkor az elfogadhatatlan, hogy mind az elsőfokú bíróság, mind a Kúria figyelmen kívül hagyta a Ptk. szabályait, annak szellemiségét és döntésüket a régi Ptk.-ra, illetve az ahhoz tapadó bírósági gyakorlatra alapozva hozták meg. A bíróságok ugyanis nem ismerték el, hogy egy sportegyesület – mint az indítványozó – esetében az arculati elemek a személyiségi jog részét képezik. Ez önmagában sérti az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében biztosított és védett jóhírnévhez való jogot.
- [21] Az indítványozó szerint az előző pontban foglaltak sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát is, mivel a Ptk. személyiségi jogi szabályait a norma szövegének figyelmen kívül hagyásával, néhol azzal szemben, a régi Ptk. szabályaira és az azokhoz kapcsolódó bírósági gyakorlatra figyelemmel értelmezte és alkalmazta mind az elsőfokú bíróság, mind a Kúria.
- [22] Az indítványozó szerint az, hogy a Kúria megállapította az Újpest FC saját címerének saját döntésen alapuló megváltoztatásával kapcsolatban, hogy egy elkülönült jogi személy (az indítványozó) jóhírnevének sérelmét objektíve e jogsértő cselekmény nem okozhatja (Kúriai ítélet [20]), olyan jogértelmezés, amely sérti a tulajdonhoz való jogát (Alaptörvény XIII. cikk), mivel figyelmen kívül hagyja azt a tényt, hogy az Újpest FC egy közös tulajdonú sportvállalkozás és az indítványozónak a címer megváltoztatásra irányuló döntés meghozatalában vétőjoga van. A társasági szerződés ezen eleme megsértésének súlyát kibebíró bírósági jogértelmezés felveti a bírói pártatlanság sérelmét is.
- [23] A bírói pártatlanság sérelmét veti fel továbbá, hogy a Kúria egyszerű cégjogi szerződésszegésnek tekintette a társasági szerződés megsértését, ahelyett, hogy az Alaptörvény 28. cikke alapján vizsgálta volna a cégjogi végzésben foglaltakat és a társasági szerződés megszegését a személyiségi jogvédelem eszközcselekményének minősítette volna.
- [24] A fentiekén túl (*contra legem* jogértelmezés, bírói pártatlanság kételye) felmerülhet az észszerű időn belüli elbírálás elvének a sérelme is, mivel a Kúria felülvizsgálati eljárása közel másfél évet vett igénybe, miközben a másodfokú bíróság fél év alatt hozta meg a jogerős döntést.
- [25] Az indítványozó az indokolt bírói döntést is hiányolta, mivel álláspontja szerint a Kúria kritikátlanul átvette az elsőfokú ítélet indokolását, ahelyett, hogy önálló érvelést adott volna elő. Ennek eredményeképp a Kúria ítéletének indokolása kirívóan rövid és hiányos.

II.

[26] 1. Az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései:

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

[27] 2. A Ptk.-nak az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„2:42. § [A személyiségi jogok általános védelme]

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való – bármilyen módon, illetve eszközzel történő – kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja.”

„2:43. § [Nevesített személyiségi jogok]

A személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen
d) a becsület és a jóhírnév megsértése;”

„2:45. § [A becsülethez és jóhírnévhez való jog]

(2) A jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tény állít vagy híresztel, vagy valós tény hamis színben tüntet fel.”

„2:51. § [Felróhatóságtól független szankciók]

(1) Akit személyiségi jogában megsértenek, a jogsértés ténye alapján – az elévülési időn belül – az eset körülményeihez képest követelheti

a) a jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását;

b) a jogsértés abbahagyását és a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől;

c) azt, hogy a jogsértő adjon megfelelő elégtételt, és ennek biztosítson saját költségén megfelelő nyilvánosságot;

d) a sérelmes helyzet megszüntetését, a jogsértést megelőző állapot helyreállítását és a jogsértéssel előállított dolog megsemmisítését vagy jogsértő mivoltától való megfosztását;

e) azt, hogy a jogsértő vagy jogutódja a jogsértéssel elért vagyoni előnyt engedje át javára a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint.”

III.

[28] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés szerint a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. §-ok szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket.

[29] 1.1. Az Alkotmánybíróság tanácsa az alkotmányjogi panaszt 2020. július 7-én befogadta, mert az a fenti törvényi feltételeknek megfelelt. Az Alkotmánybíróság alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek tekintette azt a kérdést, hogy jogi személyek esetében az arculati elemeket tekinthetőek-e a személyiség integráns részének, így megsértésük esetén személyiségi jogvédelem kérhető-e. Alapvető alkotmányjogi jelentőségűnek vélte azt a kér-

dést is, hogy vizsgálható-e érdemben az a *contra legem* jogalkalmazásra hivatkozó alkotmányjogi panasz, amelyben a támadott bírói döntés hibája abban érhető tetten, hogy a bíróság nyilvánvalóan nem a hatályos, hanem a korábban hatályos normaszöveg és az ahhoz tapadó bírósági gyakorlat alapján hozta meg határozatát. Végezetül úgy ítélte meg a tanács, hogy felmerülhet a tulajdonhoz való jog sérelme is, hiszen a sérelmezett bírósági döntések rendre figyelmen kívül hagyták, hogy az arculati elemek egy sportegyesület számára vagyoni értékkel is bír(hat)nak.

- [30] 1.2. Ugyanakkor az alkotmányjogi panasz nem minden indítványi eleme felel meg a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésén alapuló törvényi feltételeinek. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog keretében hivatkozott annak egyes részelemeinek, így az indokolt bírói döntéshez való jog, az észszerű idő elve, illetve a bírói pártatlanság, sérelmére is. Az Alkotmánybíróság a határozott kérelem feltételeinek vizsgálata során megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában pusztán megjelölte a tisztességes bírósági eljárás fenti részelemeit, azonban a panasz ebben a vonatkozásban nem tartalmazza „az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], illetve az „indítványban foglalt kérelem részletes indokolását” [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha az megjelöli ugyan az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a támadott jogszabály, vagy bírói döntés {3271/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [31] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában alkotmányjogilag releváns érveléssel nem indokolta meg, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt indokolt bírói döntéshez való jogot, az észszerű idő elvét, illetve a bírói pártatlanságot a támadott bírósági ítéletek miért sértik.
- [32] Erre tekintettel az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikke vonatkozásában az indokolt bírói döntéshez való jog, az észszerű idő elve, illetve a bírói pártatlanság vonatkozásában nem felel meg a határozott kérelem törvényi feltételeinek.
- [33] 2. A továbbiakban az Alkotmánybíróság az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével, a XIII. cikk (1) bekezdésével és a XXVIII. cikk (1) bekezdésével (*contra legem* jogalkalmazás) kapcsolatos indítványi elemeket vizsgálta érdemben.

IV.

- [34] Az indítvány megalapozott.
- [35] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként áttekintette a személyiségi jogvédelemmel – különös tekintettel a jóhírnévhez való joggal – kapcsolatos gyakorlatát.
- [36] Az Alkotmánybíróság Alaptörvény előtti gyakorlata elismerte, hogy az általános cselekvési autonómia és annak alkotmányos védelme a jogi személyeket is megilleti, de csak korlátozott mértékben. Ennek az oka abban lelhető fel, hogy amíg a természetes személyeknél az emberi méltósághoz való jog abszolút jellegű, feltétlen és elidegeníthetetlen jogként illeti meg az embert, addig a jogi személyeknél a cselekvési autonómia csak az adott szervezet céljához, rendeltetéséhez kötötten adatik meg {24/1996. (VI. 25.) AB határozat, ABH, 1996, 107, 111–112, megerősítette a 24/2014. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [140]}.
- [37] A nem vagyoni kár jogintézményét vizsgáló 34/1992. (VI. 1.) AB határozat egyértelművé tette, hogy a jogi személyeket is megilleti a személyiségi jogvédelem és nem csak vagyoni jogaik sérelme élvez jogi védelmet (ABH 1992, 192, 200).
- [38] A jogi személyek alapjogvédelmére vonatkozó alkotmánybírósági gyakorlatra is figyelemmel volt az alkotmányozó az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének megfogalmazásakor, mely szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. Az I. cikk (4) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy a törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.
- [39] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépését követően egyes határozataival megerősítette, illetve továbbfejlesztette az emberi méltóságból fakadó személyiségi jogra vonatkozó korábbi döntései egy részét.

A 32/2013. (XI. 22.) AB határozat szerint önálló védelmet élvez az egyén életéről alkotott kép is (a jóhírnévhez való jog) (Indokolás [84]). A képmáshoz való jog, mint az emberi méltóság egyik részjogosítványának kérdésével a 28/2014. (IX. 29.) AB határozat foglalkozott először, a névjoggal pedig a 27/2015. (VII. 21.) AB határozat. A cselekvőképességet érintő gondnokság alá helyezés és a becsület, jóhírnév összefüggéseit a 11/2014. (IV. 4.) AB határozat érintette. A jóhírnév esetleges sérelmét az internetes hozzászólásokkal (kommentekkel) összefüggésben a 19/2014. (V. 30.) AB határozat tekintette át. A 14/2017. (VI. 30.) AB határozat a munkavállalók személyiségi jogainak korlátozhatóságával foglalkozott. A vérségi kapcsolat, mint az önazonossághoz való jog részeként pedig a 13/2020. (VI. 22.) AB határozatban jelent meg.

- [40] A fentiek alapján egyértelműen rögzíthető, hogy az Alaptörvény a jogi személyek jóhírnévhez való jogát is védi. Ugyanakkor áttekintve az Alkotmánybíróság érdemi döntéseit, azt kell megállapítani, hogy a jóhírnévhez való joggal összefüggésben az Alkotmánybíróság gyakorlata igen hiányos, a jog személyekkel kapcsolatban pedig eddig – megfelelő indítvány híján – egyetlen határozat sem született.
- [41] 2. Az Alkotmánybíróság ezt követően az a személyiségi jogvédelem polgári jogi alapjait tekintette át, különös tekintettel a jóhírnév védelmére.
- [42] 2.1. A hatályos Ptk. – hasonlóan régi Ptk.-hoz – általános jelleggel védi a személyiségi jogokat (Második Könyv Harmadik része 2:42. §– 2:54. §). Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a Ptk. 2:42. § egy olyan generálklauzulát tartalmaz, amely alapján valamennyi személyiségi jog – így a nem nevesítettek is – védelem alatt állnak. A fentieket úgy kell érteni, hogy a jövőben akár újabb személyiségi jogok is keletkezhetnek, amelyekre a jogi védelem automatikusan ki fog terjedni. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy a Ptk.-ban szabályozott jogvédelmi eszközök igénybevételére a nem nevesített személyiségi jogok esetén is mód nyílik. A fenti generálklauzulát erősíti az, hogy azt – eltérően a régi Ptk.-tól – már nem követi közvetlenül példálózó jellegű felsorolás arról, hogy milyen magatartások sérthetik a személyiségi jogokat. További újdonság a régi Ptk.-hoz képest, hogy a Ptk. a személyiségi jogokat az emberi méltóságból eredezteti [Ptk. 2:42. § (2) bekezdés]. Ugyanakkor a Ptk. 3:1. § (2) bekezdése – mintegy az Alaptörvény I. cikk (4) cikke leképződéseként – rögzíti, hogy a jogi személy jogképessége kiterjed minden olyan jogra és kötelezettségre, amely jellegénél fogva nem csupán az emberhez fűződhet. A személyiségvédelem körében ez azt jelenti, hogy a polgári jog is elismeri, hogy a személyiségi jogok a jogi személyeket is megilletik, természetesen csak azok, amelyek jellegüknél fogva nem csak az emberekhez kötődnek. A jóhírnév védelme pedig nyilvánvalóan olyan jog, amely nem csak a természetes személyek sajátja.
- [43] 2.2. A jóhírnév megsértéséről különösen akkor beszélhetünk, ha az adott személyről, őt sértő, valótlan tényt állítanak vagy híresztelnek, vagy valós tényt hamis színben tüntetnek fel [Ptk. 2:45. § (2) bekezdése]. Ebből az is következik, hogy nem minősül a jóhírnév megsértésének, ha a valakiről állított vagy híresztelt valótlan tény az adott személyre nézve nem sértő (BH2001. 469.). Ugyanígy a valós tények közlése vagy a vélemény megfogalmazása sem sérti a jó hírnevet (BH2019. 13.). A közlésnek ugyanakkor – ahhoz, hogy a jó hírnevet sértőnek minősüljön – alkalmasnak kell lenni arra, hogy hátrányos legyen az érintett személy társadalmi megítélésére. A jogsértés megállapításának azonban nem feltétele annak bizonyítása, hogy ez a hátrányos megítélés ténylegesen be is következett (BH2010. 294.).
- [44] A jóhírnévhez való jog tehát azt célozza, hogy az adott személyről a társadalomban kialakult (vagy kialakuló) kép valós tényeken alapuljon. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ez a kép ne lehetne téves vagy helytelen, a jóhírnévhez való jog ugyanis pusztán azt biztosítja, hogy ez a kép valós tényekből levont következtetések eredményeképp álljon össze. Fontos kiemelni, hogy a Ptk. példálózó jelleggel csak a leggyakoribb, tipikus hírnérontó magatartást emeli ki (tényt állít, híresztel vagy valós tényt hamis színben tüntet fel), amiből az következik, hogy a jóhírnév megsértésének bármilyen módon való elkövetése jogellenes. Azaz e körben a közlést tág értelemben kell felfogni, az lehet a gondolat kifejezésének minden elképzelhető és alkalmas módja, így a tipikus szóbeli vagy írásbeli információátadás mellett a rajz, ábra, szobor, festmény, fotó, mozdulat, gesztus, cselekvés stb. útján való kifejezés is (BH2002. 261., BH2013. 266.).
- [45] 3. A továbbiakban az Alkotmánybíróságnak arra a kérdésre kellett választ adnia, hogy a Kúria ítélete megsértette-e az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében biztosított jóhírnévhez való jogot.
- [46] Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja szerint az Alkotmánybíróság „alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját”. Ennek megítélésekor az Alkotmánybíróság

mindenekelőtt azt a kérdést vizsgálja, hogy a bíróság felismerte-e az ügy alapjogi vonatkozásait. Ezt az Alkotmánybíróság a 3/2015. (II. 2.) AB határozatban rögzítette: „Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvénynek ez a rendelkezése a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék [...]. Ebből a kötelezettségből következik, hogy a bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgástér keretein belül azonosítani kell az elé kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie.

A bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvényellenes.” (Indokolás [17]–[18])

- [47] Ugyanakkor: „Nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe annak megítélése, hogy a bíróság döntése az ügyben meghozható egyedüli helytálló döntés-e, vagy hogy a bírói törvényértelmezés, a bizonyítékok mérlegelése, valamint az azokból levont következtetések helyesek-e. A bírói mérlegelés körében hozott ítéletek felülvizsgálata az Alkotmánybíróság Alaptörvényben biztosított alkotmányossági szempontú vizsgálati jogkörén kívül esik {hasonlóan pl. 3013/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [18]; 3221/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.” {7/2020. (VII. 17.) AB határozat, Indokolás [47]}
- [48] A Kúria Pfv.IV.20.432/2018/7. számú ítéletében két – egymással összefüggő – okból is megalapozatlannak találta a másodfokú jogerős ítéletet. Egyrészt rögzítette, hogy az önálló jogi személyiséggel rendelkező szervezet (a perbeli alperes Újpest FC) saját címernek saját döntésen alapuló megváltoztatása, egy attól elkülönült jogi személy (a felperes UTE) jóhírnevének sérelmét objektíve nem okozhatta. Másrészt kifejtette, hogy egy alapvetően szerződéses magatartás, azaz a cég működésére vonatkozó – a társasági szerződésből fakadó – kötelezettségek megszegésével okozott sérelem, személyiségvédelmi igény keretében nem érvényesíthető.
- [49] Az Alkotmánybíróságnak a tárgyi ügyben nem azt kellett eldöntenie, hogy a Kúria fenti jogértelmezése helyes volt-e, hanem azt, hogy figyelemmel volt-e az ügy alapjogi érintettségére – ti. lefolytatta-e az alapjogi vizsgálatot, mint a másodfokú bíróság –, azaz arra, hogy az indítványozó személyiségi (jóhírnévhez való) joga sérülhetett-e. A Kúria nem vitatta a másodfokú bíróság azon megállapítását, hogy a jóhírnév sérelmét megvalósító magatartások felsorolása nem taxatív, és így a jóhírnév sérelmét a felsorolásban nem szereplő egyéb magatartás is okozhatja, azaz a tárgyi ügyre vonatkoztatva a címer megváltoztatása is okozhatott ilyen jogsérelemet. Viszont eleve kizárta a személyiségi jogvédelem lehetőségét. Egyrészt azzal, amikor arra az álláspontra helyezkedett, hogy az indítványozó a jó hírneve sérelmére való hivatkozást – pusztán eszközként – a társasági szerződés betartására kívánja felhasználni. Másrészt azzal, hogy az indítványozó és az Újpest FC közötti vitát a közös cégen belüli vitának tekintette a Kúria, azaz összekeverte a társaság belső és külső viszonyait. Végül soron a Kúria véleménye szerint a tárgyi ügy nem más, mint egy – a társasági szerződés megsértése miatti – társasági jogi jogvita, amelynek semmiféle személyiségi jogi vonzata sincs.
- [50] Az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a perben felmerült, hogy az indítványozó a társasági szerződés megsértése miatt bírósághoz fordulhatott volna a Ptk. 3:35. §-a alapján, az alperes ügyvezetőjének határozata ellen, kérve annak hatályon kívül helyezését. Az elsőfokú ítélet indokolása szerint – a személyiségi jogvédelem mellett – létezett tehát olyan jogi eszköz, amelyet az indítványozó igénybe tudott volna venni. A Ptk. 3:35. §-a azonban csak abban az esetben alkalmazható, ha a jogi személy valamelyik szerve hozott olyan határozatot, amely tárgya lehet ilyen felülvizsgálatnak. A tárgyi ügyben azonban ilyen határozat nem létezett, hiszen a többségi tulajdonos ügyvezetőjének egyszemélyi (és formátlan) döntése volt a címer megváltoztatása, amely döntés nem tekinthető az Újpest FC határozatának. Ezt támasztja alá az is, hogy a jelen ügyben a címer önhatalmú megváltoztatása miatt az indítványozó törvényességi felülvizsgálati eljárást kezdeményezett, és a cégbíróság lefolytatta az eljárást. A Ctv. 74. § (3) bekezdése szerint ugyanis csak akkor van helye törvényességi felülvizsgálati eljárásnak, ha az arra vonatkozó igény a Ctv. 65–70. §-ban meghatározott vagy más polgári perben, illetve közigazgatási eljárásban nem érvényesíthető.
- [51] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben megjegyzi, hogy a jogi személy határozatának a felülvizsgálatára csak akkor kerülhet sor, ha a jogi személy hozott olyan határozatot, amely tárgya lehet ilyen felülvizsgálatnak.

Ha a jogi személy azzal követ el jogsértést, hogy egy szükséges határozatot nem hoz meg, azaz valamilyen cselekvést, akarathelyettesítést kívánó helyzetben hallgat, akkor a határozat bírósági felülvizsgálatára – határozat hiányában – nem kerülhet sor. Ez az elv olvasható ki a bírósági gyakorlatból is (pl. BDT2019. 4101., BDT2017. 3636.). Annak a kérdésnek a vizsgálata, hogy van-e felülvizsgálható határozat, azért is jelentős, mert ezen múlhat, hogy le lehet-e folytatni törvényességi felügyeleti eljárást. Ugyanis, ha van felülvizsgálható határozat, az kizárja a törvényességi felügyeleti eljárást, ellenben, amennyiben ilyen határozat nem született, ezért a határozat bíróság általi felülvizsgálata kizárt, akkor szóba jöhet a törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatása.

- [52] A jelen ügyben az indítványozó és a többségi tulajdonos Újpest Labdarúgó Kft. között a társasági szerződés megsértése miatti jogvita a Ptk. 3:35. §-a alapján nem volt peresíthető, a cégjogi szabályok pedig nem voltak alkalmasak a jogsértő magatartás reparálására. (A bíróságnak nem volt visszatartó ereje, ezt bizonyítja, hogy az Újpest FC nem is fellebbezte meg a cégbíróság végzését, ugyanakkor nem állította vissza a törvényes működést sem.)
- [53] Megállapítható tehát, hogy az indítványozó számára vagy nem állt rendelkezésre bírói út (társasági jog), vagy az igénybe vett bírói jogvédelem (cégeljárás) nem volt alkalmas arra, hogy a külső jogviszonyokban megjelenő címerhasználat miatti jogsérelmet orvosolja.
- [54] Kétségtől, a címernek a közös cég többségi tulajdonosa általi egyoldalú és jogsértő megváltoztatásának vannak társasági jogi vonatkozásai. A Kúria ítélete helyesen állapítja meg, hogy a személyiségi jog nem szolgálhat más jogterületekre tartozó vitának az eldöntésére. Ugyanakkor figyelmen kívül maradt, hogy vannak olyan, egyébként más jogszabályokat (is) sértő magatartások, amelyek egyúttal személyiségi jogsértést is megvalósítanak. A tárgyi ügyben tehát elsősorban nem az ügy társasági jogi aspektusait kellett volna vizsgálni, hanem azt, hogy az alperes magatartása megsérthette-e a felperes indítványozó személyhez fűződő jogát (jó hírnevét), azáltal, hogy behatást gyakorolt az indítványozó védett tulajdonságaiba.
- [55] A Kúria azonban helyben hagyta az elsőfokú bíróság ítéletét, így annak azt a megállapítását is, amely szerint egy személy jó hírnevét az adott személy magatartása, tevékenysége és az ennek alapján a róla kialakult kép társadalmi megítélése alapozza meg. Ebből következően egy másik személyhez kötődő szimbólum megváltoztatása nem sértheti meg az adott személy személyiségi jogát.
- [56] Ezek a szervezetek azonban élettelen entitások, így személyiségük lényegét elsősorban a külvilág számára érzékelhető elemekkel lehet meghatározni. Ezek lehetnek különösen a szervezet neve, az őt meghatározó szimbólumok, fontosabb arculati elemek, valamint a vele kapcsolatos valós információk (amelyek alapján az önazonosságuk fennáll), egyszóval azon személyiségjegyek, amelyek révén e jogalanyok megjelennek a külvilágban, és amelyek alapján harmadik személyek számára kétséget kizáróan beazonosíthatóak. A jogi személyek esetében tehát meghatározó a megjelenésük, a róluk kialakult kép, amely egyediségüket jelzi harmadik személyek számára. A fentiek alapján ezek a jogi személyiség lényegét adó alkotóelemeknek minősülnek, és mint ilyenek részesülhetnek a személyiségi jogvédelemben. Másképpen fogalmazva az arculat, illetve az ahhoz kapcsolódó, abból származtatható jogok minden jogi személy személyiségének szerves részét képezik.
- [57] A sportról szóló 2004. évi IV. törvény (a továbbiakban: Stv.) 35. §-ának (5) bekezdése a Ptk. hatálybalépéséig – 2014. március 15. napjáig – úgy rendelkezett, hogy a sportoló, a sportszervezet, a sportszövetség, a sportköztestület jó hírnevének, illetve személyiségi jogainak védelmére a régi Ptk. rendelkezései az irányadók. Ezt a rendelkezést az egyes törvényeknek az új Polgári Törvénykönyv hatálybalépésével összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CCLII. törvény helyezte hatályon kívül. A törvényjavaslathoz fűzött előterjesztői indokolás szerint a módosításra azért volt szükség, mert a Ptk. a nevesített személyiségi jogok között sorolja fel a jóhírnevet, ami feleslegessé teszi annak Stv.-beli szerepeltetését.
- [58] A jogalkotó tehát fontosnak tartotta kiemelni, hogy a sportszervezeteket is megilleti a jóhírnevhez való jog és csak a Ptk. hatálybalépésekor törölte ezt a rendelkezést – a terminológiai tisztaság miatt – az Stv.-ből. Fontos kiemelni, hogy a hatályon kívül helyezett szabály az Stv. V. – a kereskedelmi szerződések címet viselő – fejezetében szerepelt. Az Stv. a kereskedelmi szerződések körében elismeri az arculat-átvitelt (*merchandising*) jogintézményét, amely lehetőséget ad arra, hogy a felhasználó (jellemzően egy gazdasági társaság) marketingcélokra (arculatépítés) használja fel sportolókat, sportszervezeteket, sportszövetségeket már meglévő reputációját. Az arculat-átviteli szerződés keretében a felhasználó a fogyasztói döntések befolyásolása céljából a sportoló nevét, képmását, továbbá a sportszervezet, sportszövetség vagy sportköztestület nevét, jelvényét, illetve a sporttevékenységgel összefüggő más eszmei javakat használ fel hirdetőtáblákon, dísz- és ajándéktárgyakon, ruházaton, más tárgyakon, valamint elektronikus úton a fogyasztói döntések befolyásolása céljából.

- [59] Kiemelendő továbbá, hogy az Stv. 38. §-a külön szabályozza az olimpiai jelképek használatát, védelmét. E körben a Magyar Olimpiai Bizottság (a továbbiakban: MOB) feladatává teszi az olimpiai jelképek, szimbólumok védelmét az olimpiai mozgalom érdekében [Stv. 38. § (3) bekezdés e) pontja].
- [60] A MOB feladatai közé tartozik továbbá a Nemzetközi Olimpiai Bizottság szabályzataiban meghatározott olimpiai tulajdonelemeknek – így különösen az olimpiai szimbólumnak, zászlónak, jelmondatnak, lángnak, fáklyának az „olimpia” és „olimpiai” elnevezésnek –, valamint azok bármely nyelvű fordításának bármilyen módon és formában történő megjelenítése, felhasználása, illetve ezek mások általi bármilyen módon és formában történő megjelenítésének, felhasználásának engedélyezése, valamint az ezzel kapcsolatos vagyoni jogok gyakorlása, illetve az ezekkel való rendelkezés. (Az olimpiai tulajdonelemek megjelenítésének tekintendők az olimpiai tulajdonelemekhez hasonló, azokkal összevethető, azokra közvetett, de egyértelműen azonosítható formában utaló megjelenítések.)
- [61] A fentiekből leszűrhető, hogy a sport világában a jelképeknek, szimbólumoknak kitüntetett szerepe van, felhasználásuknak, használatuknak pedig vagyoni jogi vonatkozásai is vannak. Ezért e jelképek, szimbólumok jogi védelem alatt állnak.
- [62] Ebben a jogszabályi környezetben kell tehát értékelni a sportolók, sportszervezetek személyiségi jogvédelmét, amely kiemelt szerepet kap az arculati elemek védelme, különösen az arculat-átviteli szerződések tekintetében.
- [63] A tárgyi ügyben nem az Stv. 35. §-a szerinti arculatátviteli szerződésről van szó, ugyanakkor nem hagyható figyelmen kívül a jogalkotó szándéka arra, hogy a sportszervezetek arculati elemeit a személyiségi jogvédelmet körébe kívánta elhelyezni. Az Stv. módosítása pedig nem a jogalkotói álláspont módosulását jelzi, hanem pusztán azt, hogy – a párhuzamos szabályozás elkerülése miatt – elegendőnek tartotta a Ptk. személyiségi jogvédelemre – különösen a jóhírnév védelmére – vonatkozó rendelkezéseinek alkalmazását az arculati elemek megsértés esetére.
- [64] Mindezeket a tárgyi ügyre vonatkoztatva megállapítható, hogy az indítványozó UTE-ről mint sportegyesületről – a harmadik személyek számára – megjelenő képet, annak valóságosságát védi a jóhírnévhez való jog. A Ptk. 2:45. § (2) bekezdése értelmében – mint fentebb már rögzítésre került – nem kizárólag valótlan tényállítással lehet jóhírnevet sérteni. Ide sorolható az az eset is, amikor a jogi személyről alkotott kép azáltal szenved sérelmet, hogy az üzleti vagy más hírnevét megalapozó jellemzőjétől az arculatot kifejező szimbólumokon keresztül, jogellenesen megfosztják, és így a harmadik személyekben róla a valóságostól eltérő, az érvényesülését akadályozó kép keletkezik.
- [65] A Kúriának tehát vizsgálnia kellett volna, hogy az Újpest FC által működtetett NB I-es futballcsapat címerének a – többségi tulajdonos ügyvezetője általi egyoldalú és önkényes – megváltoztatása kihatással volt-e az indítványozó sportegyesületről kialakított képre. A vizsgálatnak arra is ki kellett volna terjednie, hogy az indítványozóról így kialakult kép hátrányosan hathatott-e a megítélésére, tekintettel arra is, hogy az UTE számára a személyiségi, arculati elemek közé tartozik-e az NB I-es futballcsapat védjegygel oltalmazott címere, benne az UTE név használata.
- [66] Egy sportegyesület arculati elemei tehát egyrészt az önazonosság biztosítékai, másrészt a külvilág számára teszik megkülönböztethetővé a sportszervezetet, harmadrészt lehetővé teszik a szurkolók számára az azonosulást a klubbal, egyesülettel. Ez utóbbi ugyan nem volt tárgya a peres eljárásnak, azonban fontos rámutatni, hogy a sport nem csak motorikus, hanem egyben közösségteremtő (kommunikációs) tevékenység is. A sportszervezet (egyesület, klub) és a szurkolók között folyamatos az interakció, amelyben fontos szerepe jut a szimbólumoknak.
- [67] Esetenként pedig a szimbólumok túlmutatnak az egyesületek és a szurkolók közötti kapcsolatrendszeren. Példának okáért a társadalomra minden szinten rátelepedő kommunista diktatúra nem tűrte az egyesülési szabadságot sem és az egyesületi név- és szimbólumhasználatban is veszélyt látott. Ennek jelentőségét támasztja alá, hogy az 1945 tavaszi, az 1945-46-os, 1946-47-es kiírásban is bajnokságot nyerő, népszerű UTE és a belügyminisztériumi sportegyesület oktrojált egyesítését a belügyi tárcát vezető Kádár János jelentette be 1950 márciusában. Az egyesítés első ízben fosztotta meg szimbólumától az immár Budapesti Dózsa SE-re átnevezett UTÉ-t, mivel a régi címet a minden hagyománnyal szakító, vörös csillagos „Dózsa-címer” váltotta fel.
- [68] Az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság a jelen ügyben az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése és a XIII. cikk (1) bekezdése értelmezése során szem előtt tartotta, hogy Magyarországon a labdarúgó sportklubokat működtető egyesületek jogvédelme nem szűkíthető le az Alaptörvény XX. cikke szerinti testi egészséghez való jog vagy a XII. cikk szerinti vállalkozáshoz való jog érvényre juttatására, mivel Magyarország történelmében, különösen az 1956-os forradalom idején a labdarúgó sportegyesületek alapítása és mű-

ködtetése szervesen összefonódott az egyesülési joggal és a véleménynyilvánítás szabadságával. Következésképpen az indítványozó által kifogásolt címerváltozás nem ítélt meg, az UTE elnevezést és a sportklub címerét érintő történelmi tények figyelembevétele nélkül, amely körülmények az indítványozó személyiségi jogvédelme körében értékelendő tényezők.

- [69] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a tárgyi ügyben figyelemmel volt arra is, hogy az Alaptörvény a közösségi célokat és funkciókat a korábbi Alkotmányhoz képest fokozottabban a középpontba állítja. Ebből következően a jelen ügyben a sportegyesületekre, mint a közösségi létforma és önszerveződés egy sajátos megnyilvánulási formájára tekintett.
- [70] 4. Az indítványozó álláspontja szerint a címer egyoldalú megváltoztatása az alperes részéről egy olyan lépésnek tekinthető, ami az indítványozó sportegyesületről való leválás szándékát jelezte előre, és aminek egyrészt személyiségi jogi, másrészt tulajdonjogi vonatkozásai is lehetnek. A Kúria ítéletében *ab ovo* elutasította a személyiségi jogvédelem alkalmazhatóságát, és az indítványozó szerint ezzel a tulajdonhoz való joga is sérelmet szenvedett. Az Újpest FC egyik tulajdonosként az indítványozó nemcsak biztosította a futballcsapat – védjegyyaltonnal bíró – címerét, hanem – mint tulajdonost – megillette a címer használata és a hasznok élvezete is. A Kúria azonban nem foglalkozott azzal, hogy a címer mint arculati elem megváltoztatásának lehetnek-e hátrányos következményei az indítványozó számára.
- [71] Az Alkotmánybíróságnak a tulajdonhoz való jog sérelmére vonatkozó következetes gyakorlata értelmében: „[...] az Alaptörvény XIII. cikke alapvetően »két szempontból garantálja a tulajdonhoz való jogot. Egyrészt védi a megszerzett tulajdont az elvonás ellen, másrészt védi a szintén már megszerzett tulajdont annak korlátozása ellen« {3115/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [34]}. Ugyanakkor ennek kapcsán az Alkotmánybíróság azt is kifejtette, hogy »az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat, és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével. [...]« {3209/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [64]}. [...] » [a] tulajdonvédelem [...] nem kizárólag a polgári jogi értelemben vett tulajdonra, hanem egyéb vagyoni értékű jogokra is kiterjedhet, az Alaptörvény XIII. cikke tehát a tulajdonvédelem körében az egyéb, tulajdonszerű vagyoni értékű jogok védelmét is biztosítja« {3199/2013. (X. 31.) AB határozat, Indokolás [13]}.” {3090/2019. (V. 7.) AB határozat, Indokolás [41]}
- [72] A vállalkozási tevékenység jövőbeni nyereségének a reménye, az ebből eredő várható profit azonban nem tekinthető az alkotmányos tulajdonjog által elismert és védett tulajdoni várománynak {3194/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [24]}. Ugyanakkor a tárgyi ügyben nem az eredeti címer használatának mellőzéséből származó jövőbeni nyereség elmaradása a kérdés, hanem a tulajdonjog részjogosítványainak – a használat és a rendelkezés jogának – a sérelme merült fel.
- [73] A 18/2015. (VI. 15.) AB határozat a tulajdonjog részjogosítványainak alkotmányos védelmével kapcsolatban megállapította, hogy: „[A]z Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a tulajdoni alapjogvédelem kiterjed a tulajdoni részjogosítványokra és azok gyakorolhatóságára is, és csak az Alaptörvény erre vonatkozó szabálya szerint korlátozhatóak.” (Indokolás [20])
- [74] 5. A fentiekből következően az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria teljes mértékben figyelmen kívül hagyta az ügy alapjogi érintettségét. Nem vette ugyanis figyelembe, hogy a törvény által létrehozott jogalanyok esetében jellegüknél fogva [Alaptörvény I. cikk (4) bekezdése, Ptk. 3:1. § (3) bekezdése] a személyiség védelmét eltérően kell értelmezni, mint a természetes személyek esetében, tekintettel arra, hogy lényegük – ha úgy tetszik személyiségük – a külvilág felé megjelenő képben ragadható meg. Ebből következően a Kúria kizártnak tekintette a személyiségi jogsérelem bekövetkeztét, így nem vizsgálta, hogy az Újpest FC címerének megváltoztatása negatív hatással volt-e az indítványozó jó hírnevére. Továbbá annak vizsgálatával is adós maradt a Kúria, hogy az indítványozó tulajdonhoz való joga sérült-e a közös cég kisebbségi tulajdonosaként a címer megváltoztatásával, különös tekintettel arra, hogy arra védjegyyaltonnal rendelkezik, amelynek használatát a társasági szerződéssel ruházta az Újpest FC-re.
- [75] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria Pfv.IV.20.432/2018/7. számú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért a rendelkező részben foglaltaknak megfelelően azt megsemmisítette.
- [76] 6. Az indítványozó hivatkozott a *contra legem* jogalkalmazással összefüggésben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére is. Tekintettel arra, hogy a Kúria Pfv.IV.20.432/2018/7. számú ítéletét az Alkotmánybíróság az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének – és azzal összefüggésben a XIII. cikk (1) bekezdésének –

a sérelmére tekintettel megsemmisítette, az állandó alkotmánybírósági gyakorlata alapján a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét már nem vizsgálta.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [77] Egyetértek a rendelkező részben foglalt döntéssel, és annak indokaival, ugyanakkor lényegesnek tartom az alábbiak kiemelését.
- [78] 1. Az Alkotmánybíróság következetes értelmezése szerint az Alaptörvény 28. cikke a bíróságok részére alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. Ebből a kötelezettségből következik, hogy a bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgástér keretein belül azonosítania kell az elé kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]; 28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]; 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17]}.
- [79] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában következetesen érvényesül az az értelmezés is, hogy az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése minden közhatalmat gyakorló szervre azt a kötelezettséget hárítja: mind jogalkotási, mind jogalkalmazási tevékenységük során az Alaptörvényben biztosított jogokból fakadó követelmények érvényesülését a magánszemélyekkel és szervezeteikkel szemben is garantálják {14/2017. (VI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]}. Az Alaptörvény hatályba lépését követően az Alkotmánybíróság egyértelművé tette, hogy az alapvető jogok a magánjogi viszonyokban közvetett érvényesülést kívánnak. Az Alkotmánybíróság felfogása szerint a szerződéses szabadság tiszteletben tartása mellett az Alaptörvényből fakadó alapjogi követelmények végső

oron a magánjog generálklauzuláin keresztül szolgálhatnak a magánfelek közötti jogviszonyok megítélésnek alkotmányjogi mércéjeként {8/2014. (III. 20.) AB határozat, Indokolás [56], [64]–[66]; 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [94]}.

- [80] 2. A jelen ügyben az indítványozó a Ptk. 2:45. § (2) bekezdésén alapuló jóhírnévhez való jogának a sérelmét állította. Az eljáró bíróságoknak ezért e rendelkezésen keresztül kellett vizsgálniuk az ügy alapjogi relevanciáját.
- [81] A jóhírnév védelmének a fókuszában az érintett személyről kialakult társadalmi kép védelme áll, ezért alapvetően az érintett személy társadalmi megítélését hátrányosan befolyásoló jogsértésekkel szemben nyújt védelmet. Ezen jogsértések jellemzően közlés formájában jelennek meg, ugyanakkor a hírnevsértés megvalósulhat más magatartások formájában is. Így a bírói gyakorlatban a jóhírnév megsértését jelenti az érintett személy képmásának, hangfelvételének vagy az általa használt, rá jellemző egyedi köszöntésmódnak a felhasználása (BH 2002.261.).
- [82] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában az előbbieken hivatkozott értelmezési szempontok nyerne alapjogi vételetet. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében biztosított magánszférához való jog ugyanis nem szűkül le az Alaptörvény II. cikke által is védett belső vagy intimszférára, hanem kiterjed a tágabb értelemben vett magánszférára (kapcsolattartás), illetve arra a térbeli szférára is, amelyben a magán- és családi élet kibontakozik (otthon). Az Alkotmánybíróság gyakorlatában ezen túlmenően önálló védelmet élvez az egyén életéről alkotott kép is (jó hírnévhez való jog) {32/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [84]}.
- [83] Véleményem szerint a fenti szempontok alapján azt kellett vizsgálni, hogy a jogvitára okot adó címerhasználat az indítványozó társadalmi megítélését mennyiben érinti. Ezzel összefüggésben egyetértek a másodfokú bíróság azon megállapításával, hogy a sportegyesület lényegi vonásának minősül a címer, amely az arculat kiemelt eleme: az azonosság és az azonosulás egyik legfontosabb referenciapontja egy futballcsapat szurkolói, rajongói, illetve a csapathoz köthető sportszervezetek számára. A címer által közvetített arculat a sportegyesületnél, sportvállalkozásnál éppen a szervezet lényegét kifejező jellemző.
- [84] A jelen esetben ezért nem társasági jogi vitáról van szó, hanem egy jogi személy önazonosságát érintő kérdésről. A sportegyesületek jelképei, szimbólumai álláspontom szerint lényeges többletet tartalmaznak a gazdálkodó tevékenységet folytató jogi személyek márkajelzéseikhez, védjegyeikhez képest, mert egy közösség intenzív összetartozását, eszmeiségét, önazonosságát, érzelmi összhangját, tradícióit hordozzák. Ez egyben a jogvita alapjogi relevanciáját is megalapozza.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Dienes-Oehm Egon alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [85] 1. A határozattal – úgy rendelkező részével, mint indokolásával – maradéktalanul egyetértek.
- [86] A sport területén folyó versenyekre egyaránt vonatkoznak nemzeti és nemzetközi jogszabályok és sportszövetségi autonóm szabályozások. A sportszövetségek által szervezett bajnokságokban és kupaküzdelmekben résztvevő gazdasági vállalkozások és egyesületek, mint jogi személyek jó hírnévhez való joga tekintetében a jelen ügyben hozott precedens értékű alkotmánybíróági döntéshez kizárólag azért fűzök párhuzamos indokolás formájában kiegészítő észrevételeket, hogy annak bírósági folytatása során a részletkérdésekben is megismerhető legyen az alaphatározatot teljes egészében támogató további, a döntéshozatal folyamán képviselt álláspontom. Ezek az észrevételeim tehát olyan kérdésekre vonatkoznak, amelyekben különvélemény, vagy párhuzamos indokolásként a határozat valamely megállapításától eltérően értelmezhető észrevétel született.
- [87] 2. A határozat indokolásának IV/3. pontja (Indokolás [45] és köv.) foglalkozik azzal az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben meghatározó kérdéssel, hogy a végső döntést hozó bíróság felismerte-e az ügy alap-

jogi vonatkozásait. Ennek alapján állapítható meg ugyanis, hogy sérülhetett-e egyáltalán alkotmányosan az indítványozó személyiségi (jó hírnévhez való) joga.

- [88] Nos, ebben a tekintetben mindenekelőtt az a hangsúlyozott megállapítás tehető, hogy a háromfokozatú polgári eljárás során kizárólag a másodfokon jogerős ítéletet hozó Fővárosi Ítéltábla volt tekintettel a jelen ügy alapjogi érintettségére, miként arra a határozat utal. A Fővárosi Ítéltábla alkalmazta egyedül a Ptk. új generálklauzuláját, és jutott annak alapján arra a következtetésre, hogy a sportegyesületek arculati elemei – egyaránt egy tágabb és egy szűkebb értelemben vett – közösség intenzív összetartozását, érzelmi összhangját hordozzák. Ennek megfelelően a jelen ügyben az a címervita, amelynek tárgya az Újpest FC által használt, az indítványozó védjegy oltalmát élvező címer, benne az „UTE” név, amelyek társtulajdonosi minőségét és történelmi szerepét kifejezésre juttatják, egyúttal megtestesítik és szimbolizálják az „anyacég” személyiségi jogait is.
- [89] A címer önkényes megváltoztatása a többségi társtulajdonos szerződés- és törvényellenes cselekedete tehát tartalmi (Alaptörvény VI. és XIII. cikkei) és eljárási jogi (Alaptörvény XXVIII. cikke) értelemben egyaránt alkalmas volt alkotmányellenes sérelem okozására. Nem egyszerűen az Újpest FC belső jogviszonyában a többségi tulajdonos törvénytörő cselekedetéről van szó tehát, amit az elsőfokú bíróság és a Kúria rosszul értelmezett azáltal, hogy azt társasági jogi útra utalták. Az említett bíróságok az alkotmányjogi szempontokat nem ismerték fel, azt tehát, hogy a felek közös sportvállalkozásában elkövetett jogsértés a külső jogviszonyban, mindenki viszonylatában – benne legfájdalmasabban magára az egyesületre és tágabban az „újpesti közösségre” nézve – eredményezte az indítványozó jó hírneve sérelmét.
- [90] 3. A sportegyesületek sajátos történelmi előzményeire és a társadalomnak a magyar sport sikereire, illetőleg kudarcaira, ebben az adott egyesület szerepére való érzékenységére tekintettel az egyesületi tagok, sportolók, a szurkolók, a szimpatizánsok önazonosságán keresztül alapozza meg valójában a határozat indokolása – ugyancsak az említett IV/3. pontjában (Indokolás [45] és köv.) – a sportegyesületeket azonosító elemek (pl. címerek, logók, egyéb szimbolizáló jelképek) kiemelt védelmét. Mindez az Alaptörvény szellemiségével is összhangban áll, mivel a sportegyesületek integráló képességüknél és szervező erejüknél fogva alkalmasak a közösségért élő és tevő, sikeres hőseikért lelkesedő embereket azonos célért mozgósítani, megőrizve az egyén méltóságát is.
- [91] A fentiek részletes megalapozásának céljából hivatkozom a jelen ügyben az indítványozó alkotmányjogi panaszának az elsőfokú ítélettel szembeni fellebbezésében foglaltakat összegző és összefoglaló állításaira és érveire, amelyeket az indítvány a felülvizsgálati ellenkérelem alapján tartalmaz és hangsúlyoz. (Az alkotmányjogi panaszindítvány a 7–8. oldalain a 8. pont francia bekezdésében található szempontok és érvek, esetenként tényállítások, amelyeket a határozathozatal folyamatában magam is képviseltem.) Ezekre alapul a jelen határozat, miként a Fővárosi Ítéltábla alkotmányos szempontoknak pontoknak megfelelő megközelítése is. Hangsúlyoznám, hogy mindez igazolja azt, hogy az államnak lehet és van is alkotmányos feladata a jelentős és hasznos szerepet játszó és a közösségi szempontból kiemelkedő sportegyesületek magánjogi viszonyainak összetett alkalmazási körében a VI. cikkből eredő alapjogok védelme terén, különös tekintettel a jogi személyek jó hírnévhez fűződő jogára.
- [92] 4. A határozat döntéshozatala folyamatában elfogadtam magam is – a kúriai döntésnek az Alaptörvény VI. és XIII. cikkére alapított megsemmisítése elvártában és reményében –, hogy az álláspontom szerint egyértelműen megvalósult processzuális alapjogsértés (XXVIII. cikk) vizsgálatát a „harangkötél” elv alapján mellőzzük. Elvárásom teljesült, ezért mindössze megjegyzem, hogy egyetértek az indítvánnyal abban is: a három alapjogi sérelem együttes bekövetkezése a Kúria esetében konjunktíve történt. A Kúriának ugyanis már nem kizárólag a jogerős bírósági, de a jogerős cégbírósági döntés is a rendelkezésére állt, így az Alaptörvény 28. cikkének a felperesi kérelem ellenére történő teljes figyelmen kívül hagyása tette a tartalmi alaptörvény-ellenességet eszközcselekménnyé, következképpen az eljárási szinten is megvalósult.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Miklós alkotmánybíró párhuzamos indokolása

- [93] A határozat rendelkező részével egyetértek, ugyanakkor álláspontom szerint a méltóság – és annak részelemei, köztük a „személyiség”, az „önazonosság” – a természetes személyek jellemzői. A nem természetes személyek jóhírnevének – így arculatának, jelképeinek – tulajdonhoz való jogon túlmutató alkotmányossági védelmét más úton látom megalapozhatónak. A jelen esetben meghatározó, hogy az adott jogi személynek mint sportegyesületnek fontos közösségképző és integratív szerepe van, s így hozzájárul a természetes személyek önképének, önazonosságának kialakításához, fenntartásához. Ez a jellemző a konkrét ügyben szereplő indítványozó esetében megkérdőjelezhetetlen, ami végső soron a többségi indokolással azonos konklúzióra vezet.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs alkotmánybíró különvéleménye

- [94] Álláspontom szerint az indítványozó tisztán magánjogi jogvitát terjesztett az Alkotmánybíróság elé, így az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságnak alkotmányossági kérdés hiányában vissza kellett volna utasítania.
- [95] Bár az ügy tekintetében lényeges információ lehet a kiemelkedő, összességében dobogós eredmény (a hazai férfi labdarúgó-bajnokságok 120 éves története során az Újpest húsz bajnoki címet szerzett – ennél többet csak a Ferencváros és az MTK) és ezeket az eredményeket és a szurkolói elkötelezettséget is becsülöm és tisztetem – tekintet nélkül arra, hogy az UTE szakosztályainak vagy az Újpest FC-nek az eredményeiről van szó – az alkotmányossági megítélést ezek az eredmények nem befolyásolják. Ahogyan azt a határozat indokolása is felvázolja, az Újpest FC az UTE sportegyesülettől már 1999-től önálló jogi személyként működik, 2011-től pedig az UTE-nak mindössze egy kisebb üzletrésze van az Újpest FC-ben. A két szervezet külön jogi személynek minősül, ahol az FC-ben az UTE pusztán kisebbségi tulajdonos. Természetesen két jogi személy között (különösen, ha az egyik a másikban tulajdonrészrel rendelkezik) számos jogilag szabályozott kérdés, szerződés felmerülhet és létezhet (így pl. a különböző arculati elemek átvételére, átadására vonatkozó megállapodások), amelyek értelmezése vagy megszegése (pl. a címer olyan módon történő megváltoztatása, amelyhez az UTE mint kisebbségi tulajdonos nem járult hozzá) jogvitához vezethet. E jogvita rendezése azonban elsősorban jogszerűségi (törvényességi) és nem alkotmányossági kérdéseket vet fel.
- [96] Az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdése szerint törvény alapján létrehozott jogalanyok – így akár sportegyesületek – számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak. Nem vitatom az indítványozó – a határozatban átfogó módon kifejtett – alapjogi jogalanyiságát, ugyanakkor az Alaptörvény VI. cikkéből (valamint ehhez kapcsolódóan a XIII. cikkéből) fakadó alapjogi igényei az állammal, és nem egy másik alapjogi jogalanyal szemben érvényesíthetőek. A magánjogi jogvita alkotmányossági kérdéssé alakítása hatásköri aktivizmus, az alapvető jogok horizontális hatályának kiterjesztése. Álláspontom szerint az ügy alapját adó jogvita nem vetett fel alapjogi kérdést, erre tekintettel a Kúria ítéletének megsemmisítését nem támogattam.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1510/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3166/2021. (IV. 30.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Járásbíróság 5.B.27/2016/99. számú ítélete és a Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság 18.Bf.277/2018/19. számú ítélete, valamint a Kúria Bfv.III.351/2019/9. számú végzése alap-törvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Móritz Balázs ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz előzményei – a támadott bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalhatók össze.
- [3] Az indítványozó – az alapul fekvő büntetőügy II. rendű terheltje – korábban több gazdasági társaság ügyvezetője volt, aki 2012 augusztusában üzletrészeit színleg értékesítette, és az ügyvezetést is átadta a büntetőügy I. rendű terheltjének (két gazdasági társaság vonatkozásában). Ennek során a társasági szerződéseket módosító okiratokat és azzal egységes szerkezetbe foglalt társasági szerződéseket aláíratta az I. rendű terhelttel, aki cselekvőképességet korlátozó gondnokság alatt állt. Az ügyvezetésben bekövetkezett változásokat az ügyvéd által ellenjegyzett okiratok alapján bejegyezték. Az indítványozó ezt követően a saját tartozása fejében átruházta az egyik szóban forgó társaság tulajdonát képező pótkocsit, valamint több mint 14 millió forint készpénzt vett fel jogtalanul a másik társaság bankszámlájáról pénztári kifizetés formájában. Ezért az ügyében eljáró Debreceni Járásbíróság 5.B.27/2016/99. számú ítéletében bűnösnek találta 4 rendbeli társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 342. § (1) bekezdés c) pont], 1 rendbeli lopás büntetében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) alpont, (3) bekezdés b) pont ba) alpont], valamint további 1 rendbeli lopás büntetében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) alpont, (5) bekezdés b) pont] és ezért halmazati büntetésként 3 év 6 hónap börtön fokozatban letöltendő szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte és vele szemben 14 164 000 forint erejéig vagyonekobzást rendelt el.
- [4] A másodfokon eljáró Debreceni Törvényszék az elsőfokú döntést 18.Bf.277/2018/19. számú ítéletével megváltoztatta és a vagyon elleni bűncselekmények törvényhelyének pontosítása mellett a szabadságvesztést 2 év 3 hónapra, a közügyektől eltiltás mellékbüntetést 2 évre enyhítette, ezt meghaladóan az ítéletet helybenhagyta.
- [5] 1.2. A jogerős ügydöntő határozat ellen az indítványozó védőjén keresztül élt felülvizsgálati indítvánnyal. Kifejtette a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 649. § (1) bekezdés a) pont aa) pont alpontját megjelölve, hogy a terhére rótt 2 rendbeli lopás anyagi jogszabálysértéssel került megállapításra. Ezzel kapcsolatosan utalt arra, hogy az I. rendű vádlott cselekvőképességet korlátozó gondnokság alatt állt, amelynek

értelmében a jognyilatkozatának érvényességéhez a gyámhatóság engedélyére lett volna szükség. Ennek hiányában a nevezett jognyilatkozat(ok) (azok) megkötésétől (*ex tunc*) semmis(ek). A semmisség megállapításához a vizsgált időszakban külön eljárásra nem volt szükség – az elkövetés idején hatályban volt – a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) alapján, arra bárki határidő nélkül hivatkozhatott. Ennek értelmében a szerződéssel a célzott joghatás nem valósulhatott meg, így a szóban forgó gazdasági társaságok tekintetében a kívánt személyváltozás nem állt be. Mindezekre figyelemmel továbbra is az indítványozó II. rendű vádlott maradt a szóban forgó gazdasági társaságok tulajdonosa, valamint azok ügyvezetésre jogosult személy, így a bíróságok által megállapított lopás tényállása, idegen dolog hiányában nem valósulhatott meg. Erre figyelemmel az indítványozó a terhére rótt 2 rendbeli lopás alól felmentését, azon kívül a közbizalom elleni bűncselekményekkel kapcsolatosan kiszabott büntetésének jelentős enyhítést kérte.

- [6] 1.3. A Kúria Bfv.III.351/2019/9. számú végzésével megállapította, hogy a felülvizsgálati indítvány nem alapos, ezért a Debreceni Járásbíróság mint első fokon eljáró bíróság 5.B.27/2016/99. számú ítéletét, valamint a Debreceni Törvényszék mint másodfokon eljáró bíróság 18.Bf.277/2018/19. számú ítéletét hatályában fenntartotta.
- [7] Döntésében a Kúria kifejtette, hogy bár egyetért azzal, hogy a kérdéses szerződések semmisek, ugyanakkor leszögezte, hogy a védő által hivatkozott okok ezzel kapcsolatosan tévesek. Megállapította a Kúria, hogy az I. rendű vádlott nem volt cselekvőképességet korlátozó gondnokság alatt a szerződések aláírásának időpontjában (2012. augusztus 9. napja). A cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezést megállapító ítélet csupán a szerződéskötést követő későbbi időpontban (2013. október 23. napján) emelkedett jogerőre. Ezzel kapcsolatosan hangsúlyozta a Kúria, hogy a személy mindaddig cselekvőképesnek tekintendő ameddig a cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá nem helyezik (BH 2000.439/I., BDT 2014.3242.).
- [8] A döntés indokolásában rámutatott azonban arra, hogy a semmisségi ok abban lefelhető fel, hogy az alapul fekvő adatokból egyértelműen megállapítható az a tény, hogy a szerződő terheltek közül valójában egyiküknek sem állt szándékában a valós ügyletet(ek) létrehozása. Ennek értelmében mindkét szerződő fél tudatosan színteltele ügyletkötési akaratát és emiatt állapítható meg a szerződések érvénytelensége (BH 2017.149.).
- [9] Mindebből következően egyetértve a védő álláspontjával, hogy az érvénytelen szerződés esetén vissza kell állítani az eredeti állapotot [rég Ptk. 237. § (1) bekezdés], így valóban az indítványozó II. rendű terhelt volt a szóban forgó gazdasági társaságok ügyvezető jogosultja, ugyanakkor a társaság tulajdoni helyzetétől függetlenül annak vagyona idegen vagyonnak minősül, az ügyvezető csupán a vagyon kezelésével megbízott személy.
- [10] A Kúria szerint helytállóan következtetett az első- és másodfokú bíróság arra, hogy a gazdasági társaságok tulajdona a II. rendű vádlott indítványozó számára idegen dolognak minősült, figyelmen kívül hagyták azonban, hogy ez az idegen vagyon rábízott volt, így a terhére rótt bűncselekmények valójában sikasztás büntetnének minősülnek.
- [11] A Kúria megjegyezte erre tekintettel, hogy a minősítésváltozás során a kiszabható büntetési keret változatlan maradt, így a felülvizsgálati indítvány alaptalan. Ezzel kapcsolatosan utalt arra, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában írt felülvizsgálati ok esetében a büntetékiszabás önmagában nem képezheti a felülvizsgálat tárgyát (BH 2005.337.).
- [12] 2. Ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az indítványozó az Alkotmánybírósághoz, amelyben kifejtette, hogy a Debreceni Járásbíróság 5.B.27/2016/99. számú ítélete és a Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság 18.Bf.277/2018/19. számú ítélete, valamint a Kúria Bfv.III.351/2019/9. számú végzése sérti az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdésében rögzített, a szabadságmegvonás feltételeire vonatkozó konkrét szabályokat, a XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljárás, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljárás követelményét és garanciáját.
- [13] Az indítványozó a sérelmezett bírósági döntések alaptörvény-ellenességét elsősorban abban látta, hogy az első- és másodfokú bíróság által tévesen megállapított, majd Kúria által ezektől eltérően minősített, az indítványozó által elkövetett büntetendő cselekmény tekintetében eljárási szabályszegést valósított meg, valamint figyelmen kívül hagyta A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) és a Btk. vonatkozó anyagi jogi szabályait és azok koherenciáját is.
- [14] Erre tekintettel álláspontja alapján az ellene emelt vádat nem tisztességes tárgyaláson bírálták el, ezzel megsértve az Alaptörvényben biztosított jogait.

- [15] Az indítványozó álláspontja alapján azzal, hogy a Kúria az első- és másodfokú ítéleteket formálisan hatályában fenntartotta, miközben „elismerte”, hogy azok nem megfelelően minősítették az indítványozó terhelt által elkövetett cselekményeket, figyelmen kívül hagyta (többek között) a Be. 662. § (2) bekezdése és annak *b)* pontjában foglalt – jelen ügyre is irányadó – szabályokat és az általános felülvizsgálati szabályait is. A végzés nem tett eleget a törvényben foglalt azon követelményeknek, hogy a minősítés megváltozásával kapcsolatban (annak ellenére, hogy azt a döntés rendelkező részébe nem foglalta) nem hallgatta meg az ügyészt, a védőt és a vádlottat sem, így nem volt lehetőség a vádtól eltérő minősítésre való felkészülésre, arra érdemben történő reagálásra. Az indítványozó védője kérte az ülés nyilvánossá tételét, ennek ellenére a Kúria a szóban forgó végzését zárt tanácsülésen hozta meg, amelyre egyebekben nem is lett volna lehetősége az indítványozó szerint. Mindezzel az indítványozó (többek között) a Be. 3. § (1) bekezdésében foglalt hatékony védelemhez való jogától is elesett, megsértve ezzel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogát. Ezzel kapcsolatosan utalt még az indítványozó az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikk 3. pontjának *b)* alpontjában rögzített megfelelő felkészülési idővel kapcsolatos jogának és a fegyverek egyenlőségének elvének sérelmére is.
- [16] Hangsúlyozta tehát az indítványozó, hogy a Be. rendelkezései garanciát nyújtanak a büntetőeljárás és az Alaptörvény összhangjára, ugyanakkor a Kúria a döntésével ezt nem vette figyelembe, és azzal, hogy nem tartotta meg a vádtól eltérő minősítésre vonatkozó szabályokat, elvette az indítványozó megfelelő felkészüléséhez és a védelem előkészítéséhez való jogát. Mindezzel a Kúria megsértette a tisztességes eljáráshoz való Alaptörvény által biztosított jogát.
- [17] Az indítványozó ezen felül az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdésében foglalt személyes szabadsághoz való jogát is sérelmesnek találta a Kúria ítéletére tekintettel.

II.

- [18] 1. Az Alaptörvénynek az indítvánnyal érintett rendelkezései:

„IV. cikk (2) Senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. Tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés csak szándékos, erőszakos bűncselekmény elkövetése miatt szabható ki.”

„XXIV. cikk (1) [...] A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

- [19] 2. A Be. indítvánnyal érintett rendelkezései:

„648. § Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen

a) a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt,

[...]

van helye.”

649. § (1) A büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság

[...]

b) a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével

ba) szabott ki törvénysértő büntetést,

bb) alkalmazott törvénysértő intézkedést;

[...]

„660. § (1) A Kúria a felülvizsgálati indítványt – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – tanácsülésen bírálja el.

(2) A Kúria a felülvizsgálati indítványról nyilvános ülésen határoz, ha
 a) a terhelt vagy a védő a terhelt terhére benyújtott felülvizsgálati indítvány kézbesítésétől számított nyolc napon belül ezt indítványozza, vagy
 b) ezt a tanács elnöke egyéb okból szükségesnek tartja.”

„662. § (1) A Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot nem ügydöntő végzésével hatályában fenntartja, ha

a) a felülvizsgálni indítványozott ügydöntő határozat a jogszabályoknak megfelel, vagy
 b) olyan eljárási szabálysértés történt, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt.

(2) A Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot megváltoztatja, és a törvénynek megfelelő határozatot hoz, ha az alapügyben a bíróság

a) a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt állapította meg a terhelt bűnösségét, vagy rendelte el kényszergyógykezelését,

b) a bűncselekmény törvénysértő minősítése, illetve a Btk. más szabályának megsértése miatt szabott ki törvénysértő büntetést, alkalmazott törvénysértő intézkedést, [...]”

III.

- [20] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [21] A befogadhatóság formai feltételeinek vizsgálata alapján az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [22] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria támadott végzését 2019. október 7-én vette át és az Abtv. 27. §-a szerinti panaszt 2019. december 5-én – határidőben – nyújtotta be az elsőfokú bírósághoz.
- [23] Az Alkotmánybíróság – a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek vizsgálata során – a következő megállapításra jutott.
- [24] A panasz részben eleget tett az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §), a támadott bírósági határozatok megjelölését (a Debreceni Járásbíróság 5.B.27/2016/99. számú ítélete, a Debreceni Törvényszék 18.Bf.277/2018/19. számú ítélete, a Kúria Bfv.III.351/2019/9. számú végzése), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdést, XXIV. cikk (1) bekezdés második mondatát, XXVIII. cikk (1) bekezdést], valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés vonatkozásában indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz továbbá abban a tekintetben, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági határozatok alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [25] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítványozó az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdés megsértését állította, de állítását indokokkal nem támasztotta alá. Az indítványozó továbbá az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének második mondatát (a hatóságok indokolási kötelezettségét) jelölte meg a Kúria támadott végzésének indokolása elleni kifogása alkotmányos alapjaként. Az indítványozó alkotmányjogi szempontból értékelhető indokokat ebben a tekintetben nem adott elő. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ilyen indokolás hiányában az indítványi elem nem alkalmas érdemi elbírálásra {3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}.
- [26] Az Alkotmánybíróság utal továbbá arra, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a hatósági eljárás vonatkozásában fogalmazza meg a tisztességes eljárás követelményét, így a panasszal támadott bírósági határozat és ezen alaptörvényi rendelkezés között nincs alkotmányjogi összefüggés. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a panasznak ez az eleme érdemben ezért sem volt vizsgálható {pl. 3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [6]; 3122/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [12] és 3124/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [27] Az Alkotmánybíróság rögzítette továbbá, hogy az indítványozó, mint az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntetőeljárás terheltje, értelemszerűen jogosultnak és érintettnek minősül, és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.

- [28] 2. Az Alkotmánybíróság a panasz befogadhatóságát a továbbiakban csak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljárás részjogosítványát képező fegyveregyenlőség alapján vizsgálta.
- [29] 2.1. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [30] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való joga tekintetében azt sérelmezte, hogy a Kúria végzésének rendelkező részében az első- és a másodfokú ítéletet hatályában fenntartotta, miközben a végzés indokolásában nem a másodfokú ítéletben rögzített lopás büntették, hanem – azt átminősítve – a sikkasztás büntették a megállapítása mellett érvelt. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljárás sérelmét a fegyveregyenlőség részjogosítványának sérelme tekintetében vélte megalapozottnak. Az indítványozó érvelése szerint a vádtól eltérő minősítés kimondása ugyanis a büntetőeljárás végén történt és a Kúria – a védői indítvány ellenére – nem nyilvános ülésen, hanem tanácsülésen döntött, így a védelemnek nem volt lehetősége az új minősítésű váddal szemben érdemi védekezés kifejtésére.
- [31] Az Alkotmánybíróság érdemben vizsgálni kívánta azt, hogy jelen ügyben a Kúria támadott határozatával kapcsolatos eljárásban az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának részjogosítványát képező fegyveregyenlőség követelményét megsértette-e azáltal, hogy a védelem nem kapott lehetőséget a szóbeli meghallgatásra.
- [32] 3. Mindezekre tekintettel az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján az előadó alkotmánybíró – a befogadásról szóló döntés helyett – a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet terjesztett az Alkotmánybíróság elé.

IV.

- [33] Az indítvány nem megalapozott.
- [34] 1. Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának részjogosítványát képező fegyveregyenlőséget sértette meg a Kúria, mert a támadott felülvizsgálati végzést tanácsülésen fogadta el és így nem volt a védelemnek lehetősége arra, hogy az indokolásban foglalt vádtól eltérő minősítésre reflektáljon. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság felvázolja az ügyben releváns, tisztességes bírósági eljárással kapcsolatos gyakorlatát:
- [35] 2. Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját elvi jelentőséggel először a 6/1998. (III. 11.) AB határozatában foglalta össze, amelyet utóbb több döntésében – így például a 7/2013. (III. 1.) AB határozatban – megerősített és továbbfejlesztett. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-án alapuló hatásköréhez kapcsolódva rögzítette, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból fakadó alkotmányos követelmények nemcsak a szabályozási környezettel, hanem az egyedi bírói döntésekkel szemben is érvényesíthetők {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [27]}.
- [36] Az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlata szerint egy eljárás tisztességességét mindig esetről esetre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembevételével. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság döntéseiben esetről esetre határozta meg a tisztességes eljárás által megkövetelt konkrét ismérveket. Nevesíteni lehet ugyanakkor számos olyan követelményt, amelyeknek egy eljárásnak meg kell felelnie ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön {3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [19]; lásd erről: 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [32]–[34]; 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]; 3215/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [11]–[13]; 36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [66]; 3003/2019. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [27]}.
- [37] 2.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy jelen alkotmányjogi panasznak alapul szolgáló ügyben az indítványozó jogi képviselője a jogerős ítélet ellen terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, amelyben az indítványozónak a terhére rótt 2 rendbeli lopás büntette alól történő felmentését és a 4 rendbeli társtettesként elkövetett

közokirat-hamisítás büntette miatt kiszabott büntetésének jelentős enyhítését kérte. A Kúria támadott határozatának rendelkező részében az első- és a másodfokú ítélet hatályában fenntartotta, kizárólag az indokolásban rögzítette, hogy az indítványozó által elkövetett bűncselekmény nem lopás büntettének, hanem sikkasztás büntettének minősül. A Kúria álláspontja szerint a kiszabható büntetés keretei mindkét bűncselekmény esetében azonosak, így az indítványozó alaptalanul sérelmezte a büntetéskiszabást, ezért döntött az alsóbb fokú ítéletek hatályban tartása mellett annak ellenére, hogy a bűncselekmény minősítése nem volt törvényes (támadott végzés, Indokolás [26]–[31]). A Kúria a támadott döntést az iratok alapján, tanácsulésen hozta meg, így az indítványozónak vagy a védőjének a meghallgatására nem került sor.

- [38] 2.2. A Be. XC. Fejezetében foglalt felülvizsgálati szabályai szerint a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott jogerős határozatot törvénysértő minősítés miatt csak a törvényben meghatározott esetben változtathatja meg. A Kúria a jogerős határozatot akkor változtatja meg és helyette a törvénynek megfelelő határozatot hoz, ha az alapügyben a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése, illetve a büntető törvénykönyv más szabályának megsértése miatt szabott ki törvénysértő büntetést, vagy alkalmazott törvénysértő intézkedést [Be. 662. § (2) bekezdés a) pont]. A Kúria támadott végzésének indokolásából kitűnik, hogy mivel álláspontja szerint a lopás és a sikkasztás büntettének törvényi tényállása azonos büntetési kereteket biztosít, így a helytelen minősítés nem vezetett törvénysértő büntetés kiszabásához, ennek következtében a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt és a jogerős határozatot hatályában fenntartotta [lásd: támadott kúriai határozat, Indokolás [32]] A Be. rendelkezései szerint a Kúria a felülvizsgálati indítványt általában tanácsulésen bírálja el, csak abban az esetben határoz nyilvános ülésen, ha a terhelt vagy a védő a terhelt terhére benyújtott felülvizsgálati indítvány kézbesítésétől számított nyolc napon belül ezt indítványozza, vagy ezt a tanács elnöke egyéb okból szükségesnek tartja (Be. 660. §). Az indítványozó ügyében az indítvány a terhelt javára irányult, így a minősítés megváltoztatása folytán a nyilvános ülés vagy a tanácsulés megtartása közötti választásról történő döntés a tanács elnökének a mérlegelésétől függött.
- [39] 2.3. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy következetes gyakorlata szerint a tisztességes bírósági eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy a bírósági szervezet felett hagyományos, negyedfokú jogorvoslati fórumként járjon el [3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]]. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Önmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések ugyanis nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére [3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]].
- [40] Az Alkotmánybíróság ezen elvek szem előtt tartása mellett rögzíti, hogy a Be. rendelkezései lehetővé tették a Kúria számára a támadott döntésnek az indítványozó által sérelmezett eljárás szerinti meghozatalát. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint azonban a tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és egyes körülményeinek együttes figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ez azt jelenti, hogy az összes törvényi részletszabály betartása dacára lehet egy adott eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes [7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]]. Nevesíteni lehet ugyanakkor számos olyan követelményt (részjogosítványt), amelyeknek egy eljárásnak meg kell felelnie ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön [3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [19]]. Jelen esetben ilyen részjogosítvány a fegyveregyenlőség.
- [41] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése de facto nem rögzíti, de az Alkotmánybíróság értelmezése szerint része a tisztességes eljárásnak az is, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége [22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]; 2/2017. (II. 10) AB határozat, Indokolás [48]–[50]]. A fegyveregyenlőség a büntetőeljárásban azt biztosítja, hogy a vádnak és a védelemnek egyenlő esélye és alkalma legyen arra, hogy a tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. Itt érintkezik a tisztességes eljárás elve a védelemhez való jog hatékonyságának és a védelemre való felkészülés idejének és eszközeinek követelményével [legutóbb például: 3244/ 2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [32]–[33], korábban: 6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 96].
- [42] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a fegyveregyenlőség biztosítása megköveteli azt, hogy a védelem lehetőséget kapjon arra, hogy a terhelt bűnösségét érintő olyan körülményre reflektálhasson, mint az elkövetett bűncselekmény törvényes minősítése. Ahhoz, hogy a védelem kifejthesse álláspontját, megfelelő időt kell biztosítani a felkészülésre és lehetőséget a reflektálásra. A Be. szerint a terheltnek az eljárás minden szakaszában – így a felülvizsgálat során is – joga van a hatékony védelemhez és a bíróság köteles a védelemre való felkészü-

léshez megfelelő időt és körülményeket biztosítani [Be. 3. § (1), (4) bekezdés]. A minősítés változásával kapcsolatos szóbeli védekezés lehetőségének biztosítását a Be. hivatkozott rendelkezése a kúriai tanács elnökének döntési jogkörébe utalta azzal, hogy a tanácsülés helyett a nyilvános ülés tartását az elnök mérlegelheti.

- [43] 3. Az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz alapján folytatott eljárásokban elsősorban alapjogvédelmi szerepe van, mert az Abtv. 26–27. § rendelkezései értelmében az a feladata, hogy az Alaptörvényben biztosított alkotmányos alapjogoknak érvényt szerezzen. Az Abtv. 43. § (1) bekezdése szerint amennyiben az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a alapján folytatott eljárásában megállapítja a bírói döntés alaptörvény-ellenességét, abban az esetben a döntést megsemmisíti.
- [44] Az alaptörvény-ellenesség megítélésekor az Alkotmánybíróság ilyen esetekben azt vizsgálja, hogy az indítványban megjelölt eljárási garancia mellőzése okozhatta-e a támadott bírósági határozat alaptörvény-ellenességét {például: 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [56]; 25/2013. (X. 4.) AB határozat, Indokolás [51]}. Jelen esetben a fegyveregyenlőség követelménye sérült abban a tekintetben, hogy a felülvizsgálati eljárásban az indítványozó cselekményének átminősítéséről a védelem nem fejthette ki álláspontját. Az Alkotmánybíróság ismételen utal arra, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog érvényesülésének vizsgálatakor az eljárás egyes körülményeit és egészét együttesen veszi figyelembe. Jelen ügyben az Alkotmánybíróságnak ezért arra kérdésre kellett választ adnia, hogy az indítványozónak vagy védőjének az eljárás egésze során volt-e lehetősége kifejteni álláspontját abban a jogi kérdésben, hogy az indítványozó cselekménye lopásnak vagy sikkasztásnak minősül-e.
- [45] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a másodfokú bíróság ítéletében azt rögzítette, hogy a nyilvános ülésen az indítványozó védője elfogadta a főügyésznek az egyik cselekmény tekintetében a lopás büntette helyett a sikkasztás büntettének a megállapíthatóságát (másodfokú ítélet 3. oldal 4. bekezdés). A Kúria támadott határozatában megállapította, hogy a felülvizsgálati eljárásban a védő az ügyési indítványra tett észrevételben hangsúlyozta, hogy a megfelelő tényállási elem hiányában sikkasztás nem valósulhatott meg (támadott kúriai határozat, Indokolás [12]). Az indítványozó cselekményének lopás vagy sikkasztás büntetté minősítése ezek szerint az eljárás során többször felmerült és a védelem a cselekmény minősítésének kérdésében ennek kapcsán kifejthette álláspontját.
- [46] Az Alkotmánybíróság a fentiekben bemutatott gyakorlatára figyelemmel hangsúlyozza: az alkotmányosság vizsgálat fókuszában az a kérdés áll, hogy az eljárás egésze szempontjából történt-e olyan beavatkozás, amely az eljárás tisztességtelenségét eredményezi. Az eljárás egyes elemeinek törvénysértő volta – figyelemmel az adott eljárásfajta sajátosságaira és az adott eljárási szak szabályaira is –, önmagában nem eredményez szükségképpen alaptörvény-ellenességet, és csak alapos alkotmányjogi mérlegelés után dönthető el, hogy egyes szabálysértések, akár külön-külön, akár összességükben, a konkrét ügyben alaptörvény-ellenességhez vezetnek-e. A mérlegelés során az Alkotmánybíróság nem törvényességi szempontú vizsgálatot végez, és nem egyszerű felülvizsgálati fórumként jár el, ezért önmagukban az esetleges eljárási hibák, jogértelmezési, ténymegállapítási kérdések nem vezetnek a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének megállapítására {például: 3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [50]}.
- [47] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint jelen ügyben a védelemnek lehetősége volt arra, hogy a minősítés kérdésében a büntetőeljárás során állást foglaljon, így a tisztességes eljárás helyrehozhatatlan sérelme, a büntetőeljárás teljes egészét figyelembe véve, nem valósult meg. Ennek következtében a Kúria támadott határozatának alaptörvény-ellenessége sem állapítható meg, így az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította.
- [48] 4. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kérte az Alkotmánybíróságot, hogy a sérelmezett bírósági határozat végrehajtásának felfüggesztésére hívja fel az eljáró bíróságot. Az Alkotmánybíróságnak az indítvány elutasítására tekintettel az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése tárgyában előterjesztett kérelemről nem kellett döntenie.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2010/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3167/2021. (IV. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.20.329/2019/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi személy – jogi képviselője (dr. Rác József ügyvéd) útján – 2020. szeptember 29-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben, illetve a 2020. november 10-én benyújtott indítványkiegészítésében kérte a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.329/2019/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel az véleménye szerint ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, R) cikk (2) bekezdésével, T) cikk (3) bekezdésével, XIII. cikk (1) bekezdésével, XXIV. cikk (2) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével, valamint 28. cikkével.
- [2] 2. Az indítványozó kft. felperesként vett részt egy bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti perben. A per alapjául szolgáló tényállás a következő volt.
- [3] Egy közszereplő politikussal, H. Gy.-val szemben büntetőeljárás indult, melyben a Központi Nyomozó Főügyészség többek között különösen nagy kárt okozó, üzletszerűen elkövetett csalás bűntette miatt folytatott nyomozást a gyanúsított ellen. E büntetőeljárásban a nyomozó hatóság biztosítási intézkedésként elrendelte az indítványozó cég tulajdonában álló repülőgép, valamint személygépkocsi zár alá vételét, mivel a határozat szerint valószínűsíthető volt, hogy a terhelt a felperesi társaságban többségi tulajdonrészrel rendelkező offshore cégen keresztül, valamint a kft. egyik tulajdonosának üzletrésze biztosításához nyújtott pénzösszeg kapcsán anyagi érdekeltséggel bír, mivel e vagyontárgyak megvásárlásához jelentős pénzösszegeket adott. Ez alapján a zár alá vétel feltételeinek fennállása valószínűsíthető, illetve megalapozottan feltehető, hogy a terhelt és a vele kapcsolatot tartó személyek a megjelölt vagyontárgyak, illetve az azokhoz szolgáltatott anyagi eszközök büntetőeljárás alóli elvonását (pl. a kft. üzletrészének értékesítése útján) megkísérik. A határozat alapján a Nemzeti Közlekedési Hatóság az állami légi jármű lajstromba a biztosítási intézkedést bejegyezte.
- [4] Ezt követően a nyomozó hatóság kezdeményezésére első fokon a Pesti Központi Kerületi Bíróság, majd másodfokon jogerősen a Fővárosi Bíróság valóban elrendelte a repülőgép zár alá vételét. Előbbire 2009. október 28-án, utóbbira 2009. december 2-án került sor. A Fővárosi Bírósági Végrehajtók Irodája 2009. december 11-én a repülőgépet lefoglalta, felhívta a nyilvántartó hatóságot annak forgalomból való kivonására, továbbá felhívta az adóst arra, hogy a forgalomban való részvételre jogosító okmányokat és a légi jármű törzskönyvét az illetékes hatóságnál adja le. A Fővárosi Bírósági Végrehajtók Irodája intézkedésével szemben mind a felperes, mind a Központi Nyomozó Főügyészség végrehajtási kifogást terjesztettek elő, mivel véleményük szerint a repülőgép birtokát, így használatára való jogosultságát a kft.-től nem lehet elvonni, csak a rendelkezési jogot lehet korlátozni. A Pesti Központi Kerületi Bíróság első fokon, majd a Fővárosi Bíróság másodfokon a végrehajtási kifogásokat elutasította, így a foglalási jegyzőkönyv 2010. április 26-án jogerőre emelkedett.
- [5] A büntetőeljárás során első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 2012. február 24-én meghozott, a terhelttel szemben egyes vádpontok tekintetében bűnösséget megállapító és büntetést kiszabó ítéletében rendelkezett a repülőgép zár alá vételének megszüntetéséről, amelyet a Szegedi Ítéltábla 2013. október 10-i másodfokú ítéletével helybenhagyott. A Fővárosi Törvényszéki Végrehajtó 2014. augusztus 12-én kelt iratával intézkedett a foglalás és a zár alá vétel feloldásáról, a repülőgép adós részére való visszaadásáról.
- [6] A felperes a 2015. június 29-én kelt levelében a későbbi alpereseket, így a Legfőbb Ügyészséget és a Fővárosi Törvényszéket kártérítés megfizetésére szólította fel, arra hivatkozva, hogy a repülőgép forgalomból való kivonásával jelentős mértékű kára merült fel. Hivatkozott arra, hogy a tulajdonában álló repülőgép a lefoglalást

követően öt évig üzemben kívül állt, mely idő alatt a felperes a kötelező időszakos karbantartásokat és szervizelést nem tudta elvégeztetni, ennek hiányában pedig a repülőgépet visszafordíthatatlan műszaki károsodás érte és annak kiadásakor már csak roncsértéket képviselt.

- [7] Mivel a leendő alperesek a kártérítés jogalapját vitatták, az indítványozó keresetet nyújtott be a Budapest Környéki Törvényszékre, összesen mintegy 700 millió forintnyi összeg megfizetésére kérve kötelezni az alpereseket, többek között a repülőgép értékvesztése miatti tényleges kár, a repülőgép használatának jogi lehetetlenné válása (a repüléshez szükséges okmányok bevonása) miatt elmaradt haszon, a repülőgép megvételére nyújtott banki kölcsön alapjául szolgáló banki hitelszerződés felmondása és a korábban folyósított kölcsön egy összegben való visszafizetési kötelezettsége miatti kár, a repülőgéppel kapcsolatos, sajtóban megjelenő hírek miatti nem vagyoni kár és elmaradt vagyoni előny, illetve a tagi kölcsönrel összefüggésben keletkezett kár okán.
- [8] Mind az I. rendű alperes Legfőbb Ügyészség, mind a II. rendű alperes Fővárosi Törvényszék vitatta a követelések jogalapját. Előbbi szerint az ő vonatkozásában a kártérítés alapfeltétele, a jogellenes károkozó magatartás eleve hiányzik, mivel ő mindent megtett, a végrehajtási kifogások felperes érdekében való benyújtását is beleértve, azért, hogy a kft.-t csak a repülőgéppel való rendelkezési jogától (annak eladásától vagy megterhelésétől) foszsják meg az eljárás idejére, a használat jogától ne. A II. rendű alperes egyrészt szintén a jogellenesség, illetve az állított károk és az ő tevékenyége közötti okozati összefüggés hiányára hivatkozott, másrészt arra, hogy a követelések önmagukban sem igazoltak, nem tudni, mi alapján fogalmazták meg azokat, hogyan kapcsolódnak az ügyhöz, és mi alapján számították ki az állítólagos károk mértékét (pl. a tagi kölcsönök vonatkozásában), továbbá olyan tételek is szerepelnek a kereseti kérelemben, melyek ugyanarra a viszonyra vonatkoznak, és többször kívánják érvényesíteni ugyanazt az állítólagos kárt (pl. a repülőgép teljes értékének a megtérítésére irányuló igény mellett a repülőgép megvásárláshoz nyújtott banki kölcsön egészének a megtérítésének követelése). Összességében az alperesek a kártérítés jogalapjára vonatkozó bizonyítékokat és a károk összegének meghatározását is megalapozatlannak tartották, elévülésre is hivatkoztak, és kérték a kereset elutasítását.
- [9] Az első fokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék 22.P.21.501/2016/44. számú rész-közbenes ítéletével megállapította a II. rendű alperes felelősségét a végrehajtó karbantartási, állagmegóvási kötelezettségének elmulasztása miatt bekövetkezett károkért; egyebekben (azaz az I. rendű alperes vonatkozásában teljes egészében, valamint az egyéb károk tekintetében a II. rendű alperes vonatkozásában is) a felperes keresetét elutasította. A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 202. § (1) és (2) bekezdése, a Vht. 194. §-a és 203. § (1) bekezdése, valamint a 103/A. § (1) és (2) bekezdése értelmezése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a végrehajtó a jogszabályi rendelkezések betartásával járt el, amikor a repülőt kivonta a forgalomból. Bár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 159. § (1) bekezdése a zár alá vétel esetén csak a vagyontárgy feletti rendelkezési jogot függeszti fel, ám a Vht. szabályai alapján a zár alá vett jármű esetén annak jogszerű használata is kizárt, a jogszabályok közötti ellentmondás feloldása pedig nem a végrehajtó feladata. A jogalkalmazói tevékenységgel kapcsolatos kártérítési felelősséget csak a jogalkalmazó szervek kirívóan súlyos mulasztása vagy jogértelmezési tévedése alapozza meg, ezt azonban az elsőfokú bíróság a perbeli esetben nem találta megállapíthatónak. A Be. és a Vht. összevetése jogértelmezési lehetőséget enged, emiatt a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 339. § (1) bekezdése és 349. § (1) bekezdése alapján, bírósági jogkörben okozott kár miatt nem állapítható meg a jogellenesség a zár alá vétel indítványozásának elrendelése és foganatosítása körében. Ugyanakkor arra az álláspontra jutott, hogy mivel a Vht. 104. § (1) bekezdése szerint a lefoglalt ingóságot, ha törvény másként nem rendelkezik, az adós őrizzetében kell hagyni, és mivel a végrehajtó a repülőgépet a felperestől 2010. április 12-én átvette, ettől kezdődően a gondos megőrzés kötelezettsége őt terhelte, amit a Vht. 106. § (1) bekezdése alapján a zár gondnok kijelölése útján láthatott volna el. A végrehajtó – Ptk. 462. §-án alapuló – letéti őrzési és karbantartási kötelezettsége miatt a II. rendű alperes felelős valamennyi, az őrzési időszakban bekövetkezett olyan kárért, mely azzal összefüggésben keletkezett, hogy karbantartási kötelezettségét nem teljesítette.
- [10] Az alpereseknek az őrzési és a karbantartási kötelezettség elmulasztása miatti kárigény kapcsán tett elévülési kifogását alaptalannak találta, mert az őrzés időszakában a jogviszony folyamatos volt, ezért az ebből származó követelések elévülése a légi jármű felperes részére való kiadásának időpontjában, azaz 2014. augusztus 12. napjában határozható meg. A felperesnek a II. rendű alpereshez írt, 2015. július 21-i keltezésű felszólítása a régi Ptk. 327. § (1) bekezdése alapján az elévülést nem szakította meg, ám a felperes az igényét a bírósághoz 2017. február 8-án, azaz a 2014. augusztus 12-től számított öt éves elévülési időn belül terjesztette elő. A bankkal kötött kölcsönszerződésből eredő követelés és a tagi kölcsönök vonatkozásában ugyanakkor a követelés elévülését állapította meg azzal, hogy a büntetőügyben hozott végső határozat felperes tudomására jutásának

relevanciája e vonatkozásban nincs. A felperes nem vagyoni kárigényét is alaptalannak találta, mivel a felperes semmiféle bizonyítékot nem terjesztett elő arra vonatkozóan, hogy a sajtóban a repülőgéppel és az az által szállított személyekkel kapcsolatos találgatások, sajtóközlemények bármilyen kapcsolatban állnának az alperesek tevékenységével, például hogy az információk a bíróságtól származnának. Az elmaradt vagyoni előny jogcímén előterjesztett követelést azért is utasította el az elsőfokú bíróság, a jogellenesség hiánya mellett, mert a biztosítási intézkedés elrendelésével és a bűnügyi zárlat indítványozásával az I. rendű alperes részéről, illetve a bűnügyi zárlat elrendelésével, a lefoglalással és a légi jármű forgalomból történő kivonásával a II. rendű alperes részéről az esetleges elmaradt vagyoni előny nem hozható okozati összefüggésbe, de a követelés egyébként is elévült.

- [11] Az elsőfokú ítélet ellen a felperes és a II. rendű alperes fellebbezett; a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéletábrla 1.Pf.20.449/2018/12/II. számú ítéletével az elsőfokú bíróság rész-közbenső ítéletét a II. rendű alperes felelősségét megállapító részében megváltoztatta, és a keresetet teljes egészében elutasította. Emellett a felperes perköltség-fizetési kötelezettségét mellőzte, míg az ítélet további rendelkezéseit helybenhagyta. Rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság valamennyi vagyoni kártétel elévülését helyesen állapította meg. Az ítéletábrla szerint, a PK 52. számú állásfoglalásra is tekintettel, a végrehajtó lefoglalásával és forgalomból való kivonásával okozott kár megtérítése iránti igény elévülése 2010. január 1-jén kezdődött, majd öt év elteltével elévült, a bírósági végrehajtó iroda eljárási jellegű végzése pedig nem értelmezhető a elévülést megszakító cselekménynek. Nem nyugodott a követelés elévülése a H. Gy. elleni büntetőeljárás jogerős befejezéséig sem, mert nem igaz, hogy annak lezárásáig a felperes nem tudhatta, ki ellen és milyen jogcímen kell pert indítani. Megállapította, hogy az igényérvényesítés akadálya nem az eljárás befejezéséig, hanem a zár alá vételt megszüntető jogerős határozat meghozataláig állt fent. A Fővárosi Törvényszék 2012. február 24-én határozott ítéletében rendelkezett a repülőgép zár alá vételének megszüntetéséről, melyet az I. rendű alperes fellebbezéssel nem támadott, és ezt követően a végrehajtó 2014. augusztus 12-én oldotta fel a repülőgépet a foglalás alól. A felperes sem a zár alá vétel megszüntetését, sem a foglalás alóli feloldást követő egy éven belül nem érvényesített kárigényt.
- [12] A jogerős ítélet szerint az elsőfokú bíróság a kártérítési követelések elévülése miatt szükségtelenül foglalt állást az alperesek magatartása jogellenességének kérdésében. Valójában a Be. alapján a büntető eljárásjogi zár alá vétel a Vht. által szabályozott zárlattól eltérő, a büntető eljárásban alkalmazható olyan önálló jogintézmény, melynek elvégzése a végrehajtó hatáskörébe tartozik. A zár alá vétel a Be. 159. § (1) és (2) bekezdése szerint a vagyontárgyak és a vagyoni jogok feletti rendelkezési jogot függeszti fel, ami azt jelenti, hogy a közhitelű nyilvántartásba történő bejegyzés iránt haladéktalanul intézkedni kell. A Vht. 202. § (2) bekezdése értelmében a bűnügyi zárlatra a zárlat szabályait kell alkalmazni. Ebből az következik, hogy a zárlatra csak a zár alá vétel Be. által meghatározott tartalmával összhangban álló intézkedések alkalmazhatók. Az adott esetben a Be. 159. § (2) bekezdése szerint a zár alá vétel közhitelű nyilvántartásba való bejegyzése iránti intézkedésnek volt helye, melyről a Pest Megyei Bírósági Végrehajtó Iroda megfelelően rendelkezett, így a II. rendű alperes Fővárosi Törvényszék Végrehajtói Irodája részéről a repülőgép lefoglalása és az ezzel összefüggő intézkedések megtétele jogellenesnek minősül. A jogerős döntés szerint továbbá az elsőfokú bíróság megalapozatlanul állapította meg azt is, hogy a II. rendű alperes azért felelős a bekövetkezett károkért, mert 2010. április 12-től kezdődően őrizetre átvette a légi járművet, a végrehajtási iratokban ugyanis a repülőgép átvételére vonatkozó adat egyáltalán nem került fel, így az nem volt megállapítható. A felperes amiatt, hogy kérése ellenére a végrehajtó nem intézkedett a repülőgép őrzetének átvételéről és azt továbbra is az őrzetében hagyta, végrehajtási kifogással sem élt. Mivel a végrehajtó a repülőgépet a végrehajtási iratok szerint a felperestől nem vette át őrzésre, így őrzési és karbantartási kötelezettség sem terhelte, azaz a II. rendű alperes értelemszerűen a nem megfelelő őrzésből és a karbantartások elmaradásából eredő károkért sem felel.
- [13] A felperes a jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához jogszabálysértés és kirívóan téves jogalkalmazás miatt. Álláspontja szerint a gép szervizeléséhez arra lett volna szükség, hogy az fizikailag el tudjon jutni a svájci szerelőcsarnokba, mert a karbantartásra állítása szerint egyedül ott lett volna lehetőség, de ezt a gép forgalomból történő kivonása lehetetlenné tette, a használat kizárásával pedig a felperes megőrzési és állagmegóvási lehetősége nem valósult meg. Összességében a forgalomból való kivonással nemcsak a karbantartás és az állagmegóvás lett megakadályozva, hanem a felperes rendes üzletmenete is. A jogerős ítélet a felperes szerint figyelmen kívül hagyta azt a tényt, miszerint a felperes kétszer is bejelentette, hogy az őrzési és állagmegóvási kötelezettségének nem tud eleget tenni, és kérte a II. rendű alperes intézkedését zárgondnok kijelöléséről, melyet az elmulasztott. A Vht. 106. § (1) bekezdése szerinti zárgondnokrendelés szerinte kógens rendelkezés, amelytől eltérni nem lehetett volna, így a II. rendű alperes nyilvánvalóan jogszabály-

sértést követett el. Végül a felülvizsgálati kérelem szerint az elévülés kérdésében is jogszabálysértő módon jártak el a bíróságok.

- [14] A Kúria Pfv.IV.20.329/2019/7. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, ám az indokolásban jelentős módosításokat tett. A Kúria mindenekelőtt leszögezte, hogy a felülvizsgálati kérelemben előadottak szerint nem a bűnügyi zárlat indítványozása és elrendelése volt jogellenes, hanem a repülőgép forgalomból történő kivonása, azaz a felülvizsgálati kérelem tartalmilag kizárólag a jogerős ítélet II. rendű alperesre vonatkozó rendelkezését támadta. A Kúria szerint a jogerős ítélet azért értékelte a végrehajtónak a repülőgép forgalomból történő kivonása iránti intézkedését jogellenesnek, mert a Be. és a Vht. szabályainak együttes értelmezése alapján arra jutott, hogy a Vht.-nak csak a Be.-vel nem ellentétes szabályait lehetett volna alkalmazni, emiatt pedig a Be. 159. § (1) bekezdése értelmében csak a rendelkezési jog felfüggesztésének lett volna helye, de a birtoklás és használat joga felfüggesztésének nem. A keresetet azonban az ítélet tábla nem emiatt, hanem azért utasította el, mert a másodfokú eljárásban beszerzett végrehajtási iratokból az volt megállapítható, hogy a repülőgépet a Fővárosi Törvényszék szervezeti keretében működő végrehajtó ténylegesen (az elsőfokú ítéletben megállapított tényállással ellentétben) nem vette őrzésbe, így az abban bekövetkezett károkért sem felel.
- [15] A Kúria kifejtette, hogy nem ért egyet a másodfokú bíróság ezen jogszabály-értelmezésével, az alábbiak miatt. A Be. 159. §-a a zár alá vétel büntetőbíróság általi elrendelésére, feloldására, illetve megszüntetésére vonatkozó szabályokat tartalmazza, míg a zár alá vétel végrehajtására vonatkozó rendelkezések a Vht.-ben találhatóak. A Vht. 202. § (2) bekezdése értelmében a bűnügyi zárlatra a zárlatnak a Vht.-beli szabályait kell megfelelően alkalmazni. A Vht. 194. §-a szerint az ingóság zárlata elsősorban foglalással történik (ez esetben csak a rendelkezési jogvész el), de megvalósulhat a Vht. 194. § (2) bekezdése szerinti zár alá vétellel is (melynek során az érintett ingóság az adós birtokából is kikerül). A perbeli esetben a végrehajtó a foglalás iránt intézkedett, mely esetben az ingóság az adós őrzetében, birtokában és használatában marad, nem pedig a Vht. 105–106. §-ai szerinti zár alá vételről, mely utóbbi esetben az ingóság kikerül az adós birtokából és a végrehajtó az ingóság őrzésére zárgondnokot kell, hogy kijelöljön. A Vht. 106. § (1) bekezdés a) pontja alapján azonban – ellentétben a felperesi kereseti és felülvizsgálati kérelmi indokolással – zárgondnok kirendelésére akkor is mód van, ha csak foglalást rendelnek el, ám az adós az ingóság megőrzésére nem vállalkozott; ez esetben arra az adós (a végrehajtás alá volt) saját akaratából, nem pedig külső kényszer, hatósági rendelkezés alapján kerül sor.
- [16] A légi jármű lefoglalására vonatkozóan a Vht. további speciális rendelkezéseket is tartalmaz: a 103. § (1)–(3) bekezdései értelmében a végrehajtó felhívására a Nemzeti Közlekedési Hatóságnak a járművet ki kell vonni a forgalomból. Mindebből következően a repülőgép forgalomból való kivonása jelen ügyben a jogszerűen elrendelt bűnügyi zárlat szükségszerű, törvény alapján megvalósuló következménye volt. Az adós a birtokában maradt repülőgépet a légi alkalmassági bizonyítvány bevonása és a repülőgép forgalomból való kivonása miatt nem használhatta, vagyis a Kúria szerint téves a másodfokú bíróság azon álláspontja, hogy a II. rendű alperes végrehajtó irodája részéről a repülőgép lefoglalása és az ezzel összefüggő intézkedések megtétele jogellenes volt. A Legfelsőbb Bíróság, illetve a Kúria gyakorlata szerint a jogalkalmazó szerv felelősség alóli mentesülését eredményezi az, ha az ügyben megállapított tényállás az alkalmazandó jogszabály többféle értelmezését veti fel, továbbá a jogalkalmazó hatóságok munkájának jellegével általában együtt járó jogszabály-alkalmazási és jogszabály-értelmezési tévedések a felróhatóság körén kívül esnek; csak a rendkívüli, különösen súlyos tévedések alapozzák meg a jogalkalmazó szerv felelősségét, így a bírósági jogkörben okozott kár megállapíthatóságát is. A Kúria szerint a végrehajtó irodák, valamint az eljáró bíróságok eltérő álláspontja is azt támasztja alá, hogy jelen esetben olyan bonyolult és összetett jogértelmezési kérdéssről van szó, amely nem alapozhat meg bírósági jogkörben okozott kárért való felelősséget.
- [17] A Kúria szerint azt önmagában helyesen állapította meg a másodfokú bíróság a beszerzett végrehajtási iratok alapján, hogy a végrehajtó a repülőgépet a felperestől őrzésre nem vette át, ezért őrzési és karbantartási kötelezettség sem terhelte. A felperes ugyanis a 2010. január 22-én kelt, majd a 2010. április 2-án kelt levelében is tájékoztatta ugyan az eljáró bíróságot arról, hogy az állagmegóvás és az őrzés költségeit nem tudja vállalni, továbbá kifejezetten kérte a lefoglalt eszköz őrzése és állagmegóvási iránti intézkedést is a végrehajtótól, azonban a peres iratokból az is megállapítható, hogy a felperes csak a másodfokú eljárásban előterjesztett előkészítő iratában tett arra vonatkozóan először előadást, hogy ez a bejelentése – álláspontja szerint – a Vht. 106. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott feltételnek megfelelt. A zárgondnok kijelöléséről a végrehajtó akkor is dönthet, ha az adós a lefoglalt ingóságok megőrzésére nem vállalkozott, vagyis arra nemcsak a zárlat egyik fajtájának, a zár alá vételnek az elrendelésével együtt kerülhet sor. A Kúria szerint ez a jogellenesség vizsgálata

nélkül két okból sem alapozhatja meg a II. rendű alperes kártérítési felelősségét. Egyrészt azért, mert a járműnek a felperes őrizetében hagyásával kapcsolatban felvett végrehajtási jegyzőkönyvvel szemben a felperes nem élt végrehajtási kifogással, ezáltal nem merítette ki a rendes jogorvoslati lehetőségeket; másrészt mert a felperes feltételezett kára nem a zárgondnok kirendelésének az elmulasztásával áll okozati összefüggésben, hanem a repülőgép forgalomból való kivonásával. Az őrzés költségei egyébként zárgondnok rendelése esetén is a felperest terhelték volna, mert a Vht. nem tartalmaz olyan, a zár alá vétel esetére irányadó speciális rendelkezést, mely szerint az ingóság őrzésével, tárolásával kapcsolatos költségeket a végrehajtónak kellene viselnie; ez még abban az esetben is igaz, ha a felelős őrzés szabályainak alkalmazása merülne fel.

- [18] Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy a jogszerűen elrendelt és foganatosított bűnügyi zárlat közvetlen, törvény alapján szükségszerű következménye volt az, hogy a felperes a repülőgépet nem tudta használni, így az azzal összefüggésben felmerült, általa előadott kára a casus nocet domino elve alapján másra nem hárítható át. Mivel a gép forgalomból történő kivonása jogszerű volt, így nincs olyan jogellenes magatartás, amellyel okozati összefüggésben állna a felperes kára. A Kúria továbbá az elévülést nem vizsgálta, mivel a kártérítési felelősség előfeltételei szerinte érdemben nem álltak fenn. Mivel tehát nem volt megállapítható olyan jogellenes magatartás a II. rendű alperes részéről, amellyel ok-okozati összefüggésben állna a felperest ért kár, így nem volt meghatározható olyan időpont sem, amelynek kezdetéhez vagy végéhez az elévülés kapcsolódhatna. A felperes a bírósági jogkörben okozott kárra alapított keresete kapcsán a kártérítési felelősség konjunktív feltételeit nem bizonyította, így a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem sérti sem a régi Ptk. 339. és 349. §-át, sem a Vht. 106. § (1) bekezdésének a) pontját, ennek okán a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [19] 3. Az indítványozó, a per korábbi felperese, a Kúria Pfv.IV.20.329/2019/7. számú ítéletével szemben az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel az véleménye szerint ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, R) cikk (2) bekezdésével, T) cikk (3) bekezdésével, XIII. cikk (1) bekezdésével, XXIV. cikk (2) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével, valamint 28. cikkével.
- [20] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, R) cikk (2) bekezdésével, T) cikk (3) bekezdésével, valamint 28. cikkével kapcsolatban, azokat egymásra is tekintettel értelmezve, úgy érvelt, hogy az olyan bírói gyakorlat, mely elismeri, hogy – legyen bármilyen sokrétű is az eset és bonyolult a jogszabályi környezet – a jogszabályok értelmezése többféle eredményre is vezethet, nem felel meg a jogbiztonság elvének, és ellentmond a bíróságok alaptörvényi feladatának, a jogszabályi hierarchiának, illetve az Alaptörvény elsőbbségének is. Vagyis a jogszabályok többféle értelmezési lehetőségét jogszerűnek elismerő bírói gyakorlat, mely alapján a felperes azért nem jut bírósági jogkörben okozott kártérítés jogcímén kára kompenzálásához, mert a jogszabályértelmezési tévedések a jogszabályokat alkalmazó bíróságok felróhatóságán kívül esnek, önmagában alaptörvény-ellenes. Ilyenkor a Kúriánál jogegységi eljárást kell kezdeményezni; ennek elmaradása, vagyis a bírósági jogalkalmazás egysege biztosításának elmulasztása ellentétes a hivatkozott alaptörvényi rendelkezésekkel.
- [21] Emellett álláspontja szerint nem minősíthető tisztességesnek az az eljárás, melyben a három, különböző szinten eljáró bíróság háromféle döntést hoz. Mivel jelen esetben ez történt, sérült az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való joga. Amennyiben pedig a bíróságok ugyanabban az ügyben egymástól eltérő jogértelmezés alapján mégis egymástól eltérő döntéseket hoznak, és ez nem alapoz meg kártérítési felelősséget az eljáró bíróságok részéről, úgy az sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdését, a hatóságok által feladatuk teljesítése során jogellenesen okozott károk megtérítéséhez való alaptörvényi jogosultságot. Végül az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jogot azáltal sértette a támadott kúriai döntés, mert téves az a bírósági jogértelmezés, hogy a légi jármű használatát a bűnügyi zárlat elrendelése jogszerűen korlátozhatja, és hogy az emiatti gazdasági totálkárral ne lenne a bíróságnak felróható.
- [22] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásra alkalmatlan, ennek alapján nem fogadható be.

- [23] Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése, T) cikk (3) bekezdése, valamint 28. cikke nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot. Emellett a B) cikk (1) bekezdésében lefektetett jogállamiság elvéből következő jogbiztonságra is csak kivételesen, a kellő felkészülési idő és a visszaható hatályú jogalkotás sérelme okán lehet alkotmányjogi panaszban hivatkozni. Mindezek miatt az említett alaptörvényi rendelkezések vonatkozásában a panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti azon feltételnek, miszerint a támadott bírói döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát kell, hogy sértse, mivel az Alaptörvény e rendelkezései nem minősülnek alaptörvényben biztosított jogoknak.
- [24] Egyebekben az indítvány az alapperben született döntéseknek, illetve a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletének szakjogi értelmezését támadja; emellett az indítvány azon alapul, hogy a bíróságok egymásnak elmentendő döntéseket hoztak. Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a bírósági jogalkalmazástól nem elvárható, hogy a különböző szinteken hozott döntések egységesek legyenek, ellenkező esetben ugyanis a fellebbviteli vagy a felülvizsgálati bíróság funkciótlanná válna, hiszen – az egységesség érdekében – kötve lenne az alsóbb szintű bíróságok jogértelmezéséhez és döntéséhez, ami abszurd következményekre vezetne. A jogorvoslati rendszer csak úgy töltheti be alkotmányos funkcióját, ha a jogorvoslati fórumként eljáró bíróság valóban felülbíráhatja az alsóbb szintű bíróság döntését, és eltérő jogértelmezés alapján érdemben eltérő döntést hozhat.
- [25] Az indítványozó valójában azt sérelmezi, hogy a Kúria által az ítélete indokolásában is felhozott bírósági gyakorlat a bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti igényt csak akkor tekinti megalapozottnak (és így a jelen ügyben maga a Kúria is csak akkor tekintette volna annak), ha a bíróság kirívó jogértelmezési hiba, súlyosan helytelen jogszabály-alkalmazás révén hozott (volna) nyilvánvalóan téves és a felperes számára kárt okozó döntést; továbbá – ennek folyományaként – azt, hogy az alapperben született felülvizsgálati döntésben a Kúria nem állapította meg az indítványozó jogosultságát a kártérítésre, mivel a Kúria szerint a kártérítés jogi feltételei (az alperes felróható magatartásának, valamint e magatartás és a kár közötti okozati összefüggésnek a hiánya okán) nem álltak fenn.
- [26] Az indítványozó tehát részint a megállapított tényállást (pl. azt, hogy kikerült-e a birtokából a repülő, és ha igen, mikor), részint az alkalmazott jogszabályok kiválasztását és azok egymásra tekintettel adott kúriai értelmezését (pl. a kártérítés jogi feltételeinek meghatározását) vitatja. A tényállás megállapítása, a jogszabályok kiválasztása és azok értelmezése (így annak vizsgálata, hogy történt-e jogellenes magatartás a bíróságok részéről, vagy hogy a követelés elévült-e, és ezzel összefüggésben az is, hogy a jogellenesség vizsgálata-e az előfeltétele az elévülés vizsgálatának, vagy éppen az elévülés vizsgálata előzi-e meg a jogellenesség tartalmi vizsgálatát) azonban a bíróságok feladata, melynek önmagában alkotmányos relevanciája nincs.
- [27] Összességében az indítványozó alkotmányjogi panaszában valójában a támadott kúriai döntés alapjául szolgáló jogértelmezést, illetve annak szakjogi tartalmát támadja; a panasz érdemi alkotmányjogi okfejtést nem tartalmaz. Mivel az indítvány a támadott döntés tartalmi kritikáját foglalja magában, ezért az nem veti fel annak a lehetőségét, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, illetve hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésről volna szó, így a panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek.
- [28] A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}
- [29] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.20.329/2019/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1643/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3168/2021. (IV. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.35.387/2019/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Dr. Szikora János Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szikora János ügyvéd) által képviselt egyesület indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján 2020. szeptember 1-jén alkotmányjogi panaszt terjesztett el, amelyben kérte a Kúria 2020. július 10-én átvett Kfv.I.35.387/2019/10. számú ítélete, a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 101.K.27.266/2019/2. számú ítélete, a 101.K.27.808/2018/22. számú ítélete, valamint a Nemzeti Adó és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) Fellebbviteli Igazgatóság 2235395594 iktatószámom kiadott, és a NAV Heves megyei Adó- és Vámigazgatósága (elsőfokú adóhatóság) által hozott 4076186193 iktatószámú közigazgatási határozatok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az alkotmányjogi panasz szerint a bírói döntések az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését és az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését sértik. Az Alkotmánybíróság a kiegészített és módosított alkotmányjogi panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [2] 1.1. Az indítványra okot adó ügyben a beadvány és mellékletei tartalma szerint az elsőfokú adóhatóság 2017. november 6. napjától a 2014. január 1. és 2015. december 31. közötti időszakra áfa adónemben bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést folytatott az indítványozónál, mely alapján a 2018. június 4-én kelt, 4076186193 számú határozatában adóhiány, adóbírság és késedelmi pótlék megfizetésére kötelezte az indítványozót. A megállapított adókülönbözlet nagy része abból keletkezett, hogy az adóhatóság az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (továbbiakban: Áfa törvény) szerinti, adóalanyiságot eredményező gazdasági tevékenységnek minősítette az indítványozónak a színházi előadásokkal összefüggő jegyértékesítését. A hatóság utalt arra, hogy az indítványozó e bevétele meghaladta az Áfa törvény szerinti alanyi adómentesség választására jogosító felső értékhatárt. Az indítványozó a fellebbezésében arra hivatkozott, hogy az adóhatóság által korábban végzett ellenőrzések megállapításai, nevezetesen a 2015. május 14. napján készült 1965252600 iktatószámú, 5415596223 ügyszámú jegyzőkönyvben rögzített megállapítások szerint az indítványozó a vizsgálat alá vont időszakban nem végzett vállalkozási tevékenységet. Emiatt abban a meggyőződésben volt, hogy tevékenysége után nem kell áfát fizetnie; az utólagos adómegállapítást tartalmazó határozat ezért a jogos várakozását, a bizalomvédelem elvét sérti. A másodfokú adóhatóság az elsőfokú adóhatóság határozatát helybenhagyta. A határozat ellen benyújtott keresetet az első fokon eljáró közigazgatási és munkaügyi bíróság 101.K.27.808/2018/22. számú ítéletével elutasította. Az első fokon eljáró bíróság ítélete ellen benyújtott felülvizsgálati kérelem alapján a Kúria a Kfv.I.35.387/2019/10. számú ítéletével a közigazgatási és munkaügyi bíróság 101.K.27.266/2019/2. számú ítéletével hatályában fenntartott 101.K.27.808/2018/22. számú ítéletét – az indokolás pontosításával – hatályában fenntartotta.
- [3] 1.2. Az indítványozó szerint a közigazgatási hatóság és a közigazgatási bíróság, valamint a Kúria megsértette az Alaptörvényben biztosított, a tisztességes eljárásra vonatkozó alapjogát. Ez azzal következett be, hogy a korábban végzett ellenőrzés eredményeként az elsőfokú adóhatóság kifejezett, írásban rögzített megállapítást tett arra vonatkozóan, hogy az indítványozó egyesület nem végez adóköteles tevékenységet, az adóhatóság felé bejelentési kötelezettségeinek eleget tett, majd ezen megállapítások ellenére egy később elvégzett ellenőrzés során nagy összegű adóhiányt és ennek jogkövetkezményeit állapította meg az indítványozó terhére. Az adóhatóság korábbi ellenőrzési gyakorlata azt a jogos várakozást alapozta meg bennünk, hogy az indítványozó tevékenysége nem áfaköteles, ezért az adókülönbözlet utólag történt megállapítása sérti a tisztességes eljáráshoz

való alapjogot. Az indítványozó kiemelte, hogy a közigazgatási és a bírósági eljárás során nem azt állította, hogy a vizsgált időszakban tevékenysége nem volt áfa-köteles, hanem azt, hogy tevékenysége egésze cél szerinti tevékenység, és emiatt nem kell áfát felszámítania; ezt az adóhatóság ellenőrzési megállapításai alátámasztották, megerősítették, és ennek ellenére tették meg megállapításaikat a terhére.

- [4] Hivatkozott arra, is, hogy az ügyben lefolytatott közigazgatási és bírói eljárások a bizalomvédelem elve alkalmazásának mellőzésével kapcsolatosan más alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéseket is felvetnek, amelyek megalapozhatják a bírói döntések megsemmisítését.
- [5] Az elsőfokú bíróság és a Kúria ítéletének alaptörvény-ellenessége abban áll a panasz szerint, hogy nem minősítették az indítványozó tisztességes eljáráshoz való joga megsértésének az adóhatóság magatartását. A panasz ebben a körben több alkotmánybírói határozat megállapításait hívja fel. Álláspontja szerint a jelen beadvány tárgyát képező ügyben a közigazgatási és bírósági eljárások tisztességes voltát nem lehet elszigetelten, és csak a formai szabályok betartása szabályszerűsége vizsgálatával megítélni, hanem együtt kell értékelni az elsőfokú adóhatóság korábbi megtévesztő megállapítását és az ezt követően hozott adóhiányt megállapító határozatot. Az adóhatóság ellenőrzési magatartását folyamatában vizsgálva a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme akkor is megállapítható, ha az egymást követő hatósági eljárások során a szabályok formailag betartásra kerültek. A hatóságok és a bíróságok eljárása akkor lett volna tisztességes eljárás az indítványozó szerint, ha az eljárásuk során alkalmazták volna a jogállamiságnak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében rögzített alkotmányos alapelvét, ezen belül is a jogbiztonság, azon belül a bizalomvédelem alapelvét. Ezzel összefüggésben a panasz az Európai Unió Bírósága döntéseire utal.
- [6] 2. Az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CXII. törvény 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás értelmében az Abtv. 27. § b) pontja szerinti „jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette” fordulat a rendes jogorvoslati lehetőségek igénybevételeire vonatkozik, az indítványozó nem köteles a felülvizsgálatot és a perújítást, mint rendkívüli jogorvoslatokat is kimeríteni. A folyamatban lévő felülvizsgálati vagy perújítási eljárás ugyanakkor az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CXII. törvény eljárásának akadálya. Az indítványozó ügyében a Kúria a felülvizsgálati eljárásban érdemi döntést hozott, az indítványozó a Kúria ítéletét követően az alkotmányjogi panaszt határidőben nyújtotta be.
- [7] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CXII. törvény eljárásában meghatározottak szerint tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy szól, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [8] 3. Az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CXII. törvény 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság egyes formai és tartalmi törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [9] A panaszt határidőben nyújtották be [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. A panasz a határozott kérelem feltételeinek megfelel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés], tartalmazza ugyanis azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CXII. törvény hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont, Abtv. 27. § (1) bekezdés]; az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]; az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CXII. törvény által vizsgálandó bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]; indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]; kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CXII. törvény állapítsa meg a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [10] 3.1. Az indítványozó a bíróság eljárásában felperes volt, érintettségének a fennállása az Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pontján alapul.
- [11] 3.2. Az Alkotmánybírósról szóló 2011. évi CXII. törvény 56. §-ának alapján vizsgálni kellett, hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogra hivatkozik-e, és az Abtv. 29. §-ában foglaltak teljesülnek-e.
- [12] Az Alaptörvénynek a kiegészített, módosított panaszban megjelölt rendelkezéseit illetően – az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését kivéve – azt lehet megállapítani, hogy az alkotmányjogi panasz Alaptörvényben biztosított

tott jogok sérelmét állítja. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével kapcsolatban a bizalomvédelem elvének a sérülésére, minthogy az nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, alkotmányjogi panaszt nem lehet alapítani. Az Alkotmánybíróság szerint a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]} – lehet alapítani.

- [13] Az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogainak (tisztességes hatósági eljáráshoz és tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog) sérelmeként arra hivatkozik, hogy ügyében a hatóság és a bíróságok nem tulajdonítottak ügydöntő jelentőséget annak, hogy az adóhatóság korábban más ellenőrzési időszakokra és részben más adó-nemre szóló, az ellenőrzést lezáró jegyzőkönyvében azt állapította meg, hogy az indítványozó nem végez vállalkozási tevékenységet, továbbá nem állapították meg azt, hogy bejelentési kötelezettségének nem tett eleget. A panasz lényeges tartalma szerint ez az indítványozót a konkrét esetben alapos okkal indíthatta arra, hogy ellenérték fejében végzett jegyértékesítését ne tekintse az Áfa törvény hatálya alá tartozó, az Áfa törvény szerinti gazdasági tevékenységnek (szolgáltatásnyújtás).
- [14] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hivatkozik arra, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlatára, amely szerint – mivel a testület „az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve”, ezért – eljárása során nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntés jog-, illetve törvényszerűségét. Ezért „[ö]nmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz-nak” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az Alaptörvény indítványban felhívott, az Alaptörvény Szabadság és Felelősség című részében szereplő egyes alapvető jogokat illetően az indítványozó részben azt sérelmezte, hogy a bíróságok az ő perbeli érveit nem osztották, az anyagi és eljárási szabályokat helytelenül értelmezték, illetve alkalmazták. A másodfokú adóhatóság, továbbá a közigazgatási és munkaügyi bíróság, valamint a Kúria – az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény 2. § 11. pontja, 17. § (3) bekezdése, 18. § (1) bekezdése, az Áfa törvény. 5. § (1) bekezdése, 6. § (1) bekezdése, 138. §-a, 139. § (1) bekezdése, 188. § (1) bekezdése, az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 105. §-a, 142. § (1) bekezdése együttes értelmezésével – részletesen indokát adta, hogy miért nem lehet az indítványozó javára figyelembe venni a jegyzőkönyvben szereplő egyes megállapításokat a konkrét esetben; a társasági adó szempontjából vagy az Áfa törvény szempontjából mit kell vállalkozási tevékenységnek, vagy gazdasági tevékenységnek tekinteni, és milyen feltételi vannak annak, hogy valamely, Áfa törvény szerinti gazdasági tevékenység áfa-mentes legyen. Részletesen indokát adták annak is, hogy a korábbi ellenőrzés, ha az jegyzőkönyvvel zárult, de annak alapján nem hoztak határozatot, miért nem vezethet a konkrét esetben adókötelezettség alóli mentesüléshez.
- [15] A Kúria – az első fokon eljáró bíróság ítélete indokolásának pontosításával – jogi indokát adta annak, hogy az indítványozó által jelzettek miért nem befolyásolták az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben (Indokolás [28]–[34]). Mindezekre figyelemmel a panaszban foglaltak alapján nincs kellő következtetési alap annak megállapítására, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kéteye merülne fel. Így az indítvány befogadásának feltételei nem állnak fenn.
- [16] A tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt az elvárást fogalmazza meg, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság figyelemmel van a jogvita természetére, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseire, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmekre és észrevételekre, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdésekre {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]–[34]; 3179/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [67]}. Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben eljáró mindkét bíróság az indítványozó valamennyi felvetésével érdemben, részletesen foglalkozott.
- [17] 4. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1522/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3169/2021. (IV. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.35.389/2019/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Dr. Szikora János Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szikora János ügyvéd) által képviselt egyesület indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján 2020. szeptember 1-jén alkotmányjogi panaszt terjesztett el, amelyben kérte a Kúria 2020. július 13-án átvett Kfv.I.35.389/2019/10. számú ítélete, a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 101.K.27.822/2018/21. számú ítélete, valamint a Nemzeti Adó és Vámhivatal (a továbbiakban: NAV) Fellebbviteli Igazgatóság 2235398012 iktatószámán kiadott, és a NAV Heves megyei Adó- és Vámigazgatósága (elsőfokú adóhatóság) által hozott 4166300096 iktatószámú közigazgatási határozatok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az alkotmányjogi panasz szerint a bírói döntések az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését és az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését sértik. Az Alkotmánybíróság a kiegészített és módosított alkotmányjogi panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [2] 1.1. Az indítványra okot adó ügyben a beadvány és mellékletei tartalma szerint az elsőfokú adóhatóság 2017. november 6. napjától a 2016. január 1. és 2016. december 31. közötti időszakra áfa adónemben bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést folytatott az indítványozónál, mely alapján a 2018. június 3-án kelt, 4166300096 számú határozatában adóhiány, adóbírság és késedelmi pótlék megfizetésére kötelezte az indítványozót. A megállapított adókülönbözlet nagy része abból keletkezett, hogy az adóhatóság az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (továbbiakban: Áfa törvény) szerinti, adóalanyiságot eredményező gazdasági tevékenységnek minősítette az indítványozónak a színházi előadásokkal összefüggő jegyértékesítését. A hatóság utalt arra, hogy az indítványozó e bevétele meghaladta az Áfa törvény szerinti alanyi adómentesség választására jogosító felső értékhatárt. Az indítványozó a fellebbezésében arra hivatkozott, hogy az adóhatóság által korábban végzett ellenőrzések megállapításai, nevezetesen a 2015. május 14. napján készült 1965252600 iktatószámú, 5415596223 ügyszámú jegyzőkönyvben rögzített megállapítások szerint az indítványozó a vizsgálat alá vont időszakban nem végzett vállalkozási tevékenységet. Emiatt abban a meggyőződésben volt, hogy tevékenysége után nem kell áfát fizetnie; az utólagos adómegállapítást tartalmazó határozat ezért a jogos várakozását, a bizalomvédelem elvét sérti. A másodfokú adóhatóság az elsőfokú adóhatóság határozatát helybenhagyta. A határozat ellen benyújtott keresetet az első fokon eljáró közigazgatási és munkaügyi bíróság 101.K.27.822/2018/21. számú ítéletével elutasította. Az első fokon eljáró bíróság ítélete ellen benyújtott felülvizsgálati kérelem alapján a Kúria a Kfv.I.35.389/2019/10. számú ítéletével a közigazgatási és munkaügyi bíróság 101.K.27.822/2018/21. számú ítéletét – az indokolás pontosításával – hatályában fenntartotta.
- [3] 1.2. Az indítványozó szerint a közigazgatási hatóság és a közigazgatási bíróság, valamint a Kúria megsértette az Alaptörvényben biztosított, a tisztességes eljárásra vonatkozó alapjogát. Ez azzal következett be, hogy a korábban végzett ellenőrzés eredményeként az elsőfokú adóhatóság kifejezett, írásban rögzített megállapítást tett arra vonatkozóan, hogy az indítványozó egyesület nem végez adóköteles tevékenységet, az adóhatóság felé bejelentési kötelezettségeinek eleget tett, majd ezen megállapítások ellenére egy később elvégzett ellenőrzés során nagy összegű adóhiányt és ennek jogkövetkezményeit állapította meg az indítványozó terhére. Az adóhatóság korábbi ellenőrzési gyakorlata azt a jogos várakozást alapozta meg bennünk, hogy az indítványozó tevékenysége nem áfaköteles, ezért az adókülönbözlet utólag történt megállapítása sérti a tisztességes eljáráshoz való alapjogot. Az indítványozó kiemelte, hogy a közigazgatási és a bírósági eljárás során nem azt állította,

- a sérülésére, minthogy az nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, alkotmányjogi panaszt nem lehet alapítani. Az Alkotmánybíróság szerint a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]} – lehet alapítani.
- [13] Az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogainak (tisztességes hatósági eljáráshoz és tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog) sérelmeként arra hivatkozik, hogy ügyében a hatóság és a bíróságok nem tulajdonítottak ügydöntő jelentőséget annak, hogy az adóhatóság korábban más ellenőrzési időszakokra és részben más adó-nemre szóló, az ellenőrzést lezáró jegyzőkönyvében azt állapította meg, hogy az indítványozó nem végez vállalkozási tevékenységet, továbbá nem állapították meg azt, hogy bejelentési kötelezettségének nem tett eleget. A panasz lényeges tartalma szerint ez az indítványozót a konkrét esetben alapos okkal indíthatta arra, hogy ellenérték fejében végzett jegyértékesítését ne tekintse az Áfa törvény hatálya alá tartozó, az Áfa törvény szerinti gazdasági tevékenységnek (szolgáltatásnyújtás).
- [14] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hivatkozik arra, az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlatára, amely szerint – mivel a testület „az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve”, ezért – eljárása során nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntés jog-, illetve törvényszerűségét. Ezért „[ö]nmagukban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz-nak” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az Alaptörvény indítványban felhívott, az Alaptörvény Szabadság és Felelősség című részében szereplő egyes alapvető jogokat illetően az indítványozó részben azt sérelmezte, hogy a bíróságok az ő perbeli érveit nem osztották, az anyagi és eljárási szabályokat helytelenül értelmezték, illetve alkalmazták. A másodfokú adóhatóság, továbbá a közigazgatási és munkaügyi bíróság, valamint a Kúria – az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény 2. § 11. pontja, 17. § (3) bekezdése, 18. § (1) bekezdése, az Áfa törvény 5. § (1) bekezdése, 6. § (1) bekezdése, 138. §-a, 139. § (1) bekezdése, 188. § (1) bekezdése, az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 105. §-a, 142. § (1) bekezdése együttes értelmezésével – részletesen indokát adta, hogy miért nem lehet az indítványozó javára figyelembe venni a jegyzőkönyvben szereplő egyes megállapításokat a konkrét esetben; a társasági adó szempontjából vagy az Áfa törvény szempontjából mit kell vállalkozási tevékenységnek, vagy gazdasági tevékenységnek tekinteni, és milyen feltételi vannak annak, hogy valamely, Áfa törvény szerinti gazdasági tevékenység áfa-mentes legyen. Részletesen indokát adták annak is, hogy a korábbi ellenőrzés, ha az jegyzőkönyvvel zárult, de annak alapján nem hoztak határozatot, miért nem vezethet a konkrét esetben adókötelezettség alóli mentesüléshez.
- [15] A Kúria – az első fokon eljáró bíróság ítélete indokolásának pontosításával – jogi indokát adta annak, hogy az indítványozó által jelzettek miért nem befolyásolták az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben (Indokolás [28]–[37]). Mindezekre figyelemmel a panaszban foglaltak alapján nincs kellő következtetési alap annak megállapítására, hogy az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye merülne fel. Így az indítvány befogadásának feltételei nem állnak fenn.
- [16] A tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt az elvárást fogalmazza meg, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság figyelemmel van a jogvita természetére, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseire, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmekre és észrevételekre, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdésekre {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]–[34]; 3179/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [67]}. Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügyben eljáró mindkét bíróság az indítványozó valamennyi felvetésével érdemben, részletesen foglalkozott.
- [17] 4. Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1532/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3170/2021. (IV. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.21.083/2019/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Nyári Péter ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó – egyúttal az egyedi ügy felperese – az alperessel szomszédos ingatlanban élt. A felek telkeit betonkerítés választotta el, amelynek két kerítésmezején jelentősebb mértékű felfagyás volt kimutatható, amit az alperesi ingatlanon lévő virágágások okozta többletvízterhelés okozott. Az indítványozó keresetében azt kérte, hogy ingatlanának az alperes felé eső tűzfalán lévő növénymaradványokat az alperes költségére eltávolíthassa, valamint hogy a bíróság feljogosítsa őt a kerítés megjavítására az alperes költségén. Ezeken túlmenően az indítványozó használati díj és kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- [3] A Debreceni Járásbíróság a keresetet részben alaposnak találta, és feljogosította az indítványozót, hogy a felfagyás javítási munkálatait az alperes költségére elvégezze. Egyebekben a keresetet elutasította. Az ítéletet a járásbíróság az ügyben kirendelt szakértő szakvéleményére alapította.
- [4] Az indítványozó és az alperes egyaránt fellebbeztek az elsőfokú ítélet ellen. Az indítványozó azt kérte, hogy a Debreceni Törvényszék kereseti kérelmei szerint változtassa meg az elsőfokú ítéletet a következők szerint. Kérte, hogy a törvényszék kötelezze az alperest arra, hogy az alperes ingatlanán található előtetőnek és napellenző rácsnak, amelyek az indítványozó lakóházának tűzfalába voltak becsavarozva, a fizikai kapcsolódását megszüntesse. Vitatta, hogy a betonkerítésben esett kár fele részben az ő terhére esik; e körben új építész szakértő kirendelését kérte. Álláspontja szerint az alperes legalább 15 cm szélességű területet elhasznál az ő ingatlanából, ennek kimutatására azonban a földmérő által alkalmazott GPS-módszer, amely 35 cm-es hibahatárral működik, nem volt alkalmas. Kérte mezőgazdasági szakértő bevezetését a tűzfalon és a kerítésen lévő növénymaradványok károsító hatásának tisztázása céljából. Előadta, hogy az előtetőről a csapadékvíz az ő lakóházának tűzfalára folyik és azt károsítja, ezért el kell bontani.
- [5] A törvényszék részben megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét, és az alperes által az indítványozónak fizetendő perköltség összegét leszállította, az indítványozó által lelet készítésének terhével megfizetendő illeték összegét pedig felemelte. A jogerős ítélet indokolásában a törvényszék a fellebbezési kérelemben foglalt elemeket egyenként cáfolta. Megítélése szerint e kérdésekben a kirendelt építész szakértő szakvéleménye egyértelmű és aggálytalan állásfoglalásokat tartalmaz. Az indítványozó tűzfaláról a növénymaradványok könnyen eltávolíthatók, azok az indítványozót az ingatlan használatában nem zavarják. Az alperes ingatlanán a csapadékvíz-elvezetés megfelelő. Az indítványozó használati díj iránti követelése nem alapos, mert az alperes nem használta jogtalanul az indítványozó ingatlanát. A telekhatár az ingatlan-nyilvántartási célú földmérési és térképészeti tevékenység részletes szabályairól szóló 25/2013. (IV. 16.) VM rendelet szerinti 35 cm-es hibahatáron belül van; emellett a „centiméteres pontosságú” határmérésre sem szükség, sem lehetőség nincs, egyrészt mert a térképen feltüntetett 0,2 mm vastagságú vonal a terepen egy 20 cm széles sáv, másrészt mert a megengedett túréson belül a határvonal az indítványozóra nézve kedvezőbben tér el a térképi határtól. A perbeli előtetőnek és napellenző rácsnak az indítványozó ingatlanára való rögzítését az indítványozó évtizedekig eltűrte. A törvényszék megítélése szerint az alperes jogelődei, majd az alperes és az indítványozó között létrejött egy ingatlan-nyilvántartásba be nem jegyzett jogosultságra vonatkozó atipikus használati megállapodás, amely tartalma szerint a szolgalmhoz állt közel. A bírói gyakorlat értelmében az ilyen jogviszony az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett, dologi jogi értelemben vett szolgalmhoz hasonló védelemben részesül.

- [6] Az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Hivatkozott a hatályon kívül helyezett, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 215. §-ára. Álláspontja szerint a törvényszék túlterjeszkedett a fellebbezés korlátain, amikor a szolgálatához közel álló, atipikus használati megoldás létrejöttét állította. Előadta továbbá, hogy a csapadékvíz lefolyása miatt a károkozás az ingatlanán folyamatos, annak megszüntetésére az alperest kötelezni szükséges.
- [7] A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Ítéletét részben azzal indokolta, hogy az indítványozó érdemben kifogásolta a jogerős ítélet indokolásának egyes elemeit, erre vonatkozó előadásában azonban nem jelölte meg a régi Pp. megsértett rendelkezéseit. Másrészt az indítványozó ugyan állította a régi Pp. 215. §-ának sérelmét, azonban azt érdemben nem indokolta meg. A felülvizsgálati kérelem ezért nem felelt meg a régi Pp. 272. § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi követelményeknek.
- [8] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéseinek sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria felülvizsgálati ítéletének megsemmisítését a Debreceni Törvényszék ítéletére kiterjedően.
- [9] A panaszban előadottak szerint a Kúria ítélete olyan *contra legem* jogalkalmazásnak minősül, amely megfelel a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatban megállapított konjunktív kritériumoknak, ezért a törvényellenes jogalkalmazás eléri az alaptörvény-ellenesség szintjét. A Kúria egyrészt az indokolási kötelezettséget sértő módon nem indokolta meg, hogy az adott jogkérdésre irányadó, hatályos jogi normákat miért nem alkalmazta; másrészt a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem vette figyelembe; harmadrészt olyan joggyakorlatra alapította döntését, amelynek alapjául szolgáló jogi normákat a jogalkotó új szabályozás elfogadásával és hatálybaléptetésével összefüggésben kifejezetten hatályon kívül helyezett. A Kúria ezeket a kritériumokat kimerítette, amikor hatályában fenntartotta a jogerős ítéletet, amelyben a Debreceni Törvényszék törvénysértő módon, a kereseti kérelmen túlterjeszkedően állította az atipikus használati megoldás fennállását.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [11] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [12] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben is megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [13] Az indítványozó a fentiek elismerése mellett alapította panaszát arra, hogy a Kúria a felülvizsgálati ítélet megindokolása során a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogba ütközően igazolta a törvényszék – álláspontja szerint – *contra legem* jogalkalmazását. Az Alkotmánybíróság azonban felhívja a figyelmet arra, hogy a felülvizsgálat a rendkívüli jogorvoslatok körébe tartozik, s ily módon a jogerős ítélet felülbírálata törvényben meghatározott korlátok közé szorul. A Kúria a támadott ítéletben ezekre a korlátokra rámutatott, amikor arra mutatott rá, hogy a régi Pp. 272. § (2) bekezdése értelmében az indokolás mellett a megsértett jogszabályokat is meg kell jelölni, illetve a régi Pp. 215. §-ával összefüggésben nem fejtette ki, miben valósult meg a kereseti kérelmen való túlterjeszkedés.
- [14] Az Alkotmánybíróság rámutat továbbá: az eljáró bíróságok részéről annak megállapítása, hogy a konkrét ügyben a tényállás atipikus használati megoldásnak minősül, a rendes bíróságok legitim mérlegelési körébe tartozó kérdés. A bíróságnak állást kellett foglalnia a tényállás jogi minősítésében, és arra a következtetésre jutott – a bírói gyakorlatra hivatkozással, illetve analógiát alkalmazva –, hogy a felek közötti viszony nem a Polgári Törvénykönyvben nevesített kategóriákkal jellemezhető, mert azoktól eltérő, rendhagyó viszony. Ennek a kérdésnek a megítélése olyan dogmatikai állásfoglalás, ami nem lép túl a rendes bíróságok jogértelmezésének körén.

Ez pedig nem veti fel a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének az Abtv. 29. §-ának megfelelő gyanúját.

- [15] Az Alkotmánybíróság utal arra is, hogy a benyújtott alkotmányjogi panasz nem fejt ki, milyen módon alapította a Debreceni Törvényszék a döntését olyan bírósági joggyakorlatra, amelynek alapjául szolgáló jogi normákat a jogalkotó az új szabályozás hatálybalépésével összefüggésben kifejezetten hatályon kívül helyezte (vö. 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [29]). Az egyedi ügy megindulását követően a régi Pp. hatályát vesztette, azonban a jelenleg is hatályos, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 629. §-a, valamint 630. § (1) bekezdése nem hagynak kétséget afelől, hogy a jelen ügyben – mivel az 2018. január 1-jét megelőzően indult – a régi Pp. eljárási szabályai irányadók. Erre tekintettel az indítványozó által felvetett probléma valójában nem áll fenn, az ügyben alkalmazandó eljárási szabályokat az eljárási törvények pontosan kijelölik.
- [16] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1726/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3171/2021. (IV. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 5.Bv.245/2018/20. számú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék 5.Bpkf.841/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Karsai Dániel András ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőképpen foglalható össze: az indítványozó fogvatartottként kártalanítási kérelmet terjesztett elő 2017. május 16. napi keltezéssel alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt, 2000. december 27. napja és 2017. május 15. napja közötti időszak tekintetében a Szegedi Fegyház és Börtönnél. Kérelmében hivatkozott a jogszabályban előírt élettér hiányára, valamint az ehhez esetlegesen kapcsolódó más, kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző elhelyezési körülményekre.
- [3] Az indítványozó jogi képviselőjén keresztül korábban (2015. március 16. dátummal), az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatt az Emberi Jogok Európai Bíróságánál (a továbbiakban: EJE) is nyújtott be kérelmet, amelyet nyilvántartásba vettek.
- [4] A Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, ugyanis a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. § (6) bekezdése szerint a kártalanítás előfeltétele, hogy az elítélt a Bv. tv. 144/B. § szerinti alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panaszt nyújtson be a végrehajtásért felelős szerv vezetőjéhez. Tekintettel arra, hogy az indítványozó nem nyújtott be panaszt a kártalanítási kérelmét megelőzően, ezért a kérelmének érdemi vizsgálatára nem volt lehetőség.
- [5] 1.2. Az indítványozó fellebbezését a másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék alaptalannak találta és az elsőfokú döntést az 5.Bpkf.841/2019/2. számú végzésével helybenhagyta. Indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Bv. tv. 144/B. §-a szerinti panasz benyújtását elmulasztotta a fogvatartott, amely az előfeltétele a kártalanítási kérelemnek a 2017. január 1. napját követően is folyamatosan jogsértő helyzetben lévő személyek esetén [Bv. tv. 10/A. § (6) bekezdés].
- [6] A másodfokú bíróság kiemelte, hogy a Bv. tv. 436. §-ban foglalt átmeneti rendelkezéseket nem lehet alkalmazni, tekintettel arra, hogy az indítványozó esetében a fogvatartás és az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények folyamatosak voltak, 2017. január 1. napja előtt azok nem szűntek meg, tehát a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz benyújtása kötelező előfeltétele a kérelemnek.
- [7] 2. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Szegedi Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja 5.Bv.245/2018/20. számú elsőfokú végzése, valamint a Szegedi Törvényszék mint másodfokú bíróság 5.Bpkf.841/2019/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert véleménye szerint azok sértik az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [8] Az indítványozó az eljáró bíróságok által kifejtett jogértelmezést alapvetően azért kifogásolta, mert álláspontja szerint önmagában abból a tényből, hogy a magyar kártalanítási szabályok megalkotását megelőzően az EJE-hez már benyújtott kérelmet, az következik, hogy esetében az ún. átmeneti rendelkezéseket kell alkalmazni, amelyek viszont nem követelik meg a Bv. tv. szerinti panasz benyújtását.

- [9] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában előadta, hogy a Magyar Állam annak ellenére, hogy ez kötelessége, mégsem biztosított számára utólagos kompenzációt a fogvatartása végrehajtása során elszenvedett és azzal együtt járó sérelmeiért, ezzel megsértve az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében foglalt kínzás, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmát. Álláspontjának alátámasztásaként utalt többek között a nemzetközi esztjogra és az Alkotmánybíróság korábbi releváns gyakorlatára is ennek kapcsán.
- [10] 2.2. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog kapcsán egyfelől az észszerű határidő követelményének megsértését, másfelől *contra legem* jogértelmezés kifejtését, illetve a bírósághoz való jog – mint részjogosítvány – megsértését kifogásolta.
- [11] Az indítványozó előadta, hogy a bíróságnak a kérelem érdemi elutasításra való okát már a beadvány érkezésekor észlelnie kellett volna. Ennek ellenére az előterjesztett kártalanítási kérelme tárgyában a Székesfehérvári Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja az 5.Bv.245/2018/20. számú elsőfokú végzését csak két év múlva hozta meg, holott az adott eljárásra a Bv. tv. szerint 15+30 nap (meghosszabbítás esetén), azaz összesen 45 nap volt az irányadó eljárási határidő. Mindez az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált észszerű határidőn belüli elbírálás követelményének a sérelmével járt.
- [12] Az indítványozó szerint az eljáró bíróságok megsértették a tisztességes bírósági eljárásból levezethető *contra legem* jogértelmezés tilalmát, ugyanis a végzések indokolása az Alaptörvény 28. cikkének értelmezési klauzulájából úgy indult ki, hogy a Bv. tv. 144/B. § szerinti panasz jogintézmény bevezetésének célját vette kizárólagosan figyelembe egy másik jogintézmény, a Bv. tv. 10/A. § szerinti kártalanítási eljárás különös szabályainak alkalmazásakor, így tehát figyelmen kívül hagyta az ún. átmeneti rendelkezések rendszertani és nyelvtani értelmét, ezáltal téves következtetésre jutva.
- [13] Végül az indítványozó kifejtette, hogy az említett *contra legem* jogértelmezés és az észszerű határidő követelményének megsértése azt eredményezte, hogy az Alaptörvény III. cikkében garantált jogainak sérelme miatt nem tud bírósághoz fordulni, azaz a kifogásolt végzések megfosztották őt a bírósághoz való hozzáférés jogától és ezzel összefüggésben a jogorvoslathoz való jogától is.
- [14] 2.3. Az indítványozó a fentebb kifejtett álláspontjának és sérelmeinek alátámasztásaként utalt a nemzetközi jogi gyakorlatra és az EJEB esetjogával, valamint az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatával érvelt. Indítványkiegészítésében ezen kívül hivatkozott arra is példaként, hogy a Szegedi Törvényszék jelen ügygel azonos tényállású másik esetben, már véleménye szerint olyan döntést hozott, amelyből kitűnik az általa érzékelt alaptörvény-ellenesség a panaszában foglaltakra tekintettel.
- [15] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [16] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőben nyújtotta be.
- [17] 3.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek – az alábbiak szerint – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítését.
- [18] 3.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [19] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben kártalanítási kérelmet nyújtott be. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetőség nem állt fenn.
- [20] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.

- [21] Az Alkotmánybíróság – az észszerű határidő követelménye kapcsán – utal arra, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz esetén csupán az indítványban támadott bírósági ítélet megsemmisítése felől rendelkezhet az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján, ha a bírói döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alkotmánybíróság által hozható megsemmisítő döntés azonban – szükségszerű utóidejűsége következtében – már nem lehet kihatással a múltban meghozott bírósági döntés időszerűségére. Az Alkotmánybíróság utólag a bírói döntés esetleges alaptörvény-ellenességének megállapításával, illetve megsemmisítésével már nem tudja orvosolni az eljárás résztvevőinek az eljárás elhúzódásából eredő sérelmét {3024/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [18], [20]; 3167/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [17]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti feltételeket annak a kifogásolása, hogy a kártalanítási ügyekben eljáró bíróságok megkövetelik az alapvető jogokat sértő elhelyezési körülmények miatti panasz előzetes (vagy legalábbis a kérelemmel egyidejűleg történő) előterjesztését a folyamatos – tehát 2017. január 1. napját megelőzően indult, de azt követően is megszakítás nélkül tartó – fogvatartásban lévő elítéltek tekintetében, ha a kártalanítás iránti kérelmet 2017. január 1. napját követően terjesztik elő {lásd például: 3360/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [28]; 3246/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [22]; 3455/2020. (XII. 9.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [23] 3.4. A fentebb kifejtettekre tekintettel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, figyelembe véve az eljáró bíróságok végzésében kifejtett indokolását is, hogy az indítványozó panasz a sérelmezett döntésekkel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [24] 4. Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1473/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3172/2021. (IV. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.IX.38.377/2019/2. számú végzésével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó – jogi képviselője (dr. Balázs Ildikó főtitkár; Tettrekész Magyar Rendőrség Szakszervezete) útján – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában a Kúria Kfv.IX.38.377/2019/2. számú végzése, valamint a Fővárosi Törvényszék 8.Kf.650.359/2019/6. számú ítélete és a Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.K.27.540/2018/16. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] Az alkotmányjogi panasz előzményeként az indítványozó előadta, hogy a Budapesti Rendőr-főkapitányság Dunai Vízirendészeti Rendőrkapitányság, Vízirendészeti Rendőrőrs Mohács állományában 2001-től teljesít szolgálatot, kezdetben motorcsónakvezető, majd 2014-től hajóvizsgáló beosztásban. Az indítványozó gépjárművezetői pótlékra való jogosultságát a Budapesti Rendőr-főkapitányság Dunai Vízirendészeti Rendőrkapitányság vezetője 2010-ben parancsban megállapította, s ezt a parancsot később nem helyezte hatályon kívül.
- [3] Az indítványozó előadta, hogy rendelkezik érvényes ügyintézői igazolvánnyal, ami a szolgálati gépjármű vezetéséhez is szükséges, és ami igazolja, hogy jogosult a rendőrség szolgálati gépjárművei vezetésére. Az indítványozó 2014. szeptember 9-én kelt munkaköri leírása szerint köteles szolgálati gépjármű vezetésére. Az indítványozó állítása szerint szolgálati feladataiból adódóan rendszeresen vezette is a rendőrség szolgálati gépjárműveit, melyhez kapcsolódóan a gépjárművezetői pótlékot rendszeresen megfizették számára. Az indítványozó 2014 júliusától egészségügyi szabadságon, majd 2014 novemberétől 2016. február végéig szülési szabadságon, illetve gyermek gondozása céljából igénybe vett illetmény nélküli szabadságon volt. Ezt követően rendszeres díjazásának meghatározásakor már nem vették figyelembe a gépjárművezetői pótlékot, jóllehet a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 352. § b) pont 8. alpontja szerint a korábbi rendszeres díjazás viszonyítási alapját képezi a gépjárművezetői pótlék is, amit az új illetmény megállapításánál figyelembe kellett volna venni. Az indítványozó ezért 2018. június 27-én szolgálati panaszt terjesztett elő, melyben kifogásolta, hogy illetményének meghatározása során korábbi rendszeres díjazása körében figyelmen kívül hagyták a részére fizetett gépjárművezetői pótlékot. Az indítványozó szolgálati panaszát ugyanakkor elutasították.
- [4] Az indítványozó mindezek után keresetet terjesztett elő, s kérte 2016. március 1-jétől járó illetménykülönbözetét és kamatai megfizetésére kötelezni a Budapesti Rendőr-főkapitányságot (a továbbiakban: alperes). A Pécsi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.K.27.540/2018/16. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Az elsőfokú bíróság azzal érvelt, hogy a Hszt. 352. § b) pontja konkrét időpontot – 2015. június 30-át – határozza meg annak figyelembevételére, hogy mely illetményelemek képezik a korábbi rendszeres díjazás alapját. Ezért kizárólag azok az illetményelemek vehetők viszonyítási alapként figyelembe, amelyek a hivatásos állomány tagját 2015. június 30-án megillették, abban részesült. A per során megállapítást nyert, hogy az indítványozó utoljára 2014. július havi illetményével együtt részesült gépjárművezetői pótlékban, részére 2015. június hónapra gépjárművezetői pótlék nem került kifizetésre. Miután az indítványozót 2015. június 30-án gépjárművezetői pótlék nem illette meg, így az a bíróság megítélése szerint a korábbi rendszeres díjazásának meghatározásakor nem volt figyelembe vehető.
- [5] Az elsőfokú ítélettel szemben a törvényben nyitva álló határidőn belül az indítványozó fellebbezett. A fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 8.Kf.650.359/2019/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét

helybenhagyta. A jogerős ítélet utalt rá, hogy a Hszt. 352. § *b*) pontja korábbi rendszeres díjazás körében azt tartalmazza, hogy az a juttatás minősül ekként, ami a hivatásos állomány tagját 2015. június 30-án megillette. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a Hszt. hivatkozott rendelkezése a Kúria EBH 2013.M.16. számú elvi határozatára, valamint az Mfv.10.674/2017/3. számú határozata indokolására figyelemmel értelmezendő. A másodfokú bíróság szerint annak van jelentősége, hogy a felperes részére 2014 júliusa előtti időszakban kifizetett gépjárművezetői pótlék, illetve a gépkocsivezetés gyakorisága alapján megállapítható-e a díjazás rendszeressége, s ebből adódóan az megfelel-e a Hszt. 352. § *b*) pont szerinti „korábbi rendszeres díjazás” címén folyósított jövedelemnek. A másodfokú bíróság megállapítása szerint az indítványozó 2013-ban januártól augusztusig minden hónapban részesült gépjárművezetői pótlékban, ezt követően csak október hónapban, viszont 2013. szeptember, november és december hónapokban nem. 2014-ben január, február, április és július hónapra nem kapott gépjárművezetői pótlékot, csak március, május és június hónapokra. A másodfokú bíróság szerint a kifizetések gyakoriságából – figyelemmel a hivatkozott kúriai döntésre is – nem lehetett olyan következtetést levonni, hogy ez a juttatás az indítványozó részére az utolsó munkában töltött időszakban rendszeres lett volna. Ezért az alperes jogszerűen járt el akkor, amikor 2016-ban az illetmény megállapítása során a gépjárművezetői pótlékot nem vette figyelembe az indítványozó korábbi rendszeres díjazásaként.

- [6] A jogerős bírói döntéssel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletet vitatta, de a Kúria megállapítása szerint a közigazgatási eljárásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdése szerinti befogadási okok vonatkozásában külön indokolást nem terjesztett elő, egyáltalán nem is hivatkozott a Kp. 118. § (1) bekezdésére. A Kúria Kfv.IX.38.377/2019/2. számú végzésével az indítványozó felülvizsgálati kérelmét a Kp. 118. § (1) bekezdésére hivatkozással visszautasította.
- [7] Ezt követően fordult a bírói döntésekkel szemben az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzését, továbbá közigazgatási és munkaügyi bírósági ítéleteket támadta.
- [8] Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való joga sérült, mivel az alkalmazott jogszabályokból, illetve az ítéleti indokolásból nem következnek az őt marasztaló bírói döntések. Az indítványozó kifogásolta, hogy az eljáró bíróságok a vita tárgyát képező gépjárművezetői pótlékra jogosultság szempontjából nem vizsgálták, hogy „folyamatosan visszatérő feladatként a szolgálati előljáró parancsára bármikor köteles” volt-e a szolgálati gépkocsi vezetésére. Jelentőséget az illetmény megállapítása kapcsán a bíróságok kizárólag annak tulajdonítottak, hogy az indítványozó részére korábban fizetett gépjárművezetői pótlék rendszeres díjazásnak minősült-e, megfelelt a Hszt. 352. § *b*) pontjában „korábbi rendszeres díjazás” címén folyósított jövedelem fogalmának. Kifogásolta, hogy a Kúria nem foglalkozott azzal, hogy a bírói döntések összhangban vannak-e saját elvi határozatával (16/2013. számú munkaügyi elvi határozat). Az indítványozó a Kúria végzését, valamint a támadott ítéleteket illetően is a Hszt. 352. § *b*) pontjában foglalt törvényi rendelkezés értelmezését és a konkrét esetre való mikénti alkalmazását kifogásolta.
- [9] Az indítványozó kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság „azt a körülményt sem értékelte döntése során”, hogy 2014 novemberétől 2016. február végéig szülői szabadságon, illetve gyermek gondozása céljából igénybe vett illetmény nélküli szabadságon volt, s emiatt maradt el 2014-ben a gépjárművezetői pótlék fizetésének rendszeressége a 2013. évitől. Ezért az indítványozó szerint az elsőfokú bíróság jogértelmezése sértette „az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt egyenlő bánásmóddhoz való jogát”.
- [10] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésének, XV. cikk (3) bekezdésének, valamint 28. cikkének sérelmére is hivatkozott, de az Alaptörvény e rendelkezéseinek sérelmét részletesen nem indokolta.
- [11] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [12] Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett kúriai végzéssel zárult

ügyben felperes volt, számára hátrányos döntés született, s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A magánszemély kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.

- [13] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben előterjesztett panaszában (a Kúria végzésének kézbesítése 2020. március 2-án történt, az indítványozó alkotmányjogi panasz 2020. április 6-án kelt és azt az indítványozó a hatáskörváltozások miatt a Pécsi Törvényszékhez nyújtotta be, s azt a Törvényszék 2020. április 7-én érkezett) a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai végzést, illetve az ügy érdemében hozott ítéleteket támadta.
- [14] Az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont]: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]} Az indítvány e követelménynek az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdése, XV. cikk (3) bekezdése, valamint 28. cikke vonatkozásában nem tesz eleget, ezen alaptörvényi cikkeket érintően ugyanis az indítványozó nem indokolta a támadott kúriai végzés, illetve a támadott ítéletek alaptörvény-ellenességét.
- [15] Az indítványozó sérelmezte az elsőfokú ítéletet érintően, hogy az elsőfokú bíróság „azt a körülményt sem értékelte döntése során”, hogy 2014 novemberétől 2016. február végéig szülési szabadságon, illetve gyermek gondozása céljából igénybe vett illetmény nélküli szabadságon volt, s emiatt maradt el 2014-ben a gépjárművezetői pótlék fizetésének rendszeressége a 2013. évitől. Ezért az indítványozó szerint az elsőfokú bíróság jogértelmezése sértette „az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt egyenlő bánásmódhoz való jogát”. Megállapítható volt ugyanakkor, hogy az indítványozó fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság a gépjárművezetői pótlék fizetésének rendszerességét az elsőfokú bíróságtól eltérően, az indítványozó szülési szabadságára, illetve gyermek gondozása céljából igénybe vett illetmény nélküli szabadságára figyelemmel, az indítványozó ezt megelőző díjazása alapján vizsgálta. Megállapítható ezen túlmenően, hogy bár az indítványozó az elsőfokú ítélet kapcsán az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelmét kérte megállapítani, nem indokolta, hogy milyen módon sérült az Alaptörvénynek az alapvető jogok bármely megkülönböztetés nélküli biztosítására vonatkozó szabálya. Az indítványozó ugyanis nem fejtette ki, hogy az általa állított különbségtétel melyik alapvető jogát érintően, kivel szemben valósult meg.
- [16] Mindezt figyelembe véve az indítvány alapján nem kerülhet sor az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései sérelmének érdemi alkotmányossági vizsgálatára.
- [17] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [18] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó végzését, továbbá közigazgatási és munkaügyi bírósági ítéleteket is támadott. Az indítványozó a Kúria végzése és a támadott ítéletek kapcsán is egyaránt azért kérte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérelmének megállapítását, mert szerinte az eljáró bíróságok a vita tárgyát képező gépjárművezetői pótlékre jogosultság szempontjából nem vizsgálták, hogy az indítványozó folyamatosan vizsgatérő feladatként a szolgálati előljáró parancsára bármikor köteles lett volna a szolgálati gépkocsi vezetésére. Jelentőséget ehelyett az illetmény megállapítása kapcsán annak tulajdonítottak, hogy az indítványozó részére a Hszt. 352. § *b*) pontjának megfelelően „korábbi rendszeres díjazás” címen folyósítottak-e jövedelmet. Az indítványozó tehát a Kúria végzését, valamint a támadott ítéleteket illetően is a törvényi rendelkezés értelmezését és a konkrét esetre való mikénti alkalmazását kifogásolta.
- [19] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető általános felülbírálati fórumnak, és valószínűleg e hatásköre is – az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának védelmének keresztlátásán – az Alaptörvény védelmét biztosítja [Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdés]. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések ezért önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére {lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [20] Az Alkotmánybíróság jogköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja és az Abtv. 27. §-a értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következés-

képpen a bizonyítékok bírói mérlegelésének és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel [lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]]. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján nem állapítható meg, hogy a támadott bírói döntésekkel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.

- [21] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában és 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában írt feltételeknek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/784/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3173/2021. (IV. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Törvényszék 3.Bpkf.8/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Varga Katalin ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a és az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz. Abban kérte a Soproni Járásbíróság Bpk.434/2019/8. számú végzése és a Győri Törvényszék 3.Bpkf.8/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó a támadott bírósági határozatok alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, IV. cikk (1) és (2) bekezdéseinek, XXVIII. cikk (1) bekezdésének, valamint 28. cikkének a megsértése miatt tartotta megállapíthatónak.
- [3] Az indítványozó az alábbi három büntetése kapcsán terjesztett elő utólagos összbüntetésbe foglalás iránt kérelmet.
 - a) A Szombathelyi Városi Bíróság 2012. december 5. napján kelt 3.Fk.540/2011/86. számú, a Szombathelyi Törvényszék 6.Fkf.72/2013/32. számú határozatával 2013. október 29. napján jogerőre emelkedett ítéletével kiszabott 7 év 6 hónap szabadságvesztés. Az elkövetés ideje 2010. július 12-től 2010. november 19. napjáig.
 - b) A Soproni Járásbíróság B.59/2011/34. számú, 2013. november 19. napján kelt és aznap jogerőre emelkedett ítéletével kiszabott 1 év 8 hónap szabadságvesztés. Az elkövetés ideje: 2008. szeptember 12. és 2008. szeptember 24. napja.
 - c) A Zalaegerszegi Városi Bíróság 2010. szeptember 7. napján kelt 17.B.806/2009/88. számú, a Zala Megyei Bíróság Bf.548/2010/7. számú határozatával 2011. január 21. napján jogerőre emelkedett ítéletével kiszabott 3 év 6 hónap szabadságvesztés. Az elkövetés ideje: 2008. március 6. napja.
- [4] Az a) és a b) pont alatti ítéleteket korábban a Soproni Járásbíróság Bk.322/2013/7. számú, 2014. február 27-én kelt ítéletével összbüntetésbe foglalta, annak tartamát 8 év 1 hónap szabadságvesztésben állapította meg. Az elsőfokú határozatot a Győri Törvényszék mint másodfokú bíróság Bpkf.179/2014/3. számú végzéssel helybenhagyta. Az indítványozó ezt követően több alkalommal is kérte a fenti három ítélet összbüntetésbe foglalását, indítványait azonban a bíróságok elutasították. Az indítványozó a jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló, legutóbbi összbüntetésbe foglalási indítványát 2019. augusztus 2-án terjesztette elő, abban kifejezetten hivatkozva az Alkotmánybíróság 10/2018. (VII. 18.) AB határozatára (a továbbiakban: Abh1.). Úgy vélte ugyanis, hogy az Abh1.-ben kifejtett elvekre figyelemmel helye van a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) alapján a fenti három büntetés összbüntetésbe foglalásának és rá nézve kedvezőbb jogkövetkezmény megállapításának.
- [5] Az indítványozó kérelmét a Soproni Járásbíróság Bpk.434/2019/8. számú végzésével elutasította. Az indítványozó szerint a bíróság a határozat meghozatalakor tévesen értelmezte az Abh1. irányutását, amikor arra hivatkozott, hogy ha valamelyik alapítélet a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) hatályba lépése után emelkedett jogerőre, nincs helye a régi Btk. szabályai alkalmazásának. Rámutatott továbbá az indítványozó, hogy a végzésben felhívta a bíróság a Kúria 2/2019. Büntető jogegységi határozatát (a továbbiakban: BJE), amelynek alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság az 1/2020. (I. 2.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh2.) utóbb megállapította.
- [6] Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Győri Törvényszék 3.Bpkf.8/2020/3. számú végzésével az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Az alkotmányjogi panasz szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú végzés indokait mindössze az időközben megsemmisített BJE tekintetében korrigálta. Ennek eredményeként az indítványozó

szerint a másodfokú bíróság formailag az Alkotmánybíróság határozataival összhangban járt el, döntésének alapját a Btk. 2. §-a szerinti vizsgálat képezte. Az összbüntetésbe foglalásra a másodfokú bíróság azért nem látott lehetőséget, mert úgy ítélte meg, hogy a Btk. feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezései az elítéltre kedvezőbbek. Ezen kedvezőbb lehetőség a bíróság szerint tehát a régi Btk. szabályai helyett a Btk. szabályainak az alkalmazását indokolta, amelyek értelmében ugyanakkor ismételt összbüntetésbe foglalásra nem volt lehetőség. Az indítványozó azon kifogásával, hogy a Btk. 2. §-a szerinti mérlegeléskor az anyagi jogi szabályok mellett a bíróságnak az összbüntetésbe foglalás egyes kérdéseiről szóló 3/2002. Büntető jogegységi határozat elveit is figyelembe kellett volna venni, a másodfokú bíróság nem értett egyet.

- [7] A fentiekre tekintettel az elsőfokú bírósági határozatot az indítványozó azért tartotta alaptörvény-ellenesnek, mert az Alkotmánybíróság határozataival ellentétesen foglalt állást az alkalmazandó büntető törvénykönyvről. A másodfokú bíróság határozata kapcsán pedig az indítványozó kifejtette, hogy nem tartja helyesnek a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezések alkalmazhatósága kapcsán a bíróság által kifejtett és képviselt bírósági álláspontot. Véleménye szerint, ha a régi Btk. alapján került volna sor az utólagos összbüntetésbe foglalásra, valamennyi alapítélet, így a Szombathelyi Városi Bíróság ítélete tekintetében is változatlan maradt volna a feltételes szabadsággal kapcsolatos rendelkezés, vagyis az összbüntetésre nem lenne szigorúbb feltételes kedvezmény irányadó.
- [8] Az indítványozó úgy vélte, hogy a másodfokú bíróság megsértette az Alaptörvény 28. cikkében foglalt elveket, valamint ahhoz kapcsolódóan az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó tisztességes eljárás követelményét. Ennek indokaként az indítványozó kifejtette, hogy a másodfokú bíróság a tévesen értelmezte Btk. 2. §-át, amikor kizárólag az alapítéletekben meghatározott, feltételes szabadságra bocsátásra irányadó rendelkezéseket hasonlította össze. Felrótta az indítványozó a másodfokú bíróságnak, hogy elmulasztott számításokat végezni annak érdekében, hogy az indítványozóra nézve kedvezőbb szabályokról megalapozott döntést hozzon. Ennek következtében pedig eljárása csupán formálisan felelt meg a tisztességes eljárás követelményrendszerének.
- [9] Az indítványozó kifogásolta továbbá, hogy esetében visszaható hatályú jogalkalmazás történt, amellyel mindkét fokú bíróság megsértette az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezethető jogbiztonság követelményét. Az indítványozó ezen okfejtését jórészt az Abh1. megállapításaira alapította. Itt is arra hivatkozott továbbá, hogy a bíróságok csupán formálisan tettek eleget a Btk. 2. §-án alapuló vizsgálati kötelezettségüknek. Ennek következtében pedig a Btk. szabályait az indítványozó esetében a visszaható hatály tilalmát sértő módon alkalmazták.
- [10] A bíróságok eljárása végül az indítványozó szerint az Alaptörvény IV. cikk (1) és (2) bekezdésében foglalt szabadsághoz való alapjoga megsértését is megvalósította. A kapcsolódó indokok ismertetése keretében utalt rá az indítványozó, hogy 2019. július 19-én szabadult, feltételes szabadsága pedig 2022. március 22-én telik le. A letöltött 8 év 7 hónap szabadságvesztéssel az indítványozón végrehajtották az Indokolás [3] bekezdés c) pontja alatt nevesített, a Zalaegerszegi Városi Bíróság 2010. szeptember 7. napján kelt 17.B.806/2009/88. számú, a Zala Megyei Bíróság Bf.548/2010/7. számú határozatával 2011. január 21. napján jogerőre emelkedett ítéletével kiszabott 3 év 6 hónap szabadságvesztést is. A személyes szabadsághoz való joga megsértése tehát abból fakad, hogy a helytelen jogértelmezésen alapuló bírósági határozatok következtében hosszabb időt kellett szabadságvesztésben töltenie, mint amennyit mindhárom ítélet összbüntetésbe foglalása esetén kellett volna.
- [11] Végül arra az esetre, ha az Alkotmánybíróság szerint az összbüntetésbe foglalás a szabadulás ténye miatt már nem vizsgálható, az indítványozó az alábbiakat jegyezte meg. A támadott bírósági határozatok következtében az indítványozó nem csupán hosszabb tartamú szabadságvesztést töltött le, hanem hosszabb ideig áll a szabadságvesztés büntetési esetleges végrehajtásából fakadó pszichés terhelés nyomasztó súlya alatt.
- [12] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés].
- [13] A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány az alábbiak szerint nem volt befogadható.

- [14] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panaszt az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet előterjeszteni. A jelen indítvány alapjául szolgáló összbüntetési eljárás a Győri Törvényszék 3.Bpkf.8/2020/3. számú végzésével zárult. Ennek következtében a jelen ügyben ez a bírósági határozat minősült az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében a bírósági eljárást befejező, így alkotmányjogi panasszal támadható döntésnek.
- [15] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Győri Törvényszék kifogásolt végzése 2020. március 2-án kelt. A panaszt így az indítványozó 2020. április 16-án kétséget kizáróan határidőben terjesztette elő.
- [16] Eleget tesz továbbá az indítvány az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében a határozott kérelemmel összefüggésben rögzített feltételeknek. Az indítványozó beadványában megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §) és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés, IV. cikk (1) és (2) bekezdései, XXVIII. cikk (1) bekezdés, valamint 28. cikk], továbbá az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Kifejtette továbbá indokait arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Meghatározta az Alkotmánybíróság által vizsgálandó konkrét bírósági határozatokat, valamint kifejezett kérelmet fogalmazott meg a megsemmisítésükre.
- [17] Rámutat ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy az Alaptörvény 28. cikke vonatkozásában ennek ellenére nem volt helye önálló érdemi vizsgálatnak. Az alkotmányjogi panasz ugyanis az Abtv. 27. §-a értelmében az Alaptörvényben biztosított jogok védelmének eszköze. Erre tekintettel alkotmányjogi panaszt valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet alapítani [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Ezzel szemben az Alaptörvény 28. cikke a bíróságok és közvetetten más közhatalmi szervek jogértelmezésére irányadó szabály, amely a jogszabályok értelmezésével kapcsolatosan ad eligazítást. Alapjogot vagy Alaptörvényben biztosított jogot tehát az Alaptörvény 28. cikke nem deklaráll [3165/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [31]]. Tekintettel ugyanakkor arra, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlatában az Alaptörvény 28. cikke és XXVIII. cikk (1) bekezdése természetes fogalmi egységet alkotnak [23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [26]], és az indítványozó is ebben az összefüggésben hivatkozott az Alaptörvény 28. cikkének a sérelmére, az Alkotmánybíróság az indítványban foglaltakat a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog állított sérelme körében értékelte.
- [18] 4. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a befogadhatóságról döntené jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja továbbá az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen az Abtv. 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. § szerinti tartalmi követelményeket. Ezeket a feltételeket vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [19] Az indítvány eleget tesz az Abtv. 27. § (1) bekezdéséből fakadó kritériumoknak, mivel az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. A támadott döntéseket érintően továbbá az indítványozó alkotmányjogi panasz előterjesztésére jogosultnak tekinthető, és figyelemmel arra, hogy a megsemmisíteni kért bírósági határozatok az indítványozó szabadságvesztés büntetéseivel kapcsolatosak, nyilvánvalóan érintett is.
- [20] Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának az is feltétele, hogy az indítvány a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [erről lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [21] Az indítványozónak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, IV. cikk (1) és (2) bekezdéseit, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdését érintő kifogásait az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság a következőképpen értékelte.
- [22] A támadott bírósági határozatokkal kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek követke-

- tében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [23] Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [24] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt jellemzően érdemben nem vizsgálja. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája csak akkor merülhet fel, ha a bíróság a jogkérdésre nyilvánvalóan vonatkozó jogi normákat nem veszi figyelembe és az indokolási kötelezettséget sértő módon nem indokolja meg, hogy az adott jogkérdésre irányadó, hatályos jogi normákat miért nem alkalmazza {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [25] Az adott esetben ezek a körülmények nem merültek fel. Megállapította az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó valamennyi felhívott alaptörvényi rendelkezés sérelmét voltaképpen abból vezette le, hogy álláspontja szerint a bíróságok tévesen értelmezték a Btk. 2. §-át, amikor kizárólag az alapítéletekben meghatározott feltételes szabadságra bocsátásra irányadó rendelkezéseket hasonlították össze. Elmulasztotta továbbá a másodfokú bíróság az indítványozó szerint, hogy álláspontját számításokkal támassza alá.
- [26] Önmagában az a tény, hogy az indítványozó a bíróságok jogértelmezésével nem értett egyet, az Alkotmánybíróság fenti gyakorlata értelmében nem veti fel a kirívó jogértelmezési hiba kételyét. Erre tekintettel nem állapítható meg a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, és nem merül fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés sem.
- [27] 5. Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján arra a megállapításra jutott, hogy az nem felel meg az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságával szemben támasztott követelményeknek, és az alkotmányjogi panasz befogadását az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel visszautasította.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1075/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3174/2021. (IV. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.21.702/2018/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítására és megsemmisítésre irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Egy gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (dr. Hetzmann Albert ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál, amelyben kérte a Kúria Pfv.V.21.702/2018/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó álláspontja szerint a megjelölt ítélet ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint az alperes klinikájának uniós támogatás felhasználásával megvalósuló átépítési, korszerűsítési, kivitelezési munkáival kapcsolatos építésszerelési tevékenység független mérnöki feladatai ellátásra a peres felek között közbeszerzési eljárás lefolytatását követően megbízási szerződés jött létre. A felperes indítványozó keresetében 17 780 000 Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest, mert álláspontja szerint jogosult a beruházás befejezésének elhúzódása miatt létrejött szerződésmódosításnak megfelelően elvégzett többlettevékenységgel arányos többlet megbízási díjra. Az indítványozó kereseti kérelmében kérte a felek közötti szerződésmódosítás érvényessé és hatályossá nyilvánítását és az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás megtérítését; amennyiben erre nincs mód a megbízási nélküli ügyvitel szabályainak alkalmazásával kérte az elvégzett munka ellenértékének megtérítését a szerződésmódosításban kikötött összegben.
- [3] Az első fokon eljáró Szegedi Járásbíróság – megismételt eljárásban – 22.P.20.969/2017/11. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. A másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék 3.Pf.20.086/2018/5. számú ítéletével helybenhagyta az elsőfokú ítéletet. A Kúria Pfv.V.21.702/2018/6. számú ítéletével hatályában fenntartotta a jogorvoslati ítéletet.
- [4] 2. Az indítványozó a Kúria ítélete alaptörvény-ellenességnek a megállapítását és megsemmisítését kérte az Abtv. 27. §-a alapján.
- [5] Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria Pfv.V.21.702/2018/6. számú ítélete arra tekintettel sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, hogy iratellenesen és alapjogsértő módon állapította meg, hogy az indítványozó korábban nem hivatkozott a jogalap nélküli gazdagodásra mint jogcímenre és ezáltal a kereset jogalapja hiányzik.
- [6] Az indítványozó szerint a Kúria fenti téves megállapítása azért vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, mivel ezen tévedésére alapítja a Kúria a keresetet elutasító ítélet indokolását.
- [7] Az indítványozó előadta, hogy mind az első-, mind a másodfokú eljárások során következetesen hivatkozott arra, hogy keresete a jogalap nélküli gazdagodás jogcímén is alapul és kérte, hogy a bíróságok ezen a jogcímen is bírálják el a kereseti kérelmét.
- [8] Az indítványozó kifogásolta, hogy nem került elbírálásra azon hivatkozása sem, miszerint a szerződésmódosításhoz nem volt szükséges az utólagos jóváhagyás. Az indítványozó szerint az a tény, hogy a megbízási díjra nem kapott támogatást, nem mentesíti az alperest a díj megfizetésének kötelezettsége alól.
- [9] Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét abban látta, hogy a Kúria a jogalap nélküli gazdagodásra vonatkozó indítványozói hivatkozásokat nem bírálta el, illetve a felülvizsgálati kérelem ezzel összefüggésben előterjesztett hivatkozását is figyelmen kívül hagyta.
- [10] Az indítványozó a jogorvoslati jog sérelme körében arra hivatkozott, hogy a Kúria figyelmen kívül hagyta az első- és másodfokú eljárások során tett nyilatkozatait és iratellenesen állapította meg a jogalap nélküli

gazdagodás jogcímének hiányát, ezáltal a Kúria a felülvizsgálati eljárást nem az eljárási szabályok által meghatározott keretek között folytatta le.

- [11] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [12] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *ab*) pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [13] A testület megállapította, hogy az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [14] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezésként az Abtv. 27. §-át. Az indítványozó megjelölte az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseiként az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit.
- [15] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a*)–*f*) pontjaiban foglaltakat. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik.
- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének megsértésével kapcsolatban tartalmilag a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állította, ezért az alkotmányjogi panasz ezen részét is az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján bírálta el. Mindazonáltal az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására [...]” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [17] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában tartalmaz az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pontja szerinti indokolást.
- [18] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében alapvető feltétel, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [19] Az Alkotmánybíróság előjáróban kiemeli, hogy feladata az Alaptörvényben biztosított jogok védelme, és nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazását felülbírálni, hiszen a bírósági joggyakorlat egységének biztosítása a bíróságok, elsősorban a Kúria feladata {3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [20] Az indítványozó az Alaptörvény a XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét abban látta, hogy a Kúria nem bírálta el a jogalap nélküli gazdagodással kapcsolatos kérelmét, illetve a szerződés utólagos jóváhagyásával kapcsolatos érvelését.
- [21] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértését állító indítványi résszel összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó bizonyítékértékelési, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [22] A Kúria ítéletében részletesen megindokolta, hogy a Közbeszerzési Felügyeleti Főosztály nyilatkozatától a felek megállapodása tette függővé a szerződésmódosítás hatályának beálltát, ezért ezen kikötést a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 228. § (1) bekezdése alapján kellett megítélnie. A Kúria mindazonáltal megállapította, hogy az első- és másodfokú bíróságok valamennyi előterjesztett jogcímen elbírálták a keresetet, amelyet bizonyítottság hiányában utasítottak el. A jogalap nélküli gazdagodással összefüggésben a Kúria ítéletében megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelemben új jogcímre nem lehet hivatkozni, ezért ezen a jogalapon nem vizsgálhatta érdemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmét (kúriai ítélet [30]–[31] bekezdések).
- [23] Tekintettel arra, hogy a Kúria szerint a rendelkezésre álló iratanyag alapján megállapítható volt, hogy az indítványozó keresetében nem hivatkozott a jogalap nélküli gazdagodás jogcímére, valamint a Kúria ítélete részletesen megindokolta ezen jogcím érdemi elbírálása hiányának okát, illetve részletesen kitért a Közbeszerzési Felügyeleti Főosztály nyilatkozatának értékelésére, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet

a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben, alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülését érintő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.

- [24] 5. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 52. §-a, illetve a 29. §-ában írt befogadási feltételek teljesülése hiányában – az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1642/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3175/2021. (IV. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.352/2020/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Karsai Dániel ügyvéd) útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria Pfv.V.20.352/2020/12. számú ítélete, valamint az ennek alapjául szolgáló Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.20.703/2019/10/II. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 7.G.41.044/2011/447. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert azok véleménye szerint sértik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [3] 1.1. A bíróság által megállapított tényállás szerint az I. rendű felperes indítványozó az I. rendű alperessel 2006-ban kölcsönszerződést kötött. Az I. rendű felperes a törlesztőrészeket 2008 nyaráig fizette, amikor fizetési késedelembe esett, és a tulajdonában álló II. rendű felperessel együtt új kölcsönigénylést nyújtott be. A felek a kölcsönszerződéseket a felperesek tulajdonában álló ingatlanokra kötött vételi (opciós) jogot alapító szerződésekkel biztosították. A szerződés értelmében a vevő a vételi jogát az eladóhoz intézett egyoldalú nyilatkozatával gyakorolhatta, melyet személyesen vagy ajánlott tértivevényes levélben volt köteles az eladónak átadni. A vételi jog gyakorlása a vevőnek az eladóhoz intézett egyoldalú írásbeli nyilatkozata kézhezvételekor hatályosult. A felperesek hozzájárultak ahhoz, hogy a vevő tulajdonjoga a vételi jog gyakorlását tartalmazó nyilatkozat kézhezvételét követően az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre kerüljön azzal, hogy a vételár a bejegyzést követően válik esedékessé. A vevő a vételárfizetési kötelezettségét oly módon is teljesíthette, hogy azt az eladónak a vevővel szemben esetlegesen fennálló tartozásaiba beszámítja. Az opciós szerződés értelmében a vevő a vételi jog gyakorlását harmadik személynek átengedhette, ami nem érintette azt a jogát, hogy a vételárat beszámítással rendezze.
- [4] A felperesek 2009-ben a kölcsönök törlesztésével ismetelten késedelembe estek, ezért az I. rendű alperes a kölcsönszerződéseket azonnali hatállyal felmondta. Az I. rendű alperes valamennyi kölcsönszerződésből eredő követelését a biztosítékként kikötött fedezetekkel együtt, a vételi jog kivételével, a X. rendű alperesre engedményezte. A X. rendű alperes az egyes kölcsönszerződésekből eredő követeléseket tovább engedményezte a II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű alperesekre.
- [5] A II. rendű, III. rendű és a IV. rendű alperesek valamennyi ingatlanra gyakorolták a vételi jogukat, ezzel egyidejűleg kérték a tulajdonjogok ingatlan-nyilvántartási bejegyzését. A vételi jog gyakorlását tartalmazó nyilatkozataikat a felpereseknek postára adták, melyek „nem kereste” jelzéssel érkeztek vissza.
- [6] A II. rendű alperes tulajdonjoga opciós vétel jogcímén nem jogerősen bejegyzésre került, a III. rendű és a IV. rendű alperesek tulajdonjog bejegyzés iránti kérelmét széljegyzték.
- [7] A felperesek módosított és pontosított kereseti kérelmei az alperesek vételi (opciós) jog gyakorlásának jogellenességére hivatkozva az ingatlanok tulajdonjogának visszaszerzésére, de legalább megfelelő kompenzációs összeg megszerzésére irányultak. Az elsődleges és másodlagos kérelmükben az ingatlan-nyilvántartásra vonatkozó törlési kérelmeket, egyes alperesi tulajdonjogi jogosultságok, illetve széljegyek törlését; harmadlagos kérelmükben az értéknövelő beruházásaiknak megtérítését; negyedleges kérelmükben pedig kártérítés megfizetését kérték.

- [8] Az elsőfokú bíróság a II. rendű, a III. rendű és a IV. rendű alperesek számadási kötelezettségét állapította meg, ezt meghaladóan a kereseti kérelmeket elutasította, a marasztalásra irányuló keresetek vonatkozásában a pert megszüntette.
- [9] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és mellőzte az alperesek számadási kötelezettségének megállapítását, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta.
- [10] A jogerős ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben:
elsődlegesen – mind a négy kereseti kérelmük vonatkozásában – a jogerős ítélet egészének az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és a per megszüntetését, vagy ha erre nincs lehetőség;
másodlagosan – mind a négy kereseti kérelmük tekintetében – a jogerős ítélet egészének az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezését, vagy ha erre nincs lehetőség;
harmadlagosan az első- és másodfokú ítéletek – mind a négy kereseti kérelmük tekintetében – hatályon kívül helyezését és csak az elsődleges kereseti kérelemnek helyt adva a jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalát, vagy ha erre nincs lehetőség;
negyedlegesen az első- és másodfokú ítéletek hatályon kívül helyezése mellett csak a másodlagos kereseti kérelemnek helyt adva „a perben lefolytatott bizonyítás ártértékelésével” jogszabályoknak megfelelő új határozat hozatalát kérték.
- [11] A felperesek hangsúlyozták, hogy az elsődleges, másodlagos, harmadlagos és negyedleges kereseti kérelmüket – ebben a sorrendben – eshetőleg kérelmekként terjesztették elő.
- [12] A Kúria ítéletében az indítványozó által a II. rendű alperessel szemben az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés törlése iránti elsődleges és másodlagos kereseti kérelmek tekintetében a jogerős ítéletet az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezte és a pert e vonatkozásban megszüntette; egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [13] 1.2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria Pfv.V.20.352/2020/12. számú ítélete, valamint az ennek alapjául szolgáló Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.20.703/2019/10/II. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 7.G.41.044/2011/447. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert azok véleménye szerint sértik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [14] Az indítványozó szerint sériül a bírósághoz fordulás joga, mert a bíróságok a jogszabályokkal ellentétesen alkalmazták és értelmezték a polgári anyagi és eljárásjogi szabályokat, mivel az ítéletekből nem lehet kivenni, hogy mi történt az indítványozó perbe vitt jogaival, melyik kereseti kérelem, melyik fokon bukott el vagy nyert érdemi vizsgálatot és került elutasításra. Véleménye szerint amennyiben a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az indítványozó kereseti kérelmei és azok egymáshoz való viszonyai nem pontosak és hiányosak, akkor azt vagy saját eljárásában kellett volna pótolnia vagy akár ismételten hatályon kívül helyezni és új eljárás lefolytatására kellett volna felhívnia az elsőfokú bíróságot. A Kúria az egyes kereseti kérelmek hatályon kívül helyezésével és a permegszüntetéssel, egyebekben pedig a jogerős ítélet hatályban fenntartásával egy olyan másodfokú ítéletet hagyott helyben, amely ezáltal nem végrehajtható. Az indítványozó szerint a Kúria nem indokolta meg, hogy melyik ítéleti rendelkezést kell végrehajtani, melyik eredményez *res iudicata*t és melyik az, amelyik idő előttiség okán még peresíthető a későbbiekben. Nem egyértelmű, hogy melyik kereseti kérelem, milyen jogalapon, miként került vizsgálat alá és nyert megítélést. A másodfokú bíróság és a Kúria nem látta át, nem értette többszörös, vagylagos kereseti kérelmeit. A Kúria elvonta jogorvoslathoz való jogát, mert akként szüntette meg az eljárást, hogy valamennyi perbeli jogkérdése vizsgálat tárgyát képezte volna az alsóbb fokú bíróságokon. Sérti a törvényes és a pártatlan bíróság követelményét, hogy az ügyelosztási rend szerint kijelölt bírói tanácstól minden indokolás nélkül átkerült az ügy egy arra nem jogosult másik tanácshoz. A másodfokú eljárásban a tanácselnök a tárgyaláson az indítványozó jogi képviselőjét a kereseti kérelmek azonnali tisztázására kötelezte, a marasztalásra irányuló kereseti kérelmét pedig megállapítási keresetnek minősítette, továbbá teljesen figyelmen kívül hagyta a szakértői állásfoglalásokat. A bíróságok az alperes bankok és gazdasági társaságok számára hoztak kedvező döntést. Az indítványozó szerint az eljárás elhúzódásának elvét nemcsak az sérti, hogy az elsőfokú eljárás tíz évig tartott, hanem az is, hogy a másodfokú eljárás nagyon gyorsan, két hónap alatt befejeződött. A bíróságok döntései sértik tulajdonhoz való jogát is, mivel egy kettő milliárd forintot érő ingatlanak 300 millió forintot történő jogellenes megszerzését kompenzáció megítélése nélkül az alperesek részére jóváhagyták.

- [15] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria Pfv.V.20.352/2020/12. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [17] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [18] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének *b)* pontja alapján az indítványnak az alkotmányjogi panasz esetén meg kell határoznia az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, az *e)* pontja értelmében pedig nem elegendő az Alaptörvény egyes rendelkezéseire hivatkozni, az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseit a megsemmisíteni kért döntés miatt és mennyiben sérti. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében meghatározott feltételeknek, mert nem tartalmaz az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben alkotmányjogilag értékelhető indokolást, érdemben elbírállható érvelést arra vonatkozóan, hogy a támadott ítélet miként sérti ezt az Alaptörvényben biztosított jogot. Az Alkotmánybíróság ezért ezen alaptörvényi rendelkezés vonatkozásában nem folytatott le érdemi vizsgálatot [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]].
- [19] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [20] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [21] Az indítványozó egyrészt kérelmei vonatkozásában a bírósági jogértelmezés és jogszabály-alkalmazás hibás, téves voltára, másrészt az indokolás általa állított fogyatékoságaira, harmadrészt az eljárás elhúzódására, illetve annak túlzott rövidségére, negyedrészt a másodfokon eljáró tanács összetételére és pervezetésének kritikájára hivatkozik.
- [22] Az indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]]. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]]. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat [3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [11]].
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bírósági eljárás felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panaszában egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az eljáró bíróságok tényállás-megállapításának, bizonyítékértékelésének, pervezetésének, valamint jogértelmezésének és jogalkalmazásának helyállóságát vitatja és a támadott ítéletben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében.
- [24] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bíróságok érdemben döntöttek az indítványozó kérelmei tárgyában, megindokolták, hogy miért utasítják el fellebbezési és felülvizsgálati kérelmeit, az indítványozó állított sérelmeire jogi érvekkel és jogszabályi hivatkozásokkal alátámasztott válaszokat adtak. Az alkotmánybírósági gyakorlat szerint „a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” [3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]]. Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy „önmagában az a körülmény, hogy

- az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [25] Az indítványozó állította továbbá a tisztességes eljáráshoz való joga sérelmét az eljárás elhúzódásával összefüggésben. Az Alkotmánybíróság polgári ügyekben az észszerű határidőn belüli eljáráshoz való jog sérelmével kapcsolatban többször is úgy foglalt már állást, hogy az a bírói döntés érdemét nem befolyásolja, és az eljárás elhúzódása miatt bekövetkezett esetleges jogsérelem az alkotmánybíróági eljárásban nem orvosolható {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [8]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]; 2/2017. (II. 10.) AB határozat}, illetve megállapította, hogy az indítványozó által sérelmezett pertartam az adott pert jellemző körülmény, olyan törvényességi szakkérdés, amelynek megítélése nyilvánvalóan nem tartozik az Alkotmánybíróság vizsgálódási körébe {3174/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [20]; 3247/2018. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [17]; 3066/2019. (III. 29.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [26] Az Alkotmánybíróság továbbá kiemeli, hogy következetes gyakorlatának megfelelően az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik, ebből következően nem terjed ki a felülvizsgálatra mint rendkívüli jogorvoslatra, így nem hozható összefüggésbe a felülvizsgálat során hozott bírói döntéssel {3344/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [27] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [28] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybíróági ügyszám: IV/1507/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3176/2021. (IV. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.II.10.170/2019/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal jogi képviselői (dr. Gyurita Rita és dr. Kálmán János jogtanácsosok) útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria Mfv.II.10.170/2019/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert az véleménye szerint sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, C) cikk (1) bekezdését, N) cikk (1) és (3) bekezdését, 25) cikk (3) bekezdését, 28. cikkét, 34. cikk (4) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [3] 1.1. A bíróság által megállapított tényállás szerint az Állami Számvevőszék ellenőrzést tartott Győrszemere Község Önkormányzatánál, amely során az eljáró számvevők megállapították, hogy a polgármester (az alapügy alperese) az önkormányzat SZMSZ-ének 20. § (5) bekezdésébe és 29. § (5) bekezdésébe ütközően az előírt öt millió forint értékhatárt meghaladóan vásárolt diszkont kötvényeket a képviselő-testület döntése nélkül.
- [4] Az Állami Számvevőszék értesítése alapján az indítványozó (az alapügy felperese) törvényességi felügyeleti eljárást folytatott le az SZMSZ-ben foglalt, az önkormányzat átmeneti szabad pénzeszközei lekötésére, befektetésére vonatkozó rendelkezések megtartása tekintetében. Ennek keretében adatokat, információt kért arról, hogy az alperes 2013., 2014. és 2015. évben az SZMSZ rendelkezéseinek megfelelően vásárolt-e diszkont kötvényeket. Az önkormányzat jegyzőjének tájékoztatása szerint a diszkont kötvények megvásárlására az alperes nem kapott felhatalmazást a képviselő-testülettől, azonban a szabad pénzeszközök felhasználásával kapcsolatos tájékoztatás a 2013. szeptember 10-ei, a 2014. április 28-ai és szeptember 15-ei, valamint a 2015. március 10-ei és április 28-ai üléseken az előterjesztés tárgyalásakor megtörtént.
- [5] A vizsgálat során az indítványozó megállapította, hogy az alperes az SZMSZ 20. § (5) bekezdésébe és 29. § (5) bekezdésébe ütközően az előírt értékhatárt meghaladóan vásárolt diszkont kötvényeket képviselő-testületi döntés nélkül, ezért a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX törvény (a továbbiakban: Mötv.) 134. § (1) bekezdése alapján 2015. december 31-én törvényességi felhívással élt az alperesnek címezve a feltárt szabálytalanságokra tekintettel.
- [6] Ez alapján Győrszemere Község Önkormányzat Képviselő-testülete fegyelmi eljárást indított a polgármester ellen, melynek eredményeként a képviselő-testület megrovás fegyelmi büntetést szabott ki. A határozat indoklása szerint az alperes azzal, hogy 2013-ban a képviselő-testület felhatalmazása nélkül döntött a szabad pénzeszközök öt millió forint feletti részének elhelyezéséről, megsértette a képviselő-testület működésére vonatkozó szabályzatban meghatározottakat, így fegyelmi vétséget követett el. A polgármester a szabad pénzeszközök elhelyezése során körültekintően járt el, több ajánlatot megtekintett. A vásárlásról a következő pénzügyi beszámolókor tájékoztatta a képviselő-testületet, amit ezután is folyamatosan megtett. Az alperes az értékhatár feletti engedély nélküli vásárlás tényét elismerte, de azt, hogy nem tájékoztatta a képviselő-testületet azt nem. A képviselő-testület a fegyelmi büntetés kiszabása során figyelemmel volt arra, hogy az alperes a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) által kiadott működési engedéllyel rendelkező gazdasági társaság által foglalkozott értékpapírt vásárolt, amit jogszabály nem tiltott. A kötvények nem a szokásos piaci műveletek miatt veszítették el értéküket, hanem bűncselekmény miatt, ami nem tartozik a szokásos piaci kockázatok közé, s az alperes által elkövetett fegyelmi vétség és az elszenvedett anyagi kár közötti ok-okozati összefüggés nem

volt megállapítható. A határozat kitért arra is, hogy a polgármester a képviselő-testület tájékoztatására vonatkozó kötelezettségét nem mulasztotta el.

- [7] Az alperes 2016. március 1-jén a törvényességi felhívás vonatkozásában arról tájékoztatta az indítványozót, hogy Győrszemere Község Önkormányzatának Képviselő-testülete vele szemben fegyelmi eljárást folytatott le és megrovás fegyelmi büntetéssel sújtotta. Győrszemere Község Önkormányzat Képviselő-testülete 2016. április 20-án tartott testületi ülésén hozott határozatában nyilatkozott arról, hogy a „polgármester a testület felé jelezte annak idején a szabad pénzeszközök kötvényben történő elhelyezését, melyre szóbeli felhatalmazást kapott, ezt követően pedig rendszeres tájékoztatást adott a képviselő-testület részére a lekötött pénz helyzetéről”.
- [8] Az indítványozó a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz fordult és kérte, hogy az Mötv. 70. § (1) bekezdésének megfelelően a sorozatos törvénysértések miatt az alperes polgármesteri tisztségét szüntesse meg.
- [9] A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.M.146/2016/9. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Győri Törvényszék 2.Mf.20.808/2016/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria Mfv. II.10.167/2017/6. számú végzésében a másodfokú bíróság ítéletét az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.
- [10] A Kúria kifejtette, hogy az Mötv. széles körű lehetőséget biztosít a kormányhivatalok számára az önkormányzat működése, feladatainak ellátása törvényességi felügyeletére. Az Mötv. 132. § (1) bekezdése felsorolja a törvényességi felügyelet eszközeit, első helyen említve a törvényességi felhívást. Ennek keretében az Mötv. 134. § (1) bekezdése szerint a kormányhivatal jogszabálysértés észlelése esetén – harminc napos határidő tűzésével – felhívja az érintettet annak megszüntetésére. Az érintett a felhívásban foglaltakat köteles megvizsgálni és a megadott határidőn belül az annak alapján tett intézkedésről vagy egyet nem értéséről a kormányhivatalt írásban tájékoztatni.
- [11] Az Mötv. 134. § (2) bekezdése szerint a törvényességi felhívás eredménytelensége esetén a kormányhivatal a törvényességi felügyeleti eljárás egyéb eszközeinek alkalmazásáról mérlegelési jogkörben dönt. Ebből kitűnően az állapítható meg, hogy az Mötv. 132. § (1) bekezdésében rögzített törvényességi felügyeleti eszközök gyakorlásának meghatározott sorrendjét írja elő a jogszabály. Az eljárás egy konzultációs szakasszal indul és az Mötv. 132. § (1) bekezdés *b)–l)* pontjaiban meghatározott egyéb eszközök alkalmazására a 134. § (2) bekezdésében megjelölt esetekben kerülhet sor. A kormányhivatal akkor mérlegelheti, hogy mely egyéb eszköz alkalmazásával tudja helyreállítani a törvényes rendet, ha az első helyen alkalmazott törvényességi felhívása nem járt eredménnyel.
- [12] A perbeli esetben ennek megfelelően elsődlegesen azt kell megvizsgálni, hogy az indítványozó milyen tartalmú törvényességi felhívással élt Győrszemere Község Önkormányzat Képviselő-testületéhez, a törvényes rend helyreállítása érdekében milyen intézkedés megtételére hívta fel a képviselő-testületet. Ennek ismeretében lehet dönteni arról, hogy a képviselő-testület a felhívásban foglaltakat megvizsgálta-e és a megadott határidőn belül eleget tett-e a felhívásban foglaltaknak, vagy a törvényességi felhívás eredménytelen maradt. Ennek megvizsgálása nélkül nem állapítható meg az sem, hogy az indítványozó a jogszabályban rögzített feltételeknek megfelelő módon kezdeményezett-e pert az Mötv. 132. § (1) bekezdés *h)* pontjára hivatkozva az alperes polgármesteri tisztségének megszüntetésére. Mindezeket az eljáró bíróságok nem vizsgálták, tényállást nem állapítottak meg.
- [13] A Mötv. lényegesen bővítette és eltérő módon szabályozza a törvényességi felügyelet eszközeit, mint azt korábban a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) tette a helyi önkormányzatok feletti törvényességi ellenőrzés vonatkozásában. Mivel a felülvizsgálati kérelemben megjelölt a Legfelsőbb Bíróság a polgármesteri tisztség megszüntetése iránti per egyes kérdéseiről szóló 5/2010. (XI. 15.) közigazgatási jogegységi határozata a már hatályon kívül helyezett Ötv. rendelkezésén alapul, annak megállapításai az eltérő jogszabályi környezetre figyelemmel e perben nem alkalmazhatóak.
- [14] A megismételt eljárásban az indítványozónak a rá háruló bizonyítás keretében csatolnia szükséges azon törvényességi felhívást, amelyet Győrszemere Község Önkormányzat Képviselő-testületéhez intézett az alperes törvénysértőnek ítélt magatartásával kapcsolatban. A törvénysértés megszüntetésére tett indítványt össze kell vetni a képviselő-testület által a törvénysértés megszüntetésére tett intézkedésekkel, és ez alapján lehet állást foglalni abban, hogy a törvényességi felhívás eredménytelen volt-e vagy sem. A további törvényességi felügyeleti eszközök alkalmazásáról, így e per megindítására is csak abban az esetben volt jogszerű lehetősége az indítványozónak, ha a képviselő-testületnek tett törvényességi felhívás eredménytelen volt, azaz a törvényességi felhívás a polgármesteri tisztség megszüntetését kérte és a képviselő-testület annak nem tett eleget.

- [15] A Kúria nem foglalkozott azzal, hogy történt-e törvénysértés az alperes részéről, mivel jelen ügynek nem ez volt a tárgya, hanem csak az, hogy az önkormányzat képviselő-testülete a törvényességi felhívásban foglaltaknak megfelelően eleget tett-e.
- [16] Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.
- [17] A megismételt eljárásban az első fokon eljáró Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.M.95/2018/16. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította.
- [18] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az indítványozót terhelte annak bizonyítása, hogy a keresetindítás joga a Mötv. 70. § (1) bekezdésében rögzítettek alapján megnyílt. A bíróság álláspontja szerint az indítványozó megalapozottan hivatkozott arra, hogy a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletének részletes szabályairól szóló 119/2012. (VI. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. r.) 8. § (1) bekezdése alapján nem kellett konkrétan megjelölnie, hogy milyen intézkedésre hívja fel a törvényes rend helyreállítása céljából a képviselő-testületet, a törvényességi felhívás tartalmában megfelelt a jogszabályi előírásoknak.
- [19] A bíróság megállapította, hogy a perbeli körülmények mellett a képviselő-testület törvényességi felhívás alapján tett intézkedése – a Korm. r. indítványozó által hivatkozott 9. § b) pontja szerint – melynek keretében alperest fegyelmi büntetéssel sújtotta nem tekinthető eredménytelennek. Utalt arra, hogy a polgármester a képviselő-testületet tájékoztatta a diszkont kötvények vásárlásáról, amit a képviselő-testület elfogadott, a perbeli körülményekből következően a képviselő-testület is egyetértett a diszkont kötvények vásárlásával. Ebből következően a kár abban az esetben is bekövetkezett volna, ha a diszkont kötvények vásárlásáról a képviselő-testület formális döntést hozott volna, és ezen döntés alapján kerül sor a vásárlásra. A kár nem azért következett be, mert alperes képviselő-testületi döntés nélkül vásárolt diszkont kötvényeket, alperes kellő körültekintéssel járt el a diszkont kötvények kockázatának felmérése során, ennek eredményéről a képviselő-testületet is tájékoztatta. Ilyen körülmények mellett a bíróság álláspontja szerint nem állapítható meg az alperes magatartása (képviseleti döntés nélkül vásárolt diszkont kötvényeket) és a bekövetkezett kár közötti ok-okozati összefüggés. Ilyen körülmények mellett önmagába véve ez a magatartás nem tette indokolttá a polgármester jogviszonyának megszüntetését.
- [20] A törvényességi felhívás nem volt eredménytelen, a bíróság szerint ilyen körülmények mellett nem nyílt meg az indítványozó keresetindítási joga. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Győri Törvényszék 2.Mf.20.549/2018/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Határozatában kifejtette, hogy a Kúria iránymutatása alapján megismételt eljárásban az indítványozó nem tudott olyan törvényességi felhívást csatolni, mely a polgármesteri tisztség megszüntetését kérte volna a képviselő-testülettől. Ez alapján megállapíthatónak találta, hogy a testület eleget tett a törvényességi felhívásban foglaltaknak, a szükséges intézkedést megtette, a polgármester elleni fegyelmi eljárást megindította és megrovás fegyelmi büntetést szabott ki. Az indítványozó abban az esetben indíthatott volna sikeres pert, ha a képviselő-testülettől a polgármesteri tisztség megszüntetését kérte volna, és ennek nem tett volna eleget a testület. Miután az indítványozó a tisztség megszüntetését nem kérte, keresetét alappal nem indíthatott.
- [21] A bíróság megállapította, hogy az Mötv. rendelkezései alapján a kormányhivatal a törvényességi felügyelet keretében akkor alkalmazhatott volna egyéb eszközt, ha a törvényességi felhívás eredménytelen marad. Az adott esetben azonban a törvényességi felhívás nem volt eredménytelen tekinthető, hiszen fegyelmi eljárás indult a törvényesség helyreállítása kapcsán, ebből következően nem teremtődött meg annak jogszabályi alapja, hogy a kormányhivatal egyéb eszközt [Mötv. 132. § (1) bekezdés h) pont] alkalmazzon. Mivel a törvényességi felhívás eredményre vezetett, a kormányhivatal részéről indokolatlan volt az Mötv. 132. § (1) bekezdés h) pontja szerinti perindítás. Ez a körülmény nem a kereshetőség hiányára utalt, hanem arra, hogy az indítványozó megalapozottan nem kérhette perben az alperes polgármesteri tisztségének megszüntetését arra figyelemmel, hogy miután az indítványozó a törvényességi felügyelet keretében már alkalmazott egy eszközt, további eszköz alkalmazására nem kerülhet sor.
- [22] Az indítványozó a törvényességi felügyeleti eljárás egyéb eszközeinek alkalmazásában mérlegelési jogkörrel dönthetett, ez azonban nem jelenti azt, hogy e döntését a bíróság a peres eljárásban ne vizsgálhatná felül, azaz a bíróságnak ne lenne jogköre a perbeli igény kapcsán a vizsgálódásra, és automatikusan eleget kellene tennie az indítványozó kereseti kérelmének. A perbeli esetben a bíróságnak jogköre és hatásköre volt annak vizsgálata, hogy az indítványozó törvényességi felhívása eredményes volt-e, ekként megalapozott volt-e egy újabb felügyeleti intézkedés.

- [23] A jogerős ítélet ellen az indítványozó terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Kifejtette, hogy az Mötv. 134. § (2) bekezdése rögzíti, hogy a törvényességi felhívás eredménytelensége esetén a kormányhivatal törvényességi felügyeleti eljárás egyéb eszközeinek alkalmazásáról mérlegelés jogkörében dönthet. Az Mötv. a törvényességi felügyeleti jogkört így egyértelműen megosztja az indítványozó és a bíróság között. E rendelkezés jogszabályon alapuló perbeli legitimációt biztosít a kormányhivatal számára, így a keresetindítási joga nem vitatható el.
- [24] A törvényességi felügyeleti eljárás eredménytelensége a jog által meghatározott esetekben (Korm. r. 9. §) a kormányhivatal mérlegelési jogkörébe és nem a keresetindítás jog részeként állapítható meg. Az adott esetben a kormányhivatal mérlegelés jogkörében tartozott annak eldöntése, hogy a törvényességi felhívás eredménytelen volt-e és az is, hogy milyen egyéb törvényességi felügyeleti eszközt alkalmaz.
- [25] A fegyelmi eljárásban alkalmazható megrovás, valamint illetménycsökkentés egyáltalán nem az alperes cselekményeivel és annak következményei súlyával arányos jogkövetkezmény. A foglalkoztatási jogviszonyon alapuló felelősség és a közjogi felelősség két, egymástól független, egymással párhuzamosan érvényesíthető, adott esetben kumulálható felelősségi alakzat, felülmérlegelésre a keresetindítási jog kérdésének vizsgálata során a bíróság nem rendelkezik hatáskörrel.
- [26] Jogellenesen jutott a másodfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a felhívás eredményességének, eredménytelenségének megállapítása körében a bíróság a peres eljárásban vizsgálhatná a döntés jogszerűségét. Az indítványozó szerint a bíróság hatásköre nem terjed ki a bírósághoz fordulás felülmérlegelésére, ez az érvelés ugyanis sértené a hatalmi ágak elválasztásának elvét. Amennyiben a bíróság nem ítéli a jogsértést olyan súlyosnak vagy nem ítéli sorozatosnak, akkor elutasíthatja a keresetet és nem kell automatikusan eleget tenni a kérelemnek.
- [27] Érvelése szerint az adott esetben alkalmazott megrovás fegyelmi büntetés nem a cselekménynek és annak következményének súlyával arányos jogkövetkezmény figyelemmel arra, hogy az alperes sorozatosan súlyos kárt okozott. A Legfelsőbb Bíróság 5/2010. (XI. 15.) közigazgatás jogegységi határozatában megfogalmazta azt a szempontrendszert, amely valamennyi bíróságra nézve kötelező, azt azonban az eljáró bíróságok nem alkalmazták. Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet sérti az Mötv. 70. §-át, 134. §-át és a Korm. r. 9. §-át, egyúttal sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított bírósághoz fordulás alkotmányos alapjogát is figyelemmel arra, hogy a kormányhivatal a per megindítására mind eljárási, mint anyagi jogi jogosultsággal egyértelműen rendelkezik.
- [28] Az indítványozó érvelése szerint az adott esetben nem sérült a kétszeres értékelés tilalma sem. Ezen munkajogi alapelv az adott perben nem bír relevanciával, nem lehet alkalmazni és abból jogszerű következtetéseket sem lehet levonni. Az Mötv. 132. § (1) bekezdés *h*) pontja, valamint a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Kttv.) alapján lefolytatható fegyelmi eljárás egymás mellett, egymást követően is lefolytatható. Erre tekintettel az indítványozó mérlegelés jogkörének gyakorlása nem jelenthet kétszeres intézkedést, ami a kétszeres értékelés tilalmába ütközne.
- [29] Véleménye szerint tévesen jutottak az eljáró bíróságok arra a következtetésre is, hogy – bár az alperes által elkövetett jogszabálysértések tényét megállapították – önmagában az alperes jogsértő magatartása nem teszi indokolttá a jogviszony megszüntetését. Az értékpapír értékesítéséből származó bevétel vonatkozásában a képviselő-testület fenntartotta magának a teljes rendelkezési jogot, így az alperes képviselő-testületi határozat nélkül nem köthetett volna szerződés. Álláspontja szerint mindezek alapján az alperes magatartása önmagában és a következményeivel együtt is indokolttá teszi a polgármesteri tisztség megszüntetését.
- [30] Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria az Mfv.II.10.170/2019/6. számú ítéletével a Győri Törvényszék 2.Mf.20.549/2018/3. számú ítéletét hatályában fenntartotta. A Kúria megállapította, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelme nem megalapozott. A Kúria hangsúlyozta, hogy a megismételt eljárás során eljáró bíróságok a Kúria hatályon kívül helyező végzésében foglalt felhívásnak maradéktalanul eleget tettek. Az indítványozó a megismételt eljárásban csatolta az ügy elbírálása szempontjából releváns törvényességi felhívást, melyet az indítványozó közvetlenül az alperesnek és nem a képviselő-testületnek címzett. Helyesen állapították meg az eljáró bíróságok, hogy e körülménynek nem volt jelentősége figyelemmel arra, hogy annak tartalmáról az alperesnek tájékoztatnia kellett a képviselő-testületet.
- [31] A törvényességi felhívás – összhangban a Korm. r. 8. § (1) bekezdésében foglaltakkal – konkrétan nem jelölte meg, hogy milyen intézkedés megtételére hívja fel a képviselő-testületet a törvényes rend helyreállítása céljából.
- [32] Az Mötv. 134. § (2) bekezdése a törvényességi felhívás eredménytelensége esetére biztosítja a kormányhivatal számára a törvényességi felügyeleti eljárás egyéb eszközeinek alkalmazását, melyről mérlegelési jogkörben

dönthet. Megállapítható, hogy az Mötv. 132. § (1) bekezdésében rögzített törvényességi felügyeleti eszközök gyakorlása meghatározott sorrendben történhet, az Mötv. 132. § (1) bekezdés *b)–l)* pontjában meghatározott egyéb eszközök alkalmazására a 134. § (2) bekezdésében megjelölt esetekben kerülhet sor. A kormányhivatal akkor mérlegelheti, hogy mely egyéb eszköz alkalmazásával tudja helyreállítani a törvényes rendet, ha az első helyen alkalmazott törvényességi felhívás nem járt eredménnyel.

- [33] Helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az adott esetben a törvényességi felhívás eredménytelensége nem állt fenn, mivel az alperessel szemben sor került a fegyelmi eljárás lefolytatására és a fegyelmi büntetés kiszabására, így nem volt jogszabályi alapja annak, hogy a kormányhivatal egyéb eszközt [Mötv. 132. § (1) bekezdés *h)* pontja] alkalmazzon. Mivel a törvényességi felhívás a Kúria álláspontja szerint is eredményre vezetett, a kormányhivatal részéről alaptalan volt a polgármesteri tisztség megszüntetése iránti per megindítása. A jogerős ítélet helytálló érvelése szerint adott esetben nem a keresetőség hiányáról van szó, ezért az indítványozó felülvizsgálati kérelme tévesen állította és sérelmezte ennek ellenkezőjét, miszerint a keresetindítási joga nem vitatható. A törvényességi felhívás eredményességének – eredménytelenségének – megítélése azonban nem bírálható el csupán az alapján, hogy a megtett intézkedéssel a kormányhivatal egyetért-e vagy sem.
- [34] A per tárgya nem annak megítélése volt, hogy történt-e törvénysértés az alperes részéről vagy sem, mivel ennek az ügynek nem ez volt a tárgya, hanem az, hogy az önkormányzat képviselő-testülete a törvényességi felhívásban foglaltaknak megfelelően tett-e eleget.
- [35] A Kúria korábbi döntésében is utalt arra, hogy az indítványozó által említett a Legfelsőbb Bíróság 5/2010. (XI. 15.) számú közigazgatási jogegységi határozata a már hatályon kívül helyezett Ötv. rendelkezésein alapult, annak megállapításai az eltérő jogszabályi környezetre figyelemmel a perben már nem voltak alkalmazhatóak.
- [36] Mindezekre tekintettel a Kúria törvénysértés hiányában a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [37] 1.2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria Mfv.II.10.170/2019/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert az véleménye szerint sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, C) cikk (1) bekezdését, N) cikk (1) és (3) bekezdését, 25) cikk (3) bekezdését, 28. cikkét, 34. cikk (4) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [38] Az indítványozó szerint mivel a Kúria tévesen és jogszabálysértően alkalmazta és értelmezte a Mötv. 70. §-át, 134. §-át és a Korm. r. 9. §-át, valamint figyelmen kívül hagyta a Legfelsőbb Bíróság 5/2010. (XI. 15.) közigazgatási jogegységi határozatát, így helytelen következtetésre jutott. Az indítványozó szerint a Kúria megállapításával szemben a per tárgya nem annak vizsgálata, hogy az önkormányzat képviselő-testülete a törvényességi felhívásban foglaltaknak megfelelően cselekedett-e vagy sem, hanem annak eldöntése, hogy a polgármester által elkövetett sorozatos törvénysértések megalapozzák-e tisztségének megszüntetését.
- [39] Álláspontja szerint jelen ügyben a polgármester magatartása a Korm. r. 9. § *b)* pontja alá esik, vagyis az általa elkövetett jogsértések reparálhatatlanok, így az önkormányzat képviselő-testülete által tett intézkedések alkalmazhatatlanok a jogszabálysértés megszüntetésére. A szerződéseknek hatáskör hiányában történő megkötése miatt ugyanis utólagosan már nem állítható vissza a jogszerű állapot. Kifejtette, hogy az Mötv. 134. § (2) bekezdése szerint a törvényességi felhívás eredménytelensége esetén a kormányhivatal törvényességi felügyeleti eljárás egyéb eszközeinek alkalmazásáról mérlegelés jogkörében dönt. Álláspontja szerint a Mötv. a törvényességi felügyeleti jogkört megosztja a kormányhivatal és a bíróság között. A jogszabálysértés feltárása a kormányhivatal, a jogsértés szankcionálása pedig a bíróság feladata. Az indítványozó mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy a foglalkoztatási jogviszonyból származó fegyelmi eljárást vagy a közjogi felelősség megállapítása érdekében pert indít a polgármester tisztségének megszüntetése iránt. A per tárgyául szolgáló magatartások tárgyi súlyára, a hatáskörelvonás eredményeként bekövetkező jelentős anyagi károkra, a közpénzekkel való gazdálkodás szabályainak súlyos megsértésére tekintettel az indítványozó szerint a fegyelmi eljárásban alkalmazható megrovás, valamint illetménycsökkentés egyáltalán nem az alperes cselekményeivel és annak következményei súlyával arányos jogkövetkezmény.
- [40] A foglalkoztatási jogviszonyon alapuló felelősség és a közjogi felelősség két, egymástól független, egymással párhuzamosan érvényesíthető, adott esetben kumulálható felelősségi alakzat, felülmérlegelésre a keresetindítási jog kérdésének vizsgálata során a bíróság nem rendelkezik hatáskörrel. Az Mötv. perbeli legitimitációt biztosít a kormányhivatal számára, így a keresetindítási joga nem vitatható el. Az indítványozó szerint a bíróságoknak a polgármester jogszabálysértés tényén alapuló jogi felelősségét meg kellett volna állapítaniuk. A jelen ügyben a bíróságoknak abban kellett volna dönteniük, hogy a felelősség megállapítására elegendő a fegyelmi büntetés

vagy a közjogi felelősség mint szankció kiszabása szükséges. A Kúria és az alsóbb fokú bíróságok elhárították a polgármester által elkövetett jogsértő magatartások értékelésében való döntéshozatalt. A bíróság ugyanis az Möt. rendelkezései alapján nem a törvényességi felügyeleti eljárást vizsgálja felül, hanem a sorozatos törvénysértéseket elkövető polgármester cselekményét és dönt a jogkövetkezmények tárgyában. Mindezekre tekintettel véleménye szerint a Kúria ítélete sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát és ezen belül a bírósághoz fordulás jogát.

- [41] Az indítványozó szerint mivel a Kúria ítéletének indokolása téves és jogszabálysértő, ezért sérül az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésében szereplő hatalommegosztás elve is. A hatalmi ágak megosztásának elvéből és az önkormányzatok relatív autonómiájából az következik, hogy a törvényességi felügyeleti jogkör nem összpontosul a végrehajtó hatalom kezében, hanem abban más hatalmi ágak, jelen esetben a bíróság is közreműködik. Az indítványozó szerint ugyanis a kormányhivatal megvizsgálja a polgármester működését és amennyiben jogszabálysértést tapasztal törvényességi felhívással él. A törvényességi felhívás eredménytelensége esetén nem rendelkezik tényleges beavatkozási eszközzel, hanem csak a bírósághoz fordulás jogával. A bíróság az önkormányzat törvényes működésének biztosítása érdekében eldönti a polgármester által elkövetett jogsértést és adott esetben szankcionálja. A bíróság hatásköre nem terjed ki a bírósághoz fordulás és a törvényességi felügyeleti eljárás felülmérlegelésére, mert akkor a törvényességi felügyelet eszközeinek alkalmazása a bíróság mérlegelésétől függene. Jogellenesen jutott tehát a bíróság arra a következtetésre, hogy a törvényességi felhívás eredményességének, illetve eredménytelenségének megállapítása körében a bíróság vizsgálhatná a döntés jogszerűségét.
- [42] A bíróságok döntéseik meghozatala során figyelmen kívül hagyták az Alaptörvény N) cikk (1) és (3) bekezdését is, mivel az önkormányzat költségvetési gazdálkodással kapcsolatos kiegyensúlyozottsági, átláthatósági és fenntarthatósági elveket nem tartották tiszteletben. Az indítványozó szerint a kúriai ítélet indokolásából az olvasható ki, hogy a polgármester sorozatos törvénysértő tevékenysége esetén kizárólag akkor élhet a legsúlyosabb szankció, vagyis a polgármesteri tisztség megszüntetésével, amennyiben a képviselő-testület a munkáltatói jogkör keretében nem élt fegyelmi büntetéssel. Véleménye szerint ez azt jelenti, hogy a polgármester elsősorban fegyelmi felelősséggel tartozik és csak ennek hiányában áll fenn a közjogi felelőssége. A bíróságok jogalkalmazása és jogértelmezése sérti az Alaptörvény 28. cikkét is, mivel ez alapján a polgármester akár több milliós összegű közpénzzel is szabadon és akár jogsértően gazdálkodhat.
- [43] A Kúria érvelésének megfelelően tehát a polgármesterek szabadon és sorozatosan követhetnek el jogszabálysértő magatartásokat, szabálytalanul gazdálkodhatnak a közvagyonnal, hozhatnak sorozatosan jogszabálysértő döntéseket és a jogsértések feltárása esetén a törvényességi felügyeleti eljárás megindulásával a képviselő-testületek egyszerűen fegyelmi büntetésben részesíthetik őket. A fegyelmi büntetés alkalmazása ugyanis a Kúria érvelésére figyelemmel olyan cselekmény, amely egy törvényességi felhívást eredményessé tesz, így elzárja az indítványozót a további törvényességi felügyeleti eszköz alkalmazásától. Az indítványozó szerint a bírósági ítéletek teljesen kiüresítik az Alaptörvény 34. cikk (4) bekezdésében biztosított törvényességi felügyeleti jogát.
- [44] Az indítványozó álláspontja szerint a jelen ügyben a bíróságok megállapításaival ellentétben nem sérült a kétszeres értékelés tilalma sem. Ez a munkajogi alapelv az adott perben nem bír relevanciával, nem lehet alkalmazni és abból jogszerű következtetéseket sem lehet levonni. Az Möt. 132. § (1) bekezdés *h*) pontja és a Kttv. alapján lefolytatható fegyelmi eljárás egymás mellett, egymást követően is lefolytatható. Erre tekintettel az indítványozó mérlegelés jogkörének gyakorlása nem jelenthet kétszeres intézkedést, mert az a kétszeres értékelés tilalmába ütközne.
- [45] Mindezek alapján az indítványozó szerint a jelen ügyben a bíróságok téves következtetésre jutottak és meg kellett volna állapítaniuk az alperes polgármesteri tisztségének megszüntetését.
- [46] 2. Az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenképp azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [47] 2.1. A támadott kúriai ítéletet az indítványozó 2020. március 31-én vette át, a panaszt 2020. május 29-én – az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül – adta postára. A jogi képviselők a meghatalmazásukat csatolták. A Kúria ítélete az ügy érdemében hozott döntés, amely alkotmányjogi panaszszal támadható, az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.

- [48] Az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény 55. §-a 2019. december 20-i hatállyal módosította az Abtv. 27. §-át. Az Abtv. módosított 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [27. § (1) bekezdés]. Jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet, aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt, akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz, vagy akinek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed [27. § (2) bekezdés]. Közhatalmat gyakorló indítványozó esetén vizsgálni kell, hogy a panaszában megjelölt, Alaptörvényben biztosított jog megilleti-e [27. § (3) bekezdés].
- [49] Az indítványozó félként – felperesként – járt el a bírósági eljárás során, ezért az érintettség megállapítható.
- [50] Az Abtv. 51. § (1) bekezdése alapján az ügy érdemi vizsgálatának előkérdése az indítványozói jogosultság vizsgálata. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel megállapította, hogy a jogvitára okot adó jogviszonyban az Möt. 132. §-a és 134. §-a alapján szükségképpen feltétel a közhatalmi jogkör gyakorlása, így az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására jogosultnak tekinthető.
- [51] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontja értelmében az alkotmányjogi panasz két okból nyújtható be: egyrészt, ha a támadott döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, másrészt, ha hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozták.
- [52] Ami az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontjának első fordulatát illeti az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta korábbi értelmezését, mely szerint a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani {3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]}. Mivel jelen esetben az indítvány ilyen irányú indokolást nem tartalmazott, ezért a B) cikk (1) bekezdésének sérelme érdemben nem vizsgálható. Az Alaptörvény C) cikk (1) bekezdésével, N) cikk (1) és (3) bekezdésével, 25. cikk (3) bekezdésével és 28. cikkével összefüggésben az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy valamely államcél vagy egyéb alaptörvényi rendelkezés megsértésének a megállapítása alkotmányjogi panasz keretében nem indítványozható. Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései nem minősülnek Alaptörvényben biztosított jogoknak, a felhívott alaptörvényi rendelkezések címzettje nem az indítványozó, nem biztosítanak számára jogot, ezért alkotmányjogi panaszt sem lehet közvetlenül ezekre alapítani. Ezért az utalt alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye {3124/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [12]; 3158/2017. (VI. 21.) AB végzés [19]; 3155/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [20]; 3226/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [53] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése vonatkozásában – figyelemmel a 3303/2020. (VII. 24.) AB határozatba foglaltakra (Indokolás [38]–[40]) – az elbírálás a közhatalmi jogkörben eljáró indítványozó esetében sem ütközik akadályba.
- [54] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásban a kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjában írt követelményeinek megfelel.
- [55] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében azonban az indítványozó nem adott elő semmilyen indokolást, így a panasz e tekintetben nem felel meg a határozott kérelem fent megjelölt követelményeinek. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}.
- [56] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontjának második fordulatát illetően az indítványozó tartalmilag benne foglalt módon állította azt, hogy a Kúria döntése hatáskörének gyakorlását az Alaptörvény 34. cikk (4) bekezdésének sérelmén keresztül korlátozza.
- [57] 2.2. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pont második fordulatára alapított panasz-elem tekintetében továbbá az Abtv. 55. § (4a) bekezdésére mint speciális befogadhatósági feltételre is figyelemmel kellett lenni.

- [58] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal és ezen belül a bírósághoz fordulás jogával, valamint az Alaptörvény 34. cikk (4) bekezdésével összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [59] Az indítványozó szerint a bíróságok tévesen értelmezték és alkalmazták az Mötv. és a Korm. r. rendelkezéseit, így a polgármester tiszttségének megszüntetésére vonatkozó per megindítására jogosultsággal rendelkezik. A bíróság hatásköre nem terjed ki a bírósághoz fordulás felülmérlegelésére, hanem csak a polgármester által elkövetett jogsértések esetén a szankció megállapítására. Az indítványozó szerint a Kúria megállapításával szemben a per tárgya nem annak vizsgálata, hogy az önkormányzat képviselő-testülete a törvényességi felhívásban foglaltaknak megfelelően cselekedett-e vagy sem, hanem annak eldöntése, hogy a polgármester által elkövetett sorozatos törvénytörések megalapozzák-e tiszttségének megszüntetését. Véleménye szerint a bírósági ítéletek jogértelmezése teljesen kiüresíti az Alaptörvény 34. cikk (4) bekezdésében biztosított törvényességi felügyeleti jogát.
- [60] A támadott bírósági ítéletekkel kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozni kívánja, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d)* pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslással (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [61] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a benyújtott alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében és 34. cikk (4) bekezdésében foglalt jogok sérelmével összefüggő elemében valójában a bírósági ítéletek felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panaszában nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bíróság által alkalmazott jogszabályok körét, a bírói törvényértelmezés helyességét, valamint a bíróságok által mindezekből levont következtetéseket vitatja. A benyújtott alkotmányjogi panaszban foglaltakból megállapítható, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságoknak az eljárás során kialakult jogi álláspontjával, továbbá az ítéletek indokolásának egyes elemeivel. Az indítványozó valamennyi általa megjelölt alapjog sérelmét kizárólag ebből, vagyis a saját és a bíróságok jogi álláspontjának eltéréseiből, a törvényességi felhívás és az abból levont jogi következtetések értékelésének, illetve egyes jogszabályi rendelkezések értelmezésének különbözőségéből vezette le. Az indítványozó tehát valójában nem alkotmányossági szempontból kérte az ítélet megsemmisítését, hanem azt kívánja elérni, hogy az ítéletekben elfoglalt bírói álláspontot szakjogi felülmérlegeléssel változtassa meg az Alkotmánybíróság, a támadott ítéletben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekintve alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében. „Az a tény, hogy az eljáró bíróságok az indítványozótól eltérően értelmezték az alkalmazott jogi normát, önmagában nem veti fel a támadott bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.” {3060/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [41]}
- [62] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a támadott ítélettel összefüggésben az Abtv. 55. § (4a) bekezdésére is figyelemmel a hatáskör korlátozás sérelme és a működés súlyos zavara mint következmény a fent kifejtettek-re tekintettel is már csak azért sem merülhet fel, mert a konkrét ügyben – a bíróságok ítéletei szerint – az indítványozónak az eljárására vonatkozó Mötv. 132. §-a és 134. §-a alapján lehetősége volt és élt is Győrszemere Község Önkormányzata felett a törvényességi felügyelet eszközével.
- [63] Mindezek alapján az indítványozó által az alkotmányjogi panaszban felvetett aggályok – figyelemmel az Abtv. 29. §-ára, 55. § (4a) bekezdésére és 52. § (4) bekezdésére is – a támadott bírói döntés érdemi alkotmányossági

vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.

- [64] 3. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában, 52. § (1b) bekezdésében, 55. § (4a) bekezdésében és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1120/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3177/2021. (IV. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VII.30.211/2019/10. számú közbenső ítélete, valamint az azt kiegészítő Gfv. VII.30.211/2019/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszokat visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Rózsavölgyi Ágnes ügyvéd) útján alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozók az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria Gfv.VII.30.211/2019/10. számú közbenső ítélete, valamint az azt kiegészítő Gfv.VII.30.211/2019/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, mert azok véleményük szerint sértik az Alaptörvény 28. cikkét és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [3] 1.1. A bíróságok által megállapított tényállás szerint 2007. június 14-én az I. rendű felperes mint adós az alperessel mint hitelező bankkal lakásvásárlási céllal CHF alapú kölcsönszerződést (a továbbiakban: kölcsönszerződés I.) kötött. 2008. május 5-én a II. rendű és III. rendű felperesek (indítványozók) mint adósok, és az alperes mint hitelező között adósságrendezési céllal, türelmi időszakos CHF alapú kölcsönszerződés (a továbbiakban: kölcsönszerződés II.) jött létre. A kölcsönszerződés II. esetén a türelmi időszak hossza a kölcsön futamidején belül a futamidő első 60 hónapja volt, mely időszak alatt a kölcsönösszeg után fizetendő kamat esedékkéssé váló része képezte a havi törlesztőrészletet. A törlesztésre CHF-ben az adósok CHF számlájáról került sor. A szerződés a kölcsön összegét 68 208 CHF-ben határozta meg azzal, hogy az alperes minimum 9 631 000 Ft-nak megfelelő kölcsönt folyósít. (A felperesi előadás szerint ennyi kölcsön folyósítására került sor.) A szerződés rögzítette, hogy a kölcsön futamideje 192 hónap. A szerződés tartalmazta az induló évi ügyleti kamat és a THM mértékét is. A szerződés szerint a kamat mértéke változó volt. A szerződés 7. pontja értelmében a folyósítást követően az alperes a kölcsön lényeges adatainak összefoglalása érdekében az adóst értesítő levélben tájékoztatja a szerződésben részletezett körben. A szerződés részét képező Üzletszabályzat 2.6.7. pontja a törlesztőrészlet meghatározásához alkalmazott képletet tartalmazta.
- [4] A II. rendű, III. rendű, IV. rendű felperesek egyoldalú kötelezettséget vállaló nyilatkozatot tettek a szerződésből eredő kötelezettségek teljesítésére.
- [5] Az indítványozók módosított keresetükben – többek között – a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján kérték mindkét kölcsönszerződés semmisségének megállapítását. Jogkövetkezményként a határozathozatalig terjedő időre a szerződés hatályossá nyilvánítását jelölték meg. A II–IV. rendű felperesek még meg nem fizetett tartozásunk összegét 3 020 512 Ft-ban határozták meg, melynek megfizetésére részletfizetési kedvezményt kértek. Többek között arra hivatkoztak, hogy a szerződés nem tartalmazta a törlesztőrészletek összegét, az a szerződés adatai alapján nem volt kiszámítható.
- [6] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.
- [7] Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével megállapította mindkét kölcsönszerződés érvénytelenségét. Megítélése szerint a szerződések nem tartalmazták sem az induló törlesztőrészlet összegét, sem a törlesztőrészlet kiszámításának módját, ezért azok a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján érvénytelenek.
- [8] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel azt állapította meg, hogy a kölcsönszerződés II. 7. pontja szerint a bank értesítő levélben tájékoztatja az adóst a kölcsön összegéről, az ügyleti kamat mértékéről, a kölcsön törlesztésének ütemezéséről, a havi törlesztőrészlet mértékéről és esedékességéről. A szerződő

felek kinyilvánították, hogy az értesítő levelet a kölcsönszerződés elválaszthatatlan részének tekintik. A másodfokú bíróság szerint az alperes a kölcsönszerződés II. tekintetében sem az értesítő levél postára adását, sem az értesítő levél tartalmát nem tudta igazolni. Az Üzletszabályzat 2.6.7. pontjában meghatározott képlet önmagában, és a számításához kapcsolódó értelmező magyarázat nélkül a törlesztőrészlet meghatározására nem volt alkalmas.

- [9] A jogerős ítélet ellen az alperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Felülvizsgálati kérelmében kizárólag a kölcsönszerződés II. tekintetében kérte a jogerős közbenső ítélet hatályon kívül helyezését, és e körben a keresetet elutasító határozat meghozatalát. Arra hivatkozott, hogy a jogerős közbenső ítélet a kölcsönszerződés II. érvénytelenségének megállapítása tekintetében a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába ütközik, figyelemmel az 1/2016. PJE határozatban kifejtett jogértelmezésre is. Állította, hogy az Üzletszabályzat 2.6.7. pontja alapján minden további magyarázat nélkül kiszámítható a törlesztőrészlet összege, ahhoz további adatok nem szükségesek. A tőkeösszeg a kölcsönszerződés I. pontjában, az üzleti kamatláb a II. 3. pontban egyértelműen feltüntetésre került. A naptári napok száma pedig köztudomású tény. Felülvizsgálati kérelmében számos kúriai döntésre hivatkozott, amely megítélése szerint jogi álláspontját alátámasztja.
- [10] A Kúria Gfv.VII.30.211/2019/10. számú ítéletével a jogerős közbenső ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályon kívül helyezte, e körben az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította.
- [11] A Kúria a jogerős közbenső ítéletet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 275 § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és megállapította, hogy az a hivatkozott indokok alapján jogszabálysértő.
- [12] A Kúria kiemelte, hogy a felülvizsgálati kérelem alapján a jogerős közbenső ítéletnek kizárólag a kölcsönszerződés II. érvénytelenségét megállapító rendelkezéseit vizsgálhatta, és azt is kizárólag abban a körben, hogy a kölcsönszerződés megfelel-e a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában foglaltaknak, figyelemmel a szerződésben, illetve az annak részét képező Üzletszabályzat 2.6.7. pontban meghatározott követelményeknek.
- [13] A Kúria e körben nem értett egyet a másodfokú bíróság álláspontjával. Megítélése szerint az Üzletszabályzat hivatkozott pontjában szereplő képlet minden további magyarázat nélkül pontosan meghatározza a kamat mértéke kiszámításának módját, az ahhoz szükséges adatok a szerződésben rendelkezésre állnak, tehát a szerződés megfelel az 1/2016. PJE határozatban írtaknak. A tőke összege CHF-ben a szerződésben meghatározásra került, ahogy a kamat mértéke is, az adott hónapban a naptári napok száma pedig köztudomású tény. Nem vitás, hogy a kamat mértéke változhatott, de ezt a részleges érvénytelenséget okozó feltételt a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény, az azt követő elszámolás megszüntette.
- [14] Mindezekre tekintettel a Kúria nem tudott arra a megállapításra jutni, hogy a felülvizsgálati eljárás tárgyát képező kölcsönszerződés II. a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába ütköző módon semmis lenne. E körben – szemben a másodfokú bíróság álláspontjával – az értesítő levél elkészítésének, postára adásának hiányát nem talált a perben eldöntendő jogkérdés tekintetében ügydöntőnek, mivel úgy ítélte meg, hogy a kölcsönszerződésben és az Üzletszabályzatban rögzítettek alapján az adósok törlesztőrészlet fizetési kötelezettsége kiszámítható volt.
- [15] A Kúria mindezekre figyelemmel a jogerős közbenső ítéletnek a kölcsönszerződés II. érvénytelenségét megállapító rendelkezését a régi Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét e körben megváltoztatta, és a keresetet elutasította.
- [16] A felperesek beadványukban – tartalma szerint – a Kúria 2020. április 21-én kelt Gfv.VII.30.211/2019/10. számú közbenső ítélete kiegészítését kérték. Rámutattak arra, hogy a Kúria határozatának indokolása nem tartalmazza a felperesek felülvizsgálati ellenkérelmét, valamint az előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelmét.
- [17] A Kúria Gfv.VII.30.211/2019/15. számú kiegészítő ítéletében megállapította, hogy a felperesek kiegészítés iránti kérelme alapos.
- [18] A régi Pp. 225. § (1) bekezdése alapján az ítélet kiegészítését annak közlésétől számított 15 nap alatt bármelyik fél kérheti, ha a bíróság valamelyik kereseti kérelem vagy ellenkérelem felől, vagy a kereseti kérelem vagy az ellenkérelem valamely része felől akár a fő-, akár a mellékkötelezettség tekintetében nem határozott.
- [19] A Kúria a rendelkezésre álló iratok alapján megállapította, hogy a Gfv.VII.30.211/2019/10. számú ítélete hiányos, nem tartalmazta a felperesek ellenkérelmét, előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelmét, valamint

ez utóbbi kérelem körében a döntés indokolását. Mindezekre tekintettel a Kúria a rendelkező rész szerint határozott a Gfv.10. számú ítélet kiegészítéséről.

- [20] A Kúria Gfv.VII.30.211/2019/15. számú ítéletében a Gfv.VII.30.211/2019/10. számú ítélete rendelkező részét az alábbiak szerint egészítette ki: A Kúria a felperesek előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmét elutasítja.
- [21] A Kúria Gfv.VII.30.211/2019/10. számú ítélete indokolásának [10] bekezdését az alábbiak szerint egészítette ki: A felperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős közbenső ítélet hatályában fenntartását kérték. Álláspontjuk szerint a jogerős közbenső ítélet megfelel a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 523. § (1) bekezdésében, a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában, valamint a Kúria 6/2013. PJE és 1/2016. PJE határozatában foglaltaknak. Hangsúlyozták, hogy az alperes a perben nem közölte a folyósítás dátumát, nem jelölte meg a kölcsön deviza összegét a folyósítási árfolyamon, nem közölte az alkalmazott ügyleti kamatot, és nem mutatta be az Üzletszabályzatban szereplő képlet alkalmazását, következésképpen nem támasztotta alá, hogy a felperesek forintszámlájáról konvertált deviza törlesztőrészek pontosan milyen számításon alapulnak. Kiemelték, hogy a képleten alapuló pontos levezetést az alperes felülvizsgálati kérelme sem tartalmazta.
- [22] A felperesek beadványukban indítványozták, hogy a Kúria kezdeményezzen előzetes döntéshozatali eljárást az Európai Unió Bíróságánál (a továbbiakban: EUB) a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv 3. cikk (1) bekezdésének, 4. cikk (2) bekezdésének és 5. cikkének értelmezését kérve.
- [23] A Kúria Gfv.VII.30.211/2019/10. számú ítélete indokolásának [13] bekezdését az alábbiak szerint egészítette ki: A felülvizsgálati kérelemmel támadott jogerős közbenső ítélet a kölcsönszerződés jogszabályba ütközését állapította meg. Az alperes felülvizsgálati kérelmében ezen jogi álláspont helytállóságát vitatta. A felülvizsgálati eljárás tárgyát figyelemmel a régi Pp. 275. § (2) bekezdésében írtakra a szerződés esetleges tisztességtelen rendelkezése nem képezte, képezhetette ugyanis a Kúria a hivatkozott jogszabályi rendelkezésre tekintettel a jogerős közbenső ítéletet kizárólag a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta. A Kúria rámutat ugyanakkor arra, ha a régi Pp. szabályai nem zárták volna ki a tisztességtelenség vizsgálatát, akkor sem állna fenn a Kúriának előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezési kötelezettsége. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikk (2) bekezdése szerint ezen eljárás kezdeményezésére akkor kerülhet sor, ha az EUB részéről a konkrét jogvita eldöntése szempontjából lényeges uniós jogszabály értelmezése szükséges. Nincs helye előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének, ha a felmerülő jogkérdés az ügy elbírálása szempontjából nem releváns, a hivatkozott uniós rendelkezést az EUB már értelmezte, vagy az uniós jog helyes értelmezése annyira nyilvánvaló, hogy azzal kapcsolatban ésszerű kétség nem merül fel (283/81. sz. CILFIT-ügy, 21. pont). Az adott kérdéskörben az EUB jogi álláspontját már kifejtette, így az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének a feltételei nem állnak fenn.
- [24] A Kúria mindezek alapján a felperesek előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmét a régi Pp. 155/A. § (2) bekezdése szerint elutasította.
- [25] 1.2. Az indítványozók az Abtv. 27. §-a alapján a Kúria Gfv.VII.30.211/2019/10. számú közbenső ítélete, valamint az azt kiegészítő Gfv.VII.30.211/2019/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték, mert azok véleményük szerint sértik az Alaptörvény 28. cikkét és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [26] Az indítványozók szerint a Kúria Gfv.VII.30.211/2019/10. számú közbenső ítélete sérti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogukat, mert iratellenesen tartalmazta, hogy nem terjesztettek elő felülvizsgálati ellenkérelmet, így az abban foglalt lényeges hivatkozásaikat nem bírálta el, valamint nem rendelkezett az előzetes döntéshozatali eljárás megindítását kezdeményező kérelmükről. Az indítványozók szerint a Kúria az EUMSZ 267. cikke alapján köteles lett volna a 93/13/EGK irányelv értelmezése tekintetében előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezni.
- [27] A Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság az alkotmányjogi panasz benyújtását követően arról tájékoztatta az Alkotmánybíróságot, hogy a Kúria 2020. június 23-án Gfv.VII.30.211/2019/15. számú kiegészítő ítéletet hozott, melyben a Gfv.VII.30.211/2019/10. számú ítéletet kiegészítette az indítványozók felülvizsgálati ellenkérelme, illetőleg az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelem tárgyában.
- [28] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Abtv. 55. § (3) bekezdése alapján felhívta az indítványozókat, hogy nyilatkozzanak arról, hogy indítványukat fenntartják-e.

- [29] Az indítványozók a határidőben benyújtott hiánypótlás keretében kiterjesztették indítványukat a Kúria Gfv. VII.30.211/2019/15. számú kiegészítő ítéletére. Ezen túl külön alkotmányjogi panaszt is előterjesztettek a kiegészítő ítélet ellen.
- [30] Az indítványozók szerint a Kúria kiegészítő ítélete is sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogukat, mert a felülvizsgálati ellenkérelemben szereplő lényeges hivatkozásait, az abban hivatkozott tényeket és bizonyítékaikat továbbra sem bírálta el és nem adta részletes indokát annak, hogy miért nem kezdeményezte az előzetes döntéshozatali eljárást.
- [31] A kúriai ítélet és kiegészítő ítélet nem bírálta el, hogy az alperes a perben nem közölte a folyósítás dátumát, nem jelölte meg a kölcsön deviza összegét a folyósítási árfolyamon, nem közölte az alkalmazott ügyleti kamatot, és nem mutatta be az Üzletszabályzatban szereplő képlet alkalmazását, következésképpen nem támasztotta alá, hogy az indítványozók forint számlájáról konvertált deviza törlesztőrészletek pontosan milyen számításra alapulnak. Az alperes állításai tehát hiteltelenek és bizonyíthatatlanok a tekintetben, hogy az általa levont törlesztőrészletek a képlet alkalmazását támasztják alá. A Kúria nem indokolta meg, hogy milyen okból vélte egyértelműen kiszámíthatónak a türelmi időszak alatt esedékes törlesztőrészleteket. A kiegészítő ítélet nem említi meg, hogy a türelmi időszak lejártát követő 11 évre vonatkozóan sehol, semmilyen képlet nem szerepel a törlesztőrészletek kiszámítására vonatkozóan.
- [32] Az indítványozók szerint a Kúria kiegészítő ítélete az előzetes döntéshozatali eljárás megindítását a régi Pp. 275. § (2) bekezdésében foglalt korlátra tekintettel utasította el, és nem vette figyelembe, hogy az indítványozók pernyertesek lettek, így nem volt okuk felülvizsgálati kérelem előterjesztésére. Az indítványozók szerint a Kúriának az uniós jog tényleges érvényesülésében akadályt jelentő nemzeti szabályt figyelmen kívül kellett volna hagynia.
- [33] Az Alkotmánybíróság figyelemmel arra, hogy az indítványozók által benyújtott alkotmányjogi panaszok tartalmukban szorosan összefüggnek, azokat az Abtv. 58. § (2) bekezdése, valamint az Ügyrend 34. § (1) bekezdése alapján egyesítette és egy eljárásban bírálta el.
- [34] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [35] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Kúria Gfv.VII.30.211/2019/10. számú közbenső ítélete, valamint az azt kiegészítő Gfv.VII.30.211/2019/15. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panaszok határidőben érkeztek és azokat az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosultak és érintettek nyújtották be jogorvoslati jogaik kimerítését követően.
- [36] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [37] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja alapján csak az Alaptörvényben biztosított jogok védelmének eszköze. Az indítványozók alkotmányjogi panaszaikban az Alaptörvény megsértett rendelkezéseként jelölték meg a 28. cikket. Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segéd szabály nem tekinthető olyan Alaptörvényben biztosított jognak, amelynek sérelmére hivatkozva alkotmányjogi panaszt lehetne benyújtani. Ezért az utalt alaptörvényi rendelkezéssel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nincs helye {3124/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [38] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [39] Az Alkotmánybíróság az indítványozóknak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben előadott érveivel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [40] A támadott kúriai ítéletekkel kapcsolatos indítványozói felvetésekkel összefüggésben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza: az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értel-

mezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [11]}.

- [41] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozók alkotmányjogi panaszai valójában a Kúria eljárásának felülbírálatára irányulnak. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozók panaszai egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkoznak, a Kúria tényállás-megállapításának, bizonyítékértékelésének, valamint jogértelmezésének és jogalkalmazásának helytállóságát vitatják és a támadott ítéletekben foglalt döntést magát, annak hátrányos voltát tekintik alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében.
- [42] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy az indokolási kötelezettség konkrét ügyben történő megsértésének kételye sem merül fel, a Kúria határozataiban számot adott az érdemi döntést alátámasztó lényeges érvekről. A Kúria 2020. június 23-án Gfv.VII.30.211/2019/15. számú kiegészítő ítéletet hozott, melyben a Gfv. VII.30.211/2019/10. számú ítéletet kiegészítette az indítványozók felülvizsgálati ellenkérelme, illetőleg az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelem tárgyában. Az alkotmánybírósági gyakorlat szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozók szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érrendszer bemutatása {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság itt is hangsúlyozza, hogy önmagában az a körülmény, hogy az indítványozók nem értenek egyet a Kúria döntéseivel és annak indokolásaival, nem elégséges érv a támadott döntések alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [43] Mindezek alapján az indítványozók által az alkotmányjogi panaszokban felvetett aggályok a támadott bírói döntések érdemi alkotmányossági vizsgálatát nem teszik lehetővé, mert az indítványok nem tartalmaznak olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [44] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszok befogadhatósági vizsgálatának eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panaszok nem felelnek meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában és 29. §-ában meghatározott törvényi feltételeknek, ezért azokat az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 13.

*Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett*

*Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
előadó alkotmánybíró helyett*

*Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett*

*Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett*

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1328/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3178/2021. (IV. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet 29. § (1) bekezdésének 2020. június 1. napjától 2020. június 17. napjáig hatályban volt rendelkezése, valamint a Fővárosi Törvényszék 72.Pf.631.505/2020/18. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] Az indítványozó alkotmányjogi panaszindítványt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és a 27. § (1) bekezdése alapján, amelyben kérte a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 29. § (1) bekezdésének 2020. június 1. napjától 2020. június 17. napjáig hatályban volt rendelkezése, valamint a Fővárosi Törvényszék 72.Pf.631.505/2020/18. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésére és a XV. cikkének (1)–(2) bekezdésére hivatkozva.
- [2] 1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a bírósági határozatok alapján a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2.P.92.410/2016/16. számú ítéletével az indítványozó által a pénzügyi alperes ellen jogalap nélküli gazdagodás megtérítése iránt indított perben a keresetet elutasította és az indítványozót 168 780 Ft perköltség megfizetésére kötelezte.
- [4] A bíróságítéletének indokolásában megállapította, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 205. §-ának (1) bekezdése szerint nem szükséges az, hogy több lapból álló szerződés minden oldalán a felek aláírják, vagy szignózzák a szerződést, és tanúk alkalmazása sem szükséges, ezért megalapozatlan volt az az indítványozói állítás, hogy ezen okból a felek között a szerződés az aláírt okirat alapján nem jött létre. Ebből következően a bíróság álláspontja szerint az alperes megalapozottan kérte az indítványozótól a teljesítést, az indítványozónak nem volt túlfizetése a szerződés alapján, így a bíróság az indítványozó 1 400 000 Ft megfizetése iránti kérelmét megalapozatlannak találta és azt elutasította.
- [5] Megállapította a bíróság azt is, hogy mivel az indítványozó a kölcsönt végtörlesztette, és a végtörlesztés során 1 173 151 Ft kedvezményt kapott az alperestől, így a tisztességtelenül felszámított 908 350 Ft követelésére a hatályos elszámolási rendelkezések alapján az indítványozó nem volt jogosult, ezért a bíróság ezt a kereseti kérelmet is megalapozatlannak találta.
- [6] Végül a bíróság ugyancsak megalapozatlannak találta az indítványozó azon kereseti kérelmét, amely szerint a devizahitel kockázatairól szóló tájékoztatás elégtelen volt.
- [7] A bíróság az indítványozót terhelő eljárási illeték mértékét 2 658 350 Ft-os perérték figyelembevételével állapította meg.
- [8] 1.2. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2020. augusztus 28-án, tárgyaláson kívül hozott 72.Pf.631.505/2020/18. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és az indítványozó által az alperes részére fizetendő elsőfokú perköltség összegét 88 900 Ft-ra leszállította, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [9] A másodfokú bíróság ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a régi Ptk. 361. § (1) bekezdése szerinti tényállási elemeket az indítványozó a perben nem tudta bizonyítani, az alperes pénzügyi alperes nem jutott az indítványozó rovására vagyoni előnyhöz, az indítványozó a szerződéses kapcsolat kereteit meghaladó teljesítést nem igazolt, az alperes elszámolása a jogszabályi előírásoknak megfelelt és az alkalmazandó törvényi rendelkezések okán a tisztességtelenül felszámított összeg megfizetésére sem tarthat igényt az indítványozó.

- [10] Megállapította a másodfokú bíróság ugyanakkor azt is, hogy az indítványozó fellebbezésében alappal sérelmezte a pertárgy értékének megállapítását és ezzel összefüggésben az alperes részére megítélt elsőfokú perköltség összegét. A bíróság álláspontja szerint a keresetlevél szerkesztéséből, megfogalmazásából következően az árfolyam-kockázati tájékoztató megfelelése kapcsán tett nyilatkozat csupán jogi érvelésnek és nem külön kereseti kérelemnek tekinthető, ezért a pertárgy értéke 1 400 000 Ft, melynek figyelembevételével az indítványozó 84 000 Ft kereseti illeték megfizetésére volt köteles, az indítványozó az általa megfizetett további 75 500 Ft kereseti illeték visszatérítését az adóhatóságtól kérheti. Megállapította a másodfokú bíróság azt is, hogy a pertárgy érték téves meghatározása miatt az alperes javára megítélt elsőfokú perköltség összege is téves, ezért a bíróság – az elsőfokú ítéletet e részében megváltoztatva azt 88 900 Ft-ra leszállította.
- [11] Végül a másodfokú bíróság ítéletében rögzítette, hogy döntését a Korm. rendelet 29. §-ának (1) bekezdése értelmében tárgyaláson kívül hozta meg, amely jogszabály rendelkezéseinek alkalmazása – az indítványozó jogorvoslati kérelmében felhozott aggályok ellenére – a bíróság részére kötelező.
- [12] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában majd annak – főttkári tájékoztatást követő – kiegészítéseiben kérte, hogy az Alkotmánybíróság mind az Abtv. 26. § (1) bekezdésében, mind a 27. § (1) bekezdésében foglaltak szerint folytassa le a vizsgálatát, mert álláspontja szerint a támadott ítélet révén sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joga, ahogyan az Alaptörvény XV. cikkében foglalt jogegyenlőségi szabály, és az egyéb helyzet szerinti különbségtétel tilalma is.
- [13] Az indítványozó előadta, hogy kifejezetten kérte az ügyében a másodfokú bíróságot tárgyalás tartására, azonban a bíróság a Korm. rendelet 29. § (1) bekezdésére hivatkozva – miszerint „[a] fellebbezési és felülvizsgálati eljárásban eljáró bíróság a továbbiakban is tárgyaláson kívül jár el, ha az e rendelet hatálybalépése és a Módr. hatálybalépése közötti időszakban értesítette a feleket a tárgyaláson kívüli elbírálásról” – 2020. augusztus 28-án tárgyaláson kívül hozta meg a döntését.
- [14] Az indítványozó álláspontja szerint az ügyében történt döntés napján Magyarországon sem veszélyhelyzet nem volt, sem különleges jogrend, más ügyekben tartottak is tárgyalást a bíróságok, ezért sérült egyrészt az indítványozó nyilvános tárgyaláshoz való joga, másrészt – mivel ez a megkülönböztetés csak azokat érintette, akiknek az ügyében a támadott rendelkezés hatálya alatt, a veszélyhelyzetben történt intézkedés – az egyéb helyzet szerinti különbségtétel tilalmára vonatkozó alaptörvényi szabály is.
- [15] Az indítványozó szerint alaptörvény-ellenes az, hogy minden különösebb társadalmi érdek hiányában az egészségügyi veszélyhelyzetben túli időpontra – rejtetten – korlátozzanak alapjogot. Az indítványozó az alapjogi sérelmét abban látta, hogy nem tudta szóban is előadni a bíróságon érveit, továbbá – a tárgyalás elmaradása – okán az eljáró másodfokú bíróság elfelejtette bevárni az ítéletábrán folyamatban lévő költségmentességi kérelmének jogerős elbírálását. Bár a másodfokú bíróság részben a javára döntött, de a „zárt tárgyalás” megfosztotta őt a szóbeli érvelés lehetőségétől, azaz attól, hogy rá tudjon mutatni az elsőfokú döntés hibáira, ezért sok kérdés megválaszolatlanul maradt és csak részben tudta „korrigálni az elsőfokú ítéletet”. Az indítványozó szerint panasz-kiegészítése időpontjában – 2021. február 15-én – nagyságrendekkel nagyobb, mintegy ötven-szeres mértékben terjed a vírus, mégis van tárgyalás, miközben egy olyan időszakban (2020. augusztus), amikor sokkal nyugodtabb volt a helyzet, korlátozták őt a bíróhoz fordulás jogában és a nyilvános tárgyaláshoz való jogában. Erre tekintettel kérte a Korm. rendelet 29. §-a (1) bekezdésének megsemmisítését, illetve az ügyében történő alkalmazásának kizárását.
- [16] Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti indítványát – alaptörvényi hivatkozását kiegészítve a T) cikk (1) bekezdésével és az I. cikk (3) bekezdésével –, azzal indokolta, hogy a másodfokú bíróság nem várta be az illetékmentességi kérelmének az ítéletábrán általi eldöntését, és a bíróság tárgyalás tartása nélkül hozott döntést az ügyében. Ennek kapcsán megjegyezte, hogy a jogerős ítélet után hozott döntést az ítéletábrán az illetékmentességi kérelme tárgyában, eleve kizárva így azt a lehetőséget, hogyha kedvező döntést hozott volna, akkor azt a jogerős ítéletbe lehessen foglalni. Azt azonban az indítványozó – állítása szerint – nem feltételezte, hogy azért nem kapta meg a mentességet, mert az ítélet meghozatala okán erre gyakorlatilag jogi lehetősége sem lett volna.
- [17] Az indítványozó kifejtette: abban az esetben, ha a támadott Korm. rendeletet – mivel már nem volt hatályban a bírói döntés 2020. augusztus 28-i meghozatalakor – esetleg nem kellett alkalmaznia az ügyében eljáró bíróságnak, akkor a bírói döntés ennek okán volt az általa felhívott rendelkezések szerint alaptörvény-ellenes.
- [18] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta,

hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése és a 27. §-ának (1) bekezdése alapján előterjesztett indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.

Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint „[az] Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán a) az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és b) jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”, míg az Abtv. 27. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy „[az] Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.

- [19] A fenti rendelkezések alapján az alkotmányjogi panasz érdemi vizsgálatának – mindkét esetben – konjunktív feltétele az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének bekövetkezése.
- [20] Jelen ügyben az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányossági szempontból vizsgálva az indítványozó ügyében hozott jogerős ítéletnek a jogorvoslati kérelmet illető ismertetését (annak részletességét) és a döntés indokolását, mérlegelése során arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó azon hivatkozása, miszerint tárgyalás tartása esetén a per főtárgya tekintetében az első fokú döntéssel megegyezőtől eltérő másodfokú döntés született volna, az alapjogsérelem bekövetkezését valószínűsíteni nem tudta.
- [21] Megállapította az Alkotmánybíróság továbbá azt is, hogy döntése során figyelemmel volt a polgári eljárásjogi tárgyú törvények időbeli hatályával kapcsolatos azon gyakorlatra miszerint – ellentétben az anyagi jogi rendelkezésekkel – az eljárásjogi szabályok módosításának hatályba lépését illetően nem tekinthető kivételesnek a folyamatban lévő eljárásokra történő alkalmazás. Megjegyzendő, hogy az indítványozó által hivatkozott, az ügyben alkalmazott, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény számos korábbi módosítása is „rögtöni hatályú” volt.
- [22] Végül mérlegelésénél figyelemmel volt az Alkotmánybíróság arra is, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában sem nevesített olyan, az iratok alapján meg nem ismerhető új körülményt vagy tény, amely – az alapvetően formai kérdéseken és az annak alapján eldöntendő jogkérdésen túlmenően – azt valószínűsítette volna, hogy a bíróság által a támadott rendelkezés alapján kötelezően alkalmazott tárgyalás mellőzésével történő eljárás az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sértette.
- [23] 4. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg sem az Abtv. 26. § (1) bekezdésében, sem pedig az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglalt követelményeknek, erre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1987/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3179/2021. (IV. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.097/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Bacskai Edina ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerint a Kúria Pfv.V.20.097/2020/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
 - [3] 2.1. Az indítványozó szerződésszegéssel okozott kár megtérítése iránt indított pert. Az első fokon eljáró Tatabányai Járásbíróság 2019. március 21-én kelt, 13.P.20.993/2018/14. számú ítéletével keresetét elutasította, a döntést a másodfokon eljáró Tatabányai Törvényszék 2019. szeptember 18-án kelt, 1.Pf.20.092/2019/7. számú ítéletével helybenhagyta.
 - [4] A jogerős ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyet a Kúria 2020. augusztus 27-én kelt, Pfv.V.20.097/2020/3. számú végzésével a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 415. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján visszautasított. A Kúria megállapította, hogy az indítványozó a felülvizsgálati kérelemben tudatos és egyértelmű nyilatkozatot tett az eljárási illeték megfizetéséről, ez a nyilatkozat azonban – a Bírósági Integrált Informatikai Rendszer, az ügyiratok és az elsőfokú bíróság polgári irodájának tájékoztatása alapján – nem valós, a felülvizsgálati kérelem illetékét nem fizette meg. A Kúria indokolásában kifejtette, hogy a Pp. mely rendelkezései alapján és milyen okoknál fogva nem hívta fel hiánypótlásra, illeték-kiegészítésre az indítványozót.
 - [5] 2.2. Az indítványozó az Alaptörvény II. cikke, XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése sérelmére hivatkozással terjesztett elő alkotmányjogi panaszt a Kúria végzésével szemben.
 - [6] Az indítványozó szerint a Kúria tévesen állapította meg, hogy a felülvizsgálati illetéket nem róttá le, ugyanis azt pontosan, beazonosítható módon és határidőben utalta át. Az utalás igazolására nem volt jogszabályi kötelezettsége, viszont az utalás tényét a bíróságnak észlelnie kellett volna. Álláspontja szerint a Kúria egy adminisztrációs hiba alapján nem értesülhetett a befizetésről, így téves információ birtokában utasította el kérelmét. Érvelése szerint az illetékbecsítés megfelelő ellenőrzésének hiánya megfosztotta attól, hogy ügye a felülvizsgálati eljárás során érdemi elbírálást nyerjen, ezáltal sérült a jogorvoslathoz való joga.
- [7] 3. Az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
 - [8] 3.1. Az indítványozó jogi képviselője az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. Megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó rendelkezést és a sérelmezett bírói végzést. Az indítványozó az alapügy felperese volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
 - [9] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a Kúria felülvizsgálati kérelmet visszautasító végzése az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható [3063/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [15]].

- [10] Az indítványozó megjelölte az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [II. cikk, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése], amelyekkel kapcsolatban az Alkotmánybíróság az alábbiakra mutat rá.
- [11] Az indítvány az Alaptörvény II. cikke, XXIV. cikk (1) bekezdése és XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmét csak állította, de egyszerű megjelölésén túl egyáltalán nem indokolta. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítvány érdemi elbírálásának akadálya, ha az indokolás hiányosságai miatt a kérelem nem felel meg a határozottság követelményének, illetve nem kapcsolja össze alkotmányjogilag értékelhető módon az Alaptörvény felhívott rendelkezését a sérelmezett döntéssel {3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [12] A kifejtettek alapján az indítványban megjelölt alaptörvényi rendelkezések közül csak a XXVIII. cikk (7) bekezdése tekintetében felel meg a panasz a határozott kérelem valamennyi követelményének [Abtv. 52. § (1b) bekezdés].
- [13] 3.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [14] Az indítványozó a jogorvoslathoz való jog sérelmét arra tekintettel állította, hogy a Kúria egy adminisztrációs hiba alapján, téves információ birtokában utasította el felülvizsgálati kérelmét.
- [15] Az Alkotmánybíróság a jogorvoslathoz való alapvető jog tartalmát elemezve korábbi határozataiban megállapította, hogy ezen alapjog követelményét az egyfokú fellebbezési rendszer is kielégíti, de a törvényhozó ezen túlmenő jogorvoslati lehetőséget is adhat {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [85]}. Az Alaptörvény nem tartalmaz előírást arra vonatkozóan, hogy hogyan épüljön fel hazánkban a jogorvoslat rendszere. Nem található az Alaptörvényben rögzített követelmény azzal kapcsolatosan sem, hogy a jogorvoslati fórumrendszer hány fokon biztosítsa az érintett alapjog gyakorlását. Ennek megfelelően a jogorvoslati eljárás egyfokú kialakítása az Alaptörvény kívánalmainak teljességgel eleget tesz {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]}.
- [16] „A jogorvoslathoz való jog tehát nem követeli meg a rendkívüli perorvoslati rendszer létét, így egy rendkívüli perorvoslati eljárásban hozott ítélet felülvizsgálhatóságának lehetőségét sem.” {Lásd például: 3307/2017. (XI. 24.) AB határozat, Indokolás [10]}
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz alapját képező peres eljárásban az indítványozónak lehetősége volt arra, hogy jogorvoslattal éljen a számára sérelmesnek tartott elsőfokú bírósági döntéssel szemben, és e jogával kétséget kizáróan élt is, a másodfokon eljáró Tatabányai Törvényszék pedig az indítványozó fellebbezésében foglalt érvek érdemi vizsgálatát követően hozta meg ítéletét. A másodfokú ítélettel szembeni további jogorvoslat biztosításának kötelezettsége ugyanakkor az Alaptörvényből nem vezethető le.
- [18] A fentiek szerint az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a Kúria támadott végzése nem hozható összefüggésbe az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való joggal.
- [19] A Kúria állított tévedésére vonatkozó indítványelem tekintetében az Alkotmánybíróság ismételten rámutat, hogy mint az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve hangsúlyozottan nem ténybíróság {3002/2021. (I. 14.) AB határozat, Indokolás [51]}. Ilyen módon az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre arra, hogy az indítványozó által mellékelt bankszámlakivonat vagy egyéb bizonyítékok vizsgálata által felülmérlegelje a Kúria döntését. Önmagában a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós ténybeli tévedés ugyanis nem adhat alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [20] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvényellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére azt visszautasította.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1933/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3180/2021. (IV. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Székesfehérvári Törvényszék 1.Pf.47/2020/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Szepesházi Péter ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszukban kérték a Székesfehérvári Törvényszék 1.Pf.47/2020/8. számú ítélete, valamint a Székesfehérvári Járásbíróság 5.P.21.393/2019/16. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panaszban foglaltak az alábbiak szerint foglalkozhatók össze.
- [3] 2.1. Az indítványozók mint adósok, valamint az alperes mint hitelező között kölcsönszerződés jött létre. A kölcsönszerződés szerint forintban történő folyósítás esetén a folyósított kölcsön összegének átszámítása forintra úgynevezett pénztári deviza vételi típusú, forinttörlesztés esetén a törlesztett összeg átszámítása úgynevezett pénztári devizaeladási típusú árfolyamon történt.
- [4] A Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 törvény) 3. § (1) bekezdése és (2) bekezdése alapján a felek szerződése, annak megkötésének a napjára visszamenő hatállyal módosult akként, hogy az eladási és vételi árfolyamot előíró szerződéses rendelkezések helyébe azon rendelkezés lépett, hogy a devizában fennálló tartozás forint ellenértékének kiszámításához a Magyar Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamát kell alkalmazni.
- [5] Az indítványozók keresetükben azt kérték, hogy a bíróság kötelezze az alperest 5 119 210 Ft megfizetésére. Arra hivatkoztak, hogy a felek között létrejött kölcsönszerződés semmis, mert a kölcsön folyósításakor, illetve az indítványozók által történt teljesítések alkalmával a deviza ellenértékek meghatározására eltérő árfolyamokat rendel alkalmazni. E rendelkezés semmisségét a DH1 törvény 3. § (1) bekezdése már megállapította, ezért a szerződés egésze semmis. A semmisség jogkövetkezménye az eredeti állapot helyreállítása, s e címen az indítványozóknak már nem áll fenn tartozása, ellenkezőleg, a keresetben visszakövetelt összegű túlfizetésük mutatkozik.
- [6] 2.2. Az elsőfokú bíróság az 5.P.21.393/2019/16. számú, 2020. január 8. napján kelt döntésével az indítványozók keresetét elutasította. A DH1 törvény 3. §-a a törvény erejénél fogva az eladási és a vételi árfolyam alkalmazását előíró szerződéses rendelkezések részleges semmisségét megállapítva, az érvénytelenségi okot kiküszöbölve, a szerződés érvényessé nyilvánításával orvosolta a felek között létrejött, és a per alapjául szolgáló szerződésben a felperesek által hivatkozott semmisségi okot, *ex tunc* hatállyal a szerződés megkötésének időpontjára visszamenőlegesen. Mindez azt is jelenti, hogy a per alapjául szolgáló szerződésben már nem szerepelnek az eladási és a vételi árfolyam alkalmazását előíró szerződéses rendelkezések – soha nem is szerepeltek – így az ítélethozatal időpontjában az indítványozók által hivatkozott semmisségi ok ténybeli alapja egyszerűen hiányzik a szerződésből a megkötésének napjától kezdve.
- [7] A bíróság nézete szerint a felek közötti szerződés egésze csak akkor dől(ne) meg, ha a szerződés az érvénytelen rész nélkül nem teljesíthető. Az árfolyamrésre irányuló rendelkezések semmissége a bíróság álláspontja szerint nem idézi elő a szerződés egészének semmisségét, hiszen a 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkelyének (1) bekezdése szerint, ha a szerződés a tisztességtelen feltétel kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan

feltételekkel továbbra is köti a feleket. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 231. § (2) bekezdése rendezi a kérdést, hiszen meghatározza, hogy a forinttól eltérő más pénznemben meghatározott tartozást a fizetés helyén és idején érvényben lévő árfolyam (ár) alapulvételével kell átszámítani. Ez az árfolyam pedig a 2/2014. polgári jogegységi határozat 3. pontjához fűzött indokolás alapján nem lehet más mint kizárólag a Magyar Nemzeti Bank által meghatározott hivatalos devizaárfolyam.

- [8] 2.3. A másodfokú bíróság 1.Pf.47/2020/8. számú döntésével az elsőfokú ítéletet annak helyes indokai alapján helybenhagyta. A fellebbezésben írtak kapcsán a bíróság kifejtette, hogy a jogalkotó szükségesnek ítélte azt, hogy a szerződéses jogviszonyokba jogszabályi úton beavatkozzék, és lehetővé tegye, hogy a fogyasztók számára elkerülhetővé váljon az időigényes és költséges pereskedés. Ez azonban azt a jogkövetkezményt vonta maga után, hogy a fogyasztó nyilatkozatának beszerzése helyett az érvénytelenség jogkövetkezményeit, és az elszámolás rendjét jogszabály határozta meg. Mindez azonban önmagában nem eredményezi a fogyasztó érdekeinek sérelmét, a devizatorvények ugyanis – többek között – az árfolyamrésből eredő részleges érvénytelenséget rendezték, az árfolyamkockázat kérdését azonban nem érintették.
- [9] Az árfolyamkockázat kapcsán az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) több ítéletében megállapította, hogy az olyan szerződési kikötés, mely alapján az adós tartozása devizában áll fenn, és az adós jövedelemszerző pénzneme ettől eltér, önmagában nem tisztességtelen szerződési kikötés, ha annak mibenlétéről és kockázatáról a fogyasztó megfelelő tájékoztatást kapott. Amennyiben megfelelő tisztességes devizakockázati tájékoztatást követően az adósok felvállalták a deviza kölcsönösszeg visszafizetését, akkor az adósoknak számolniuk kellett azzal, hogy az árfolyamváltozás eredményeként a kölcsönösszeg mindenkor forintegyenértéke akár jelentős mértékben megnövekedhet, amely akár fizetéseketelenségüket eredményezheti. A kockázat felvállalása tudatos, nincs ezért egyensúlytalanság, ebből eredően az árfolyamváltozás miatt nincs tisztességtelen kikötésen alapuló gazdagodása a hitelezőnek, vagy kára az adósoknak.
- [10] Ennek kapcsán a törvényszék kiemelte, hogy az EUB töretlen joggyakorlatának fényében a fogyasztóvédelmi rendelkezések célja a felek közötti egyensúly helyreállítása a szerződés egésze érvényességének fenntartásával, nem pedig a tisztességtelen feltételeket is tartalmazó teljes szerződés semmissé nyilvánítása mint, ahogy azt az indítványozók a keresetükben kérték. Az egyensúlytalanság nem a devizakockázat adósokra telepítésében, hanem az eltérő árfolyamokból eredő árfolyamrésből adódott.
- [11] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott panaszukban az indítványozók az Alaptörvény M) cikkére, a XIII. cikk (1) bekezdésére, a XV. cikk (1) bekezdésére, és a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseire hivatkozva állították a támadott ítélet alaptörvény-ellenességét.
- [12] Az indítványozók szerint sérült a tisztességes bírósági eljáráshoz való joguk, mivel a támadott bírósági döntés az önkényes mérlegelés tilalmát sérti. Az indítványozók hivatkoztak az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJE), az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) és az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) megsértésére is, idézve az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJB) és az EUB több ítéletét. Az indítványozók állítása szerint a bíróság nem vette figyelembe az uniós jog elsőbbségét, nem alkalmazta az uniós jogot és az EUB döntéseit. Eszerint a fogyasztói érdekeket sértő nemzeti törvényi rendelkezéseket félre kell tenni, és ekként a DH1 törvény egyes rendelkezései figyelmen kívül hagyása mellett kellett volna meghozni a döntést. A bíróságnak a részleges érvénytelenség helyett az egész fogyasztói szerződés megdőlése, és a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint kellett volna döntését meghoznia. Különösen az EUB C-260/18. számú döntésre figyelemmel, amely a fogyasztói szerződés teljes érvénytelenségének megállapítása során a fogyasztó kinyilvánított szándékának tulajdonít döntő jelentőséget. Mindezekkel összefüggésben az indítványozók – további indokolás nélkül – a jogorvoslathoz való joguk [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] sérelmét is állítják.
- [13] Az indítvány az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésére és az M) cikk (1)–(2) bekezdéseire nézve együttesen abban határozta meg az alapjogi sérelmet, hogy az indítványozók mint uniós állampolgárok nem kapták meg az uniós fogyasztóvédelmi jog védelmét. Az alkotmányjogi panasz szerint nem érvényesült az ügyben az uniós fogyasztóvédelmi jog (EUMSZ 169. cikk), ez pedig az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőséget is sérti, összevetve a többi, fogyasztói szerződést kötő magyar állampolgár adós helyzetével.
- [14] Az indítványozók a tulajdonhoz való joguk sérelmét abban jelölték meg, hogy a pervesztességük befolyásolja a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségüket, ideértve a perköltség teljesítési kötelezettséget, ezek végrehajthatóságát, és a mindezzel járó vagyoni hátrány pedig sérti a tulajdonhoz való jogukat.

- [15] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján mindenképp azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek megfelel-e.
- [16] 4.1. Az alkotmányjogi panaszt az indítványozók az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül nyújtották be. Az eljárásban az indítványozók felperesként vettek részt, az alkotmányjogi panasz előterjesztésére jogosultak, az ügyben érintettek minősülnek. A támadott döntés az ügy érdemében hozott, rendes jogorvoslattal nem támadható bírósági határozat. Az indítványozók a jogorvoslati lehetőséget kimerítették.
- [17] Az indítványozók hivatkoztak az EJEE, az EUMSZ és a Charta megsértésére is, idézve az EJEB és az EUB több ítéletét. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszban csupán bírói döntések Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálata kérhető. A bírói döntések nemzetközi szerződésbe – az EJEE, az EUMSZ és a Charta – ütközésének vizsgálatára az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikke és az Abtv. alapján nincs hatásköre [lásd például: 3252/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [17]].
- [18] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának a törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az indítványozó vonatkozásában nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdése, ezért erre alkotmányjogi panasz nem alapítható [3108/2016. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [23]; 3002/2020. (II. 4.) AB határozat, Indokolás [26]].
- [19] 4.2. Az indítványnak az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak. A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesíti.
- [20] A határozott kérelem követelményei szerint az indítványnak egyértelműen elő kell adnia az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben nem felel meg a határozottság követelményének, mert nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra vonatkozóan, hogy a támadott ítélet miként sérti az indítványozók jogorvoslatihoz való jogát [3339/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [21] 4.3. A kifejtettek alapján az indítványban megjelölt alaptörvényi rendelkezések közül a XXVIII. cikk (1) bekezdésére, a XV. cikk (1) bekezdésére és a XIII. cikk (1) bekezdésére alapított panaszok felel meg a határozott kérelem valamennyi követelményének.
- [22] 5. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [23] 5.1. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított indítványelemmel, azaz a bírósági döntés szerinti tényállás megállapításával, az ezt megalapozó bizonyítás, a döntés alapjául szolgáló jogszabály megválasztásával, valamint a bíróság jogértelmezésével összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőket emeli ki. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját, „az Alkotmánybíróság hatásköre az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszok elbírálása során a bírói döntésben foglalt jogértelmezés alaptörvény-ellenességének, alapjogokkal való összhangjának vizsgálatára korlátozódik, és nem terjed ki a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára” [3170/2014. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [8]]. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ami nem

adhat alapot számára minden olyan esetben történő beavatkozásra, amikor vélt vagy esetleg valós jogszabály-sértő jogalkalmazásra került sor {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}.

- [24] Az Alkotmánybíróság a XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben előadott panaszelemek tekintetében megállapította, hogy az indítványozók alkotmányjogi panaszja valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányul, a panasz nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, a rendes bíróság jogértelmezésének és jogalkalmazásának helyességét vitatja.
- [25] 5.2. Az indítványozók az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőség sérelmével összefüggő hivatkozásukkal kapcsolatban az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy gyakorlata szerint „a törvény előtti egyenlőség megsértésére önmagában az ítéletek ellentmondása miatt az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz nem alapítható” {3195/2016. (X. 11.) AB határozat, Indokolás [26]}. „A törvény előtti egyenlőség követelménye sem teremthet ugyanis alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el, s az alapügyben hozott bírói döntést a bírói joggyakorlattól való vélt eltérés miatt felülvizsgálja.” {3264/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [21]}
- [26] 5.3. Mindezek mellett az indítványozók a pervesztességből fakadó vagyoni hátrányok miatt a tulajdonhoz való joguk [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] megsértésére is hivatkoznak a panaszukban.
- [27] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság rámutat, hogy gyakorlata szerint különbséget kell tenni a polgári jogi és az alkotmányos tulajdonvédelem között: „»az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével«. Továbbá »nem vonható az alkotmányos tulajdonvédelem alá minden olyan ügy, melyben az indítványozó állítása szerint jogsértő bírósági határozatok eredményeként pervesztés lett, és ezért vagyonvesztést szenvedett el«. Az alkotmányjogi panasz a tulajdonjog sérelmén keresztül nem lehet eszköze a bíróságok által az indítványozó szerint elkövetett, alkotmányossági kérdést fel nem vető, egyszerű törvénysértések orvoslásának [...]” {3386/2019. (XII. 19.) AB végzés, Indokolás [18]}
- [28] 6. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)*, *f)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdéseire azt visszautasította.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1618/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3181/2021. (IV. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.II.37.069/2020/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Kadlót Erzsébet ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszában kérte a Kúria Kfv.II.37.069/2020/5. számú ítélete, valamint a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 23.K.30.272/2019/12. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panaszban foglaltak az alábbiak szerint foglalkozhatók össze.
- [3] 2.1. A Kormány 2012-ben pályázati felhívást tett közzé a felszámolói névjegyzék megújítására. A pályázaton az indítványozó, aki felszámoló szervezetként működött, is indult. A pályázatot röviddel az elbírálási határidő lejárta előtt visszavonták, és 2013. április 15-én újabb, részben eltérő feltételeket tartalmazó, felhívást tettek közzé. Az indítványozó az új pályázaton is indult. A Felszámolók Névjegyzékét Vezető Hatóság (továbbiakban: alperes) 2016. július 26. napján kelt, FNVH/6696-3/2016-NFM számú – megismételt eljárásban hozott – határozatával az indítványozó új felszámolói névjegyzékbe való felvételre irányuló kérelmét elutasította, mert a pályázat a maximális 170 pontból 139 pontot kapott, így a felvételhez szükséges 144 pontot nem érte el.
- [4] 2.2. A bíróság megismételt eljárásban hozott 23.K.30.272/2019/12. számú, 2019. november 14-én kelt ítéletével az indítványozónak az új felszámolói névjegyzékbe való felvételre irányuló kérelmét elutasító hatósági döntés elleni keresetét elutasította. A jogerős ítélet indokolása utalt arra, hogy az alperes a pályázati kiírás egyes pontjaihoz kapcsolódóan részletes, értékelő megállapításokat tett, döntésében mérlegelte a pályázat vonatkozó anyagát. Az egyes pályázati részfelhívásokból megállapítható, hogy mely körülményeket értékelt pozitívumként, illetve hátránnyként a pályázatra adható részpontszámok megállapítása során, mellyel összefüggésben nem volt elzárva attól, hogy több vagy kevesebb ponttal értékelje a pályázat egyes elemeit. Mindemellett a bíróság megállapította, hogy két elem értékelése esetében a hatóság tévesen csökkentette 1–1 ponttal az indítványozó pályázatára adott pontszámot. Ez azonban az ügy érdemére nem hatott ki, mert az így adható pluszpontszámmal sem érte volna el az indítványozó a névjegyzékbe való felvételhez szükséges pontszámot.
- [5] 2.3. A Kúria az alkotmányjogi panasszal támadott Kfv.II.37.069/2020/5. számú, 2020. szeptember 23-án kelt határozatával a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. A Kúria utalt arra, hogy a nyilvántartásba vételi eljárást lefolytató szervre hárult olyan súlypontrendszer kidolgozása, amely biztosítja a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) szerinti eljárásban az egysegős értékelési rendszer alkalmazása révén az átlátható, tisztességes ügyintézés és a mérlegelési követelményeknek megfelelő döntés meghozatalát. A Kúria szerint a bíróság helyesen állapította meg azt is, hogy két elem esetén a Ket. 72. § sérelmével járó hiányosság az ügy érdemében foglaltakra nem hatott ki.
- [6] 3. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján benyújtott panaszában az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésére, a XXIV. cikk (1) bekezdésére, és a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésére hivatkozva állította a támadott ítélet alaptörvény-ellenességét.

- [7] 3.1. Az indítványozó álláspontja szerint a közigazgatási hatóság és a bíróságok döntései sértik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jogát, mert felszámoló szervezetként korábban rendelkezett a tevékenység végzésére jogosító „engedélyes javakkal”, amely jogosultságok az alkotmányos tulajdonvédelem körébe tartoznak. A felszámolói névjegyzék megújítására szóló pályázati eljárásban az indítványozó szerint nem garantálták a tisztességes eljárást, ezért sérült a tulajdonhoz való joga, amely a jövedelemszerző tevékenységből történő kiesését eredményezte.
- [8] 3.2. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jog megsértését alátámasztó indítványelemek két csoportba sorolhatóak: a) egyrészt magához a pályázati felhíváshoz kapcsolódóak, mert a felszámolói névjegyzék megújításáról szóló első pályázati felhívást visszavonták, az új pályázati felhívás nem határozott meg fix pontrendszert, túl nagy jelentőséget tulajdonított a szubjektív szempontoknak, s így az értékelés teljesen ellenőrizhetetlen, a bíráló bizottság és a közigazgatási hatóság közötti feladatmegosztás rendezetlen, ez eleve veszélyeztette a pártatlan eljárás lehetőségét; b) másrészt az indítványozó szerint az alperesi határozatnak nincs valódi indokolása, ezáltal az indokolt döntéshez való joga sérült.
- [9] 3.3. Az indítvány szerint a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét az okozza, hogy a Kúria döntéséből sem állapíthatók meg a szubjektív pontszámok mérlegelésében szerepet játszó szempontok, ezáltal nem határozható meg, hogy mi volt az a mérce, amihez képest „ez az eredmény” jött ki, vagyis nem ellenőrizhető, hogy a hatóság döntése megfelel-e a Ket. 72. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt követelménynek. Hiányzik ugyanazon szubjektív pontok közös mércéje, illetve nem állapítható meg, volt-e ilyen közös értékelési pont. A bíróság döntése sem tartalmaz érdemi indokolást, az indítványozó nem kapott választ a felvetéseire. Az indítványozó álláspontja szerint továbbá önmagában az a tény, hogy a felszámolói névjegyzék megújítására vonatkozó teljes hétéves ciklus nem volt elég az ügy lezárására, megkérdőjelezi az eljárás tisztességét.
- [10] 3.4. Az Alaptörvény a XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog sérelmét abban látja az indítványozó, hogy a jogorvoslat kiüresedett, formális volt, így eleve nem is vezethetett eredményre. A keretszám feltöltésével az új névjegyzék már azt megelőzően kialakult, hogy a jogorvoslatok elbírálására sor került volna, a pályázaton nem nyert jogalanyok törlése a bírósági felülvizsgálat lezárta előtt megtörtént.
- [11] 4. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján mindenképp azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek megfelel-e.
- [12] Az indítványozó a Kúria döntése ellen az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be. A bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette. Megjelölte az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezéseket, a sérelmezett bírói döntést, továbbá kifejezett és indokolt kérelmet terjesztett elő annak megsemmisítésére. Az indítvány ekképpen megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti határozottság követelményének.
- [13] A panasz az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmére alapított azon része, mely az első pályázat visszavonásával, a pályázatban megfogalmazott feltételrendszerrel, a döntéshozatal módjával, magával a pályázat kiírásával kapcsolatos {Indokolás [8] bekezdés a) pont}, nem volt az alapeljárás tárgya. Ebből következően ezen indítványelem nem képezheti a jelen eljárás tárgyát sem.
- [14] 5. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [15] 5.1. Az Alkotmánybíróság felfogása szerint a tulajdon alkotmányjogi oltalma az értékgarancia és a közérdekű korlátozás ismérvei mentén elsősorban az állam közhatalmi beavatkozásaival szemben nyújt védelmet. A tulajdonhoz való alapjog a már megszerzett tulajdont, illetve kivételes esetekben a tulajdoni várományokat védi. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes álláspontja szerint önmagában a gazdasági vagy rendszeres jövedelemszerző tevékenység, a vállalkozási tevékenység jövőbeni nyereségének reménye nem tekinthető az alkotmányos tulajdonjog által elismert és védett tulajdoni várománynak, vagyis nem áll az Alaptörvény

- XIII. cikkének oltalma alatt {3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [43]–[44]}. Önmagában a hosszabb vagy határozatlan időre szóló működési engedély alapján végzett gazdasági tevékenység és az abból származó rendszeres jövedelem nem jelenti egyúttal, hogy az adott gazdasági tevékenység megszerzett tulajdonnak vagy alkotmányosan védett tulajdoni várománynak tekinthető {3194/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [20] és [24]}.
- [16] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a felszámolói jogállás meghatározott időre illeti meg a felszámoló szervezetet, hétévenként új névjegyzék felállításra kell pályázatot kiírni {a felszámolók névjegyzékéről szóló 114/2006. (V. 12.) Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés}. A felhívott alkotmánybírósági gyakorlat értelmében tehát önmagában a hétévente megszűnő és csak eredményes pályázattal megújítható felszámolói státusz, illetőleg az ebből eredő, időben behatárolt jogállásból származó rendszeres jövedelem és nyereség, nem jelenti egyúttal, hogy ezen tevékenység megszerzett tulajdonként vagy tulajdoni jogból fakadó várományként lenne értékelhető.
- [17] 5.2. Az indokolás hiányával összefüggésben, a XXIV. cikk (1) bekezdésére alapított indítványelemmel kapcsolatban az Alkotmánybíróság utal arra, hogy gyakorlata szerint a bíróság csak akkor sérti meg az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt jogosultságot, ha a közigazgatási döntés alapjogsértő voltát a felülvizsgálati eljárásban a bíróság elmulasztotta felismerni {3093/2018. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [43]}. A jelen esetben nem merült fel annak a kételye, hogy a közigazgatási döntés alapjogsértő volna. Megállapítható, hogy a döntést hozó hatóság határozatát részletesen megindokolta, a jogerős bírói döntés a határozatban szereplő érvekkel kimerítően foglalkozott, s ekképpen jutott a hatósággal azonos következtetésre.
- [18] 5.3. Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét részben a mérlegelési szempontok és azok értékelésének hiányával, ezáltal a Ket. téves értelmezésével indokolta. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]} Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az ítélkező bíróság jogértelmezési szabadságához tartozik, és ezért nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {pl. 3052/2018. (II. 13.) AB végzés, Indokolás [11]}. Mérlegelési jogkörben hozott határozat esetén a mérlegelésben szerepet játszó szempontok és tények, valamint ezek alapjául elfogadott bizonyítékok kétségtelenül a megállapított tényállás részét képezik, ezért az Alkotmánybíróság értékelése szerint az indítvány a Kúria döntésének felülbírálatára irányult, s lényegében olyan, a bíróság jogértelmezési szabadságához tartozó kérdéseket vitat, melyek vizsgálatára az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel {3236/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [19] A tisztességes eljáráshoz való jog sérelmével összefüggésben az indítványozó a jogerős bírói döntés érdemi indokolásának hiányára is hivatkozott. A tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást fogalmazza meg, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie és nem minden egyes részletre {3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}.
- [20] Az Alkotmánybíróság az indokolt bírói döntéshez fűződő joghoz kapcsolódó gyakorlatát a konkrét ügyre vonatkoztatva a következőket állapította meg. A jogerős döntés álláspontját részletesen indokolva számot adott az indítványozó által vitatott körben a mérlegelési szempontokról és azok értékeléséről. A Kúria a felülvizsgálati kérelem kereteihez kötve kellő részletezettséggel értékelte az ott felhozott szempontokat, s ezek alapján jutott arra a következtetésre, hogy a jogerős döntést hatályában fenntartja.
- [21] Az eljárás elhúzódásával kapcsolatban az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy következetes gyakorlata szerint „nincs hatásköre arra, hogy egy adott bírósági eljárás jelentős elhúzódásából eredő következményeket enyhítse

vagy orvosolja. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti panasz esetén csupán az indítványban támadott bírósági ítélet megsemmisítése felől rendelkezhet [...]” {3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [67]}

- [22] 5.4. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggő indítványelemmel, az „üres, formailag sem teljesülő” jogorvoslat kifogásával összefüggésben emlékeztet az Alkotmánybíróság arra, hogy következetes gyakorlata alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerint „[a] jogorvoslathoz való jog olyan alkotmányos alapjog, amely tárgyát tekintve a bírói, illetőleg a hatósági (más közigazgatási) döntésekre terjed ki, tartalmát tekintve pedig azt kívánja meg, hogy valamennyi, az érintett jogát vagy jogos érdekét (helyzetét) érdemben befolyásoló érdemi határozat felülvizsgálata érdekében legyen lehetőség más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulni” {3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15]}. A jogorvoslathoz való jog alapján a jogorvoslat ténylegességével összefüggő feltétlen követelmény, hogy az eljáró fórum az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassa és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálja {17/2019. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [72]}. Az Alkotmánybíróság a konkrét esetben rámutat, hogy a jogsérelem orvosolhatósága az eljárás egészét vizsgálva biztosított volt, hiszen az indítványozó mind az előzményi eljárásban, mind az alkotmányjogi panasszal érintett eljárásban a jogerős határozatok ellen keresettel, bírói úton igénybe vehető jogorvoslattal élhetett. Az indítványozó nem volt elzárva attól sem, hogy a jogerős döntés ellen rendkívüli perorvoslattal, felülvizsgálattal éljen. Mindezt bizonyítja, hogy az indítványozó az eljárás során élt is a jogorvoslati lehetőségeivel.
- [23] 6. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére azt visszautasította.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/66/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3182/2021. (IV. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvénynek az egyes közigazgatási tárgyú törvények módosításáról, valamint ingyenes vagyonszállításról szóló 2020. évi XXX. törvény 33. §-ával megállapított rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Bodrogi Bea ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, amelyben kérte az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvénynek (a továbbiakban: At.) az egyes közigazgatási tárgyú törvények módosításáról, valamint ingyenes vagyonszállításról szóló 2020. évi XXX. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 33. §-ával megállapított rendelkezései alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az indítványozó előadta, hogy öt éve transznemű férfiként él. Hosszas vívódást és terápiát követően a szűk környezete előtt már felvállalta megélt nemi identitását, azonban ekkor még nem adott be nem- és névváltoztatás iránti kérelmet. A terápiát követően fogalmazódott meg az indítványozóban az igény arra, hogy felvállaltan férfiként élje az életét, de „[el]z a felismerés arra az időpontra esett, amikor már tudta[m], hogy a nem jogi elismerésére vonatkozó eljárásokat felfüggesztették” és ezért nem is adott be a nem, illetve a név megváltoztatására vonatkozó kérelmet.
- [3] Az indítványozó az által alaptörvény-ellenesnek tartott új szabályozás alapján a személyazonosító adatok nyilvántartásában a „nem” kategória helyett a „születési nem”-re vonatkozó adatot kell nyilvántartani, ami az At. 69/B. § (3) bekezdése értelmében mint adattartalom nem változtatható meg. Ezért az indítványozónak a módosítás eredményeképpen immár nincs jogi lehetősége a megélt biológiai nemének a személyi nyilvántartásban történő megváltoztatására, illetve ehhez kapcsolódóan a megváltozott biológiai nemével összhangban lévő névváltoztatásra. Úgy véli, hogy mindez az Alaptörvényben biztosított jogai sérelmére vezet, mégpedig közvetlenül, a támadott jogszabályi rendelkezések hatályosulása folytán, bírói döntés közbejötté nélkül. Ennek alátámasztására indítványában személyes élettörténeteire hivatkozott, amelyek mindennapos, az emberi méltóságot sértő helyzetet eredményeznek, például az orvosi rendelőben történő várakozása során.
- [4] Mindezekre tekintettel az indítványozó az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltóságának, ezen belül az önrendelkezéshez és a névviseléshez való jogának, valamint az Alaptörvény VI. cikkében foglalt magán- és családi élete tiszteletben tartásához való jogának megsértését állítja, továbbá arra hivatkozik, hogy a szabályozás a hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütközik. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével összefüggésben az indítványozó előadja, hogy az At. szabályai nem teszik lehetővé azt, hogy belső identitásának megfelelően éljen, ami hátrányos helyzetbe hozza egyrészt azon személyekkel szemben, akik ilyen nehézségekkel nem szembesülnek, másrészt pedig azokkal szemben is, akiknek a korábbi szabályozás hatálya alatt lehetőségük volt a nemük és nevük jogi elismertetésére.
- [5] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [6] Az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság mérlegeléssel állapítja meg, hogy az indítványozó teljesítette-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, így kü-

lönösen az Abtv. 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. § szerinti feltételeket.

- [7] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján akkor terjeszthető elő alkotmányjogi panasz, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette. Mindez azzal jár, hogy ún. kivételes vagy közvetlen panaszok tekintetében különös jelentősége van az érintettség vizsgálatának: „A kivételes panasz esetében, mivel az közvetlenül a norma ellen irányul, különös jelentősége van az érintettség vizsgálatának, hiszen a panaszos alapjogában való személyes, közvetlen és aktuális sérelme különbözteti meg a kivételes panaszt az *actio popularis*-tól.” {3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [27]}
- [8] A személyes érintettség az érintett saját alapjogában való sérelmét jelenti; az Abtv. 26. § (2) bekezdése által kifejezetten nevesített közvetlenség követelménye szempontjából az a meghatározó, hogy a kifogásolt jogszabály maga érinti-e az indítványozó alapjogát; végül az aktuális érintettség követelménye azt jelenti, hogy az érintettségnek az alkotmányjogi panasz benyújtásakor fenn kellett állnia. Azt, hogy az indítványozó aktuális sérelme fennáll-e, csak a konkrét esetben lehet eldönteni {vö. 3110/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [28]–[31]}. Ezzel összefüggésben az Abtv. 52. § (4) bekezdése rögzíti, hogy az alkotmánybírói eljárás feltételeinek fennállását az indítványozónak kell igazolnia, továbbá az Abtv. 52. § (6) bekezdése alapján az indítvány mellékleteként meg kell küldeni az Alkotmánybíróság részére azokat a dokumentumokat, amelyek az indítványban foglaltakat igazolják.
- [9] Jelen esetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó csupán állítja, hogy transzszexuális személy, ennek alátámasztására ugyanakkor semmiféle dokumentumot nem csatolt az indítványhoz, illetve a Módtv. hatályba lépése előtt fennálló szabályozás idején sem kezdeményezett eljárást nemének és nevének jogi megváltoztatása érdekében. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság a vizsgált ügyben arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó az aktuális érintettségét nem támasztotta alá az indítványában. Az érintettség igazolásának szükségessége kérdésében ehhez hasonlóan foglalt állást az Alkotmánybíróság egy korábbi ügyben is: „Az Alkotmánybíróság megítélése szerint azonban jelen ügy körülményeire is tekintettel nem elegendő pusztán az a hivatkozás, amely szerint az indítványozó maga is ügyvédi kamarai tagságért kíván folyamodni. Ilyen hivatkozással bárki élhet, akár rendelkezik vagy sem a tagság feltételeivel. Az indítványozó érintettségét azzal tudja igazolni, hogy kamarai tagságért való folyamodását kifejezetten amiatt utasították el valamennyi rendelkezésre álló fórumon, mert az általa támadott törvény rendelkezése miatt nem volt a kérelem teljesítésére törvényes lehetőség.” {3099/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}
- [10] 3. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2021. április 13.

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Juhász Imre s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Sulyok Tamás
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírói ügyszám: IV/947/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3183/2021. (IV. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Köf.5021/2019/4. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (Hetzmann Ügyvédi Iroda, eljáró ügyvéd: dr. Hetzmann Albert) eljáró indítványozó önkormányzat az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Kúria Köf.5021/2019/4. számú határozata alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert álláspontja szerint az sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését. Indítványozta továbbá, hogy az Alkotmánybíróság a sérelmezett döntés végrehajtását függessze fel az Abtv. 53. § (4) bekezdése alapján.
- [2] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege a bírósági eljárás teljes iratanyaga alapján az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] 1.1. Az indítványozó képviselő-testülete rendkívüli ülésén elfogadta a helyi adókról szóló 1/2019. (II. 20.) számú önkormányzati rendeletet (a továbbiakban: Ör.), amit a Nemzeti Jogtárban nem tett közzé, de felterjesztette azt a Fejér Megyei Kormányhivatalhoz (a továbbiakban: Kormányhivatal), amely 2019. április 2-án törvényességi felhívással élt, mert álláspontja szerint az Ör. számos formai és tartalmi ok miatt törvényesítő volt. A képviselő-testület a törvényességi felhívást az indítványozó kérelemére egyszer meghosszabbított határidő végéig (2019. június 14-ig) nem tárgyalta meg, érdemi választ ezért arra nem adott.
- [4] 1.2. A Kormányhivatal 2019. június 21-én kelt indítványával kezdeményezte a Kúria Önkormányzati Tanácsánál az Ör. jogszabályba ütközésének vizsgálatát a törvényességi felhívásban foglalt tartalomnak megfelelően. A Kúria Önkormányzati Tanácsa – a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 140. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 42. § (1) bekezdése értelmében – Köf.5021/2019/2. számú végzésében (a továbbiakban: Végzés) felhívta az indítványozót a védiratnak a Végzés kézhezvételétől számított 30 napon belüli előterjesztésére. A Végzésben az is szerepelt, hogy „[a] védirat benyújtásának elmulasztása az indítvány érdemi elbírálását nem akadályozza. A Kúria Önkormányzati Tanácsa az indítvány és a rendelkezésre álló iratok alapján dönt”.
- [5] Az indítványozó számára nyitva állt határidőbe az ítélezési szünet nem számított bele [vesd össze: Kp. 36. § (1) bekezdés *e*) pont, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 148. § (1) bekezdés], ezért a határidő utolsó napja 2019. szeptember 14. napja lett volna, ami munkaszüneti napra esett, így a rá következő első munkanapon (2019. szeptember 16-án) járt le a határidő a Pp. 146. § (5) bekezdésének megfelelően. Ezen az utóbbi napon a jogi képviselővel eljáró indítványozó határidő hosszabbítás iránti kérelmet terjesztett elő, amelyet azzal indokolt, hogy megvizsgálta a Kormányhivatal kérelmét és „a Polgármester indítványozta az Ör. módosítását. A képviselő-testület ülését 2019. szeptember hónapban tervezi tartani. Pontos idejéről 2019. szeptember 16. napja után dönt.”
- [6] 1.3. A Kúria Önkormányzati Tanácsa 2019. szeptember 17-én kelt határozatával megállapította, hogy az Ör. jogszabálysértő, és ezért azt kihirdetése napjára visszamenőleges hatállyal megsemmisítette a Kp. 146. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján. A döntés indokát képezte, hogy az Ör. ellentétes volt a formai jogalkotási követelményekkel és tartalmilag több helyen beleütközött a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban: Htv.) szabályaiba, valamint rendelkezései egymással is ellentétesek voltak. Ezért a Kúria rámutatott arra, hogy

az Ör. a „világos, érthető és megfelelően értelmezhető normatartalom követelményét” nem merítette ki. A sérelmezett határozat azt is rögzítette, hogy az indítványozó nem terjesztett elő védíratot (lásd: Kúria Köf.5021/2019/4. számú határozat, Indokolás [8]).

- [7] 1.4. Az indítványozó 2019. október 3-i keltezéssel ellátva védíratot nyújtott be, amelyben előadta, hogy a Kormányhivatal „2019. év első negyedévében tucat számra küldte meg az Önkormányzat felé törvényességi felhívásait 10–30 db oldalon keresztül ecsetelve az Önkormányzat jogsértéseit, és amelyek hosszú munkaórákat igénybe vevő vizsgálata után egyértelművé vált, hogy [...] ügyféllel való együttműködés és a jóhiszeműség követelményét saját magára nézve nem tartja irányadónak”. Az indítványozó a védíratához mellékelte az Ör.-t módosító 10/2019. (IX. 19.) rendeletét, amelynek következtében előadása szerint az Ör. már nem ütközik jogszabályba, ezért az eljárás megszüntetését kérte, illetve azt, hogy ha annak nem adnának helyt, a visszaható hatályú megsemmisítés jogkövetkezményét mellőzzék.
- [8] 2. Az indítványozó a Kúria határozatát alkotmányjogi panasszal támadta, amelynek lényege a következő.
- [9] 2.1. Az indítványozó érvelése szerint a Kúria határozata azért sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, mert a bíróság figyelmen kívül hagyta az Alaptörvény rendelkezéseit, a Kp. 141. § (3) bekezdését, 146. § (3)–(4) bekezdését, valamint saját ítélkezési gyakorlatával is ellentétes döntést hozott, mert egy másik ügyben nagyobb súllyal értékelte a kialakult viszonyok stabilitásához fűződő érdeket, mint a formális jogszerűség helyreállítását. A Kúria úgy rendelkezett a visszaható hatályú megsemmisítésről, hogy nem értékelte, hogy ezzel mekkora kárt okoz az indítványozó működésében.
- [10] 2.2. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét két részjogosítvány tekintetében adta elő. Egyrészt a bíróság elmulasztotta elbírálni a határidőben beérkezett kérelmét, amely érdemi védekezést tartalmazott. Ezáltal sérült a bírósághoz fordulás joga. Másrészt nem indokolta meg, hogy miért nem vette figyelembe az indítványozó érdemi kérelmét és védíratát, valamint az alkalmazott jogkövetkezmény indokolása is hiányos. Ezek miatt az indokolt bírói döntéshez való jog sérelme következett be.
- [11] Az indítványozó röviden azzal is érvelt, hogy mivel a Kúria Önkormányzati Tanácsa alapos ok nélkül hagyta figyelmen kívül a hatályos jogot, eljárása önkényes, azaz tisztességtelen volt.
- [12] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság Abtv.-ben lefektetett feltételeinek eleget tesz-e.
- [13] 3.1. Az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pont]. Az indítvány felhívja az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi szabályt (Abtv. 27. §), kifejezett kérelmet fogalmaz meg a jogkövetkezmények megállapítására, valamint megjelöli a támadott bírósági határozatot, amelyhez képest az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos benyújtási határidő betartottnak minősül. A sérelmezett határozattal szemben jogorvoslati jog nem állt az indítványozó rendelkezésére a Kp. 116. § d) pontja és 146. § (5) bekezdése értelmében. Az indítvány benyújtásának nem volt akadálya. Az alkotmányjogi panaszra ugyanis alkalmazni kell az indítvány benyújtását követően az Abtv. 27. §-ába iktatott, 2019. december 20-tól hatályos (2)–(3) bekezdést {az időközben hatályba lépett szabályok folyamatban lévő ügyekben való alkalmazásáról lásd először: 3030/2020. (II. 24.) AB határozat, Indokolás [23]; lásd még: 3287/2020. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [13]}. Az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét úgy hívta fel, hogy az alapügyben a bírósági eljárás egyik alanya volt. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy a kérelem akkor felel meg a határozottság követelményének, ha egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, valamint indokolást tartalmaz arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel Ennek a feltételnek is eleget tett az indítványozó.
- [14] 3.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében alkotmányjogi panasz Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alapítható. Az Alkotmánybíróságnak töretlen a gyakorlata azzal kapcsolatban, hogy „a jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így a B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panaszt

csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén – lehet alapítani” {3051/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [14]; 35/2017. (XII. 20.) AB határozat, Indokolás [14]; 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [8]; 3206/2020. (VI. 11.) AB végzés, Indokolás [19]; 3431/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [17]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszának a B) cikk (1) bekezdésére alapított eleme azonban nem ezeket az eseteket tartalmazza, így ennek érdemi vizsgálatára nem volt lehetőség.

- [15] 3.3. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {lásd például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]; 3094/2019. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [16]; 3073/2019. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [19]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik {lásd például: 3078/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [10]; 3429/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [16] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] tartalma már kikristályosodott a tekintetben is, hogy mit jelent az eljárás egészének a minősége, és abban is, hogy mit foglal magában az indítványozó által felhívott két részjogosítvány, nevezetesen a bírósághoz fordulás joga, illetve az indokolt bírói döntéshez való jog {lásd: 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [28]–[34]; lásd még például: 3127/2019. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [29]–[33]; 3150/2019. (VI. 26.) AB határozat, Indokolás [30]–[34]; 3303/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55]–[58]; 17/2018. (X. 10.) AB határozat, Indokolás [41]–[47]; 8/2020. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [44]–[50]}. Ezekkel kapcsolatban alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést a jelen ügy nem vetett fel.
- [17] Ezt követően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye felmerült-e a konkrét esetben. Ennek során támaszkodott a folyamatban volt bírósági eljárás bekért iratanyagára, amely alapján megállapította, hogy a Végzés – a Kp. 36. § (1) bekezdés g) pontján keresztül alkalmazandó Pp. 149. § (1)–(2) bekezdéseivel összhangban – kioktatta az indítványozót arról, hogy milyen jogkövetkezményei vannak, ha elmulasztja határidőben benyújtani a védiratot.
- [18] Ezen felül az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy az indítványozó 2019. szeptember 16-án valóban előterjesztette határidő hosszabbítás iránti kérelmét, de abban érdemi kérelem vagy védekezés egyáltalán nem szerepelt. Az irat mindösszesen a késedelem okának sommás magyarázatát tartalmazta, és pontosan meg nem határozott időpontig kérte a határidő meghosszabbítását, ahogyan azt az az Alkotmánybíróság idézte a jelen végzés indokolásának 1.4. pontjában (Indokolás [7]).
- [19] Ezek alapján az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy az indítvány nem veti fel a bírósághoz fordulás joga sérelmének a kételyét. Érdemi kérelemmel, illetve védirattal az indítványozó határidőben nem fordult a Kúriához és azzal a jogi képviselővel eljáró indítványozónak tisztában kellett lennie, hogy mi a mulasztás jogkövetkezménye. Ezen felül a Végzés előzetesen és kifejezetten felhívta az indítványozó figyelmét jogkövetkezményekre.
- [20] Az indokolt bírói döntéshez való jog körében az Alkotmánybíróság emlékeztet állandó gyakorlatára. „A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása.” {Lásd először: 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; lásd még például: 3062/2019. (III. 25.) AB végzés, Indokolás [33]} „Az indokolási kötelezettség azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának nem minden egyes részletre, hanem az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie.” {Lásd: 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31], legutóbb megerősítette: 26/2020. (XII. 2.) AB határozat}
- [21] A Végzés tartalmára és a Pp. azon szabályára tekintettel, miszerint a mulasztás következményei előzetes figyelmeztetés nélkül, maguktól állnak be [lásd: Pp. 149. § (2) bekezdés], az indítványozó által hiányolt magyarázat a szubjektív elvárások közé tartozik. Ugyancsak ebbe a kategóriába sorolandó a Kúria által alkalmazott jogkövetkezmények indokolásával kapcsolatban előadott indítványozói érvelés is, amely különösen azért nem tartotta eléggé megalapozottnak az indokolás ezen részét, mert álláspontja szerint a mérlegelés nem volt kellően mély, körültekintő. Ezzel összefüggésben ismét rá kell mutatni arra, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogra való hivatkozás sem alapozhatja meg azt, hogy az Alkotmánybíróság „szuperbíróságként” a jogvitában

- pervesztes indítványozó javára fordítsa meg a döntést [lásd például: 3395/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [33]].
- [22] Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy összességében vált tisztességtelenné a vele szemben folytatott bírósági eljárás. Amint arra az Alkotmánybíróság korábban rámutatott: az, hogy az indítványozó a konkrét ügyében pervesztes lett, azaz a jogerős határozatot hozó Kúria nem osztotta (jogi) álláspontját egy konkrét kérdésben, nem teszi az eljárást tisztességtelenné, emiatt nem válik az eljárás és a döntés önkényessé sem [3327/2014. (XII. 10.) AB végzés, Indokolás [15]; 3059/2017. (III. 20.) AB végzés, Indokolás [15]].
- [23] Ezek alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az indítványozó ügyében az Abtv. 29. §-a szerinti alternatív feltételek egyike sem teljesült, mert az indítványban felhívott tisztességes bírósági eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] sérelmének kételye nem volt azonosítható.
- [24] Az indítványozó a felfüggesztés iránti kérelmével kapcsolatban az Abtv. 53. § (4) bekezdését hívta fel, amely úgy szól, hogy „[a] bíróság az alkotmányjogi panaszban támadott döntés végrehajtását az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig felfüggesztheti”. Az indítványozó tehát nem a megfelelő jogszabályhelyet [Abtv. 61. § (1) bekezdés] jelölte meg. Mindazonáltal a kérelemről az Alkotmánybíróságnak nem kellett döntenie, mert a panasz eljárás a jelen végzés meghozatalával lezárult.
- [25] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 50. § (1) bekezdése alapján tanácsban eljárva – megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg a törvényi feltételeknek [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja és 29. §-a, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja], és emiatt a rendelkező részben írtak szerint a panasz visszautasításáról döntött.

Budapest, 2021. április 20.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1653/2019.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3184/2021. (IV. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.III.37.368/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (jogi képviselője: dr. Józsa Zoltán ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Kúria Kfv. III.37.368/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény VI. cikk (1) és (3) bekezdéseire, XVI. cikk (1) és (2) bekezdéseire, XIX. cikk (1) bekezdésére, XX. cikk (1) bekezdésére, XXII. cikk (1) bekezdésére, XXIV. cikk (1) bekezdésére, XXVII. cikk (1) bekezdésére, XXVIII. cikk (1) bekezdésére, valamint 28. cikkére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a jogalkalmazói (hatósági és bírósági) döntések alapján az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] Az indítványozó (mint édesapa) 2013. április 4-e óta látta el cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett nagykorú gyermekére vonatkozó gondnoki feladatokat. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Kemecei Járási Hivatal Hatósági, Gyámügyi és Igazságügyi Osztálya (a továbbiakban: elsőfokú gyámhatóság) – a gondnokoltat ellátó Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Sántha Kálmán Szakkórház jelzése alapján eljárva – Sz-05/52/00652-18/2019. számú határozatával indítványozót felmentette gondnoki tisztségéből és ezzel egy időben a gondnokolt édesanyját rendelte ki a tisztség ellátására. Indítványozó fellebbezése alapján eljáró Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal (a továbbiakban: másodfokú gyámhatóság) az elsőfokú gyámhatóság érdemi döntését megváltoztatta: indítványozót elmozdította a gondnoki tisztségből, a gondnokolt számára hivatásos gondnokot jelölt ki ezzel egy időben. A másodfokú gyámhatóság érdemi döntésének indokolásában kitért arra, hogy indítványozó az ellátó egészségügyi intézmények egybehangzó állásfoglalása alapján nem volt képes reálisan felmérni a gondnokolt intézményi elhelyezésének kérdését (a másodfokú gyámhatóság határozati indokolása, 18. oldal).
- [4] Az indítványozó ezt követően közigazgatási pert kezdeményezett a másodfokú gyámhatóság határozatának törvényességi felülvizsgálatát kérve. A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: KMB) 19.K.28.710/2019/12. számú ítéletében indítványozó keresetét elutasította. Ítéletének indokolása értelmében a jelen ügyben azt kellett vizsgálnia: „a gyámhatóságok a kórházi jelzések alapján a gondnokolt vonatkozásában releváns tényállást megfelelően tárták-e fel és az így rendelkezésre álló bizonyítékokat súlyuknak megfelelően mérlegelték-e és ennek alapján okszerű döntést hoztak-e”. Ezzel összefüggésében tehát a KMB azt mérlegelte, hogy a gondnoki feladatok ellátására ki a legalkalmasabb. A KMB ítéletében azt is hangsúlyozta, hogy döntését nem a gondnok egészségügyi állapotára, hanem a gondnokolt kórházi ellátására, a sürgősségi gyógykezelések számára (a kórházak által közölt tényadatokra), valamint a gondnokolt fizikai állapotának változásaira és annak a gondnoki magatartással való összefüggéseire alapozta (lásd a KMB ítéletének [70] bekezdése).
- [5] Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a kérelem befogadását megtagadta a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (2) bekezdése alapján. Indokolásában kitért arra, hogy a felülvizsgálati kérelem valójában az ügyben eljáró KMB jogértelmezését vitatta és egyéni jogsérelmét jelentette meg úgy, mint a társadalom széles körét érintő probléma. A Kúria indokolása szerint a felvetett jogkérdés a jogalanyok széles körét sem közvetlen, sem közvetett módon nem érinti.
- [6] 2. Az indítványozó ezt követően előterjesztett – majd a főttkári hiánypótlási felhívásra határidőben kiegészített – alkotmányjogi panaszában előadta, hogy a gondnokolt – álláspontja szerint – nem a megfelelő terápiában részesül, ennek ellenére az egészségügyi intézmények azon nem módosítottak, hanem a gondnok személyét

„váltották le”. Állította, hogy a Kúria végzése a gondnokolt szociális biztonsághoz való jogát [Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdése], valamint testi, lelki egészségéhez való jogát [Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdése] is sérti. Az indítvány szerint, ha a Kúria végzése hatályban marad, akkor a gondnokolt és az indítványozó „otthonhoz való joga”, vagyis az Alaptörvény XXII. cikk (1) bekezdése is sérül, hiszen a gondnokoltat „otthonából kiragadják és intézetben helyezik el”. Az indítványozó szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésben foglalt *fair* hatósági eljáráshoz való jog is sérülne, ha a Kúria végzése „fennmaradna”, hiszen a hatóságok nem tettek eleget tényfeltárási kötelezettségüknek. Ezzel összefüggésben azt is előadta, hogy gondnoki pozícióból való elmozdításához olyan – az indítványozóról szóló – szakorvosi véleményt használt fel a hatóság, amely a tudta és beleegyezése nélkül készült. Az indítványozó az Alaptörvény XXVII. cikk (1) bekezdésének sérelmére is hivatkozott, hiszen a gondnokolt tartózkodási helyének szabad megválasztásához való joga sem érvényesülhet a Kúria végzése miatt. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének és 28. cikkének sérelmére együttesen hivatkozott az indítvány, egyrészt azért mert az ügyben eljáró bíróság nem vette figyelembe azt az indítványozói álláspontot, miszerint a gondnokolt teljes körű kivizsgálására és „magasabb szintű gyógykezelésére” lenne szükség; másrészt hivatkozott arra is, hogy gondnoki tisztségből történő elmozdítására olyan orvosi szakvélemény miatt került sor, amely „vizsgálatra sor sem került”. Az indítványozó az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének sérelmére azért hivatkozott, mert a gondnokolt intézeti elhelyezése megváltoztatná a családja szerkezetét, nem tudnák az otthonukban ellátni fiukat a továbbiakban. A gondnoki tisztségből való elmozdításhoz „alaptörvény ellenesen készült és felhasznált szakorvosi vélemény” pedig az indítványozó jó hírnevéhez fűződő jogát sérti [Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése]. A kúriai végzés továbbá az Alaptörvény XVI. cikk (1) és (2) bekezdését is sérti, hiszen az indítványozó a továbbiakban nem választhatja meg a gyermekének adandó nevelést.

- [7] 3. Az Alkotmánybíróság Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatóságát vizsgálta meg.
- [8] 3.1. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtották be: az indítványozó jogi képviselője a Kúria végzését a – a rendelkezésre álló elektronikus letöltési igazolás szerint – 2020. május 21-én vette át, míg alkotmányjogi panaszát határidőben, 2020. július 14-én nyújtotta be az elsőfokú bíróságon. A főtítkár hiánypótlásra felszólító levelének is határidőben eleget tett. A Kúria felülvizsgálati jogkörben – mérlegelés eredményeként – hozott végzése alkotmányjogi panasszal támadható, az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik a folyamatban volt per felpereseként.
- [9] 3.2. Az Abtv. 51. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az Alaptörvény, valamint az Abtv. szerint arra jogosult indítványa alapján jár el. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványozó által megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglaltakat. Az indítvány a határozottság előbb bemutatott követelményeinek az alábbiak szerint nem tesz eleget.
- [10] Az alkotmányjogi panasz az egyedi jogsérelem orvoslásának sajátos eszköze. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja alapján az indítványban ezért meg kell jelölni az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, e) pontja szerint pedig annak indokát kell adni, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Ezekből a jogszabályi feltételekből az következik, hogy az indítványban be kell mutatni, hogy az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezésének indítványozó szerinti tartalmával a támadott bírói döntés miért ellentétes.
- [11] Az indítványozó több alaptörvényi rendelkezés [VI. cikk (1) és (3) bekezdései, XXIV. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése és 28. cikke] sérelmét azért állítja, mert 1. jogosulatlanul készítettek róla orvosi szakvéleményt és 2. a jogalkalmazó szervek erre alapozták érdemi döntéseiket.
- [12] Az indítvány ugyanakkor nem tartalmaz a támadott, gondnoki tisztség ellátásáról szóló bírói döntésekre vonatkozó olyan indokolást, érvelést, amelyből megállapítható lenne, hogy az indítványozó szerint e döntések miért sértik az Alaptörvény szerint őt mint gondnokot megillető alapjogokat. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá

felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására [...]” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}

- [13] Tekintettel arra, hogy az indítványozó a közigazgatási perben felvett bizonyítást is sérelmesnek tartja, az Alkotmánybíróságnak jelen ügyben is hangsúlyoznia kell, hogy „az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés *d*) pontja értelmében alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. Az Alkotmányjogi panasz jellegének megfelelően a testület hatáskörébe a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]} „Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, és az abból levont következtetés megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat.” {3012/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [20]}
- [14] Mindazonáltal ki kell emelni azt is, hogy a KMB ítéletének indokolása szerint a gyámhatóság a kirendelt gondnok tevékenységét vizsgálja a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:36. § (1) bekezdése alapján. Jelen ügyben a gyámhatóság a gondnokot kezelő egészségügyi intézmény jelzése alapján járt el. E jelzés nem az indítványozó személyét, mentális avagy fizikai állapotát érintette, hanem tényadatokat közölt (hányszor állt a gondnokolt és milyen időintervallumban kórházi kezelés alatt) a gondnokolt fizikai állapotáról a KMB ítéletének [70]–[84] bekezdéseiben kifejtettek alapján. Így a KMB részletesen számot adott ítéletének indokolásában arról, hogy milyen bizonyítékként értékelt körülmények vezettek az indítványozó gondnoki tisztségéből történő elmozdításához, az indítványozó által hivatkozott orvosi vélemény nem szerepel az indokolásban.
- [15] 3.3. Az indítványozó az Alaptörvény XVI. cikkének, XIX. cikkének, XX. cikkének, XXII. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVII. cikk (1) bekezdésének sérelmére mint a gondnokolt alapjogának sérelmére hivatkozott.
- [16] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság tanácsa mérlegelési jogkörében, az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeként vizsgálja az indítványozó érintettségét. Az Abtv. 27. §-a szerint „[a]z Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés *a*) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és *b*) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”. E rendelkezés értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására az a személy érintett, akinek a sérelmezett bírói döntés az Alaptörvényben biztosított jogát sértette. Az indítványozó a fenti alapjogok sérelmét gondnokolt hozzátartozója vonatkozásában állította egy olyan ügyben, amelyben az eljáró hatóság és bíróságok éppen az indítványozó gondnoki tisztség betöltésére való alkalmasságát vizsgálták. Az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel kapcsolatban ugyanakkor saját sérelmére nem hivatkozott, ezért e panasz elem vonatkozásában az indítványozónak az Abtv.-ben a befogadhatóság feltételeként meghatározott érintettsége nem volt megállapítható.
- [17] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XVI. cikk (1) és (2) bekezdésével összefüggésben utal arra továbbá, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlatában az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdése minden gyermek számára alanyi jogként biztosítja a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelmet és gondoskodást {9/2019. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [72]; 18/2020. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [42]}. A „gyermek” fogalmat a jog – egyezően a nemzetközi jogi instrumentumokhoz – az életkorhoz köti. Ezért azt az Alkotmánybíróság is a Ptk. és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) értelmező rendelkezéseiben foglaltaknak megfelelően értelmezi. A Ptk. 2:10. § (1) bekezdése, valamint a Gyvt. 5. § *a*) és *b*) pontok szerint a gyermek kiskorú személy „aki a tizennyolcadik életévét nem töltötte be”. Ez a fogalmi meghatározás egyébként összhangban áll a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvénnyel (a továbbiakban: Gyermekekjogi Egyezmény), amely szerint „gyermek az a személy, aki tizennyolcadik életévét nem töltötte be, ki-

véve, ha a reá alkalmazandó jogszabályok értelmében a nagykorúságát már korábban eléri (Gyermekjogi Egyezmény 1. cikk) [18/2020. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [43]].

- [18] Jelen ügyben a gondnok és a szülő személye – a KMB által az alapügyben meghozott jogerős bírósági döntésig – egybeesett [vö. Ptk. 2:31. § (4) bekezdése]. Ám a gyermek nagykorúvá válásával e jogviszony átalakult, tekintet nélkül arra a tényre, hogy szülőként az indítványozó látta el a nagykorúvá vált gyermeke gondnoki tisztségét. A gondnoki státusz ebben az esetben is a gondokolt törvényes képviselőtére és vagyonának kezelésére szolgál, azonban az Alaptörvény XVI. cikk (1) és (2) bekezdései a nagykorúvá vált gondokolt és a gondnok jogviszonyában már nem értelmezhető.
- [19] 4. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem tesz eleget az Abtv. 27. §-ban, valamint 52. § (1b) bekezdésében foglalt befogadási kritériumokat, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2021. április 20.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1446/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3185/2021. (IV. 30.) AB VÉGGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VI. 37.155/2020/2. számú, valamint Kfv. VI.37.265/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján nyújtott be két alkotmányjogi panaszt, az egyikben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv. VI. 37.155/2020/2. számú végzése és a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.27.667/2019/5. számú ítélete, a másikban a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.VI.37.265/2020/2. számú végzése és a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 9.K.27.736/2019/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
 - [2] Az Alkotmánybíróság az egymással összefüggő tárgyú ügyek együttes vizsgálata és elbírálása végett az Abtv. 58. § (2) bekezdése alapján elrendelte az ügyek egyesítését.
 - [3] Az alkotmányjogi panaszok alapjául szolgáló közigazgatási pereket az indítványozó résztulajdonában álló ingatlanok egyikére végrehajtási jog bejegyzése, illetve a másokra bejegyzett végrehajtási jog törlése iránt folyamatban volt eljárások előzték meg, a közigazgatási perek ezen ingatlan-nyilvántartási ügyekben hozott közigazgatási határozatok felülvizsgálata iránt folytak. Az elsőfokú határozat ellen benyújtott fellebbezésében az indítványozó többek között arra is hivatkozott, hogy őt a nyilvántartási eljárásban is személyes költségmentesség illeti meg, mivel a végrehajtási eljárás alapját képező polgári perben számára biztosított költségmentesség a végrehajtási eljárásra is kiterjed, a nyilvántartási eljárás pedig a végrehajtási eljárás része. A másodfokú hatóság az elsőfokú határozatot helybenhagyta, az indítványozó a jogerős határozat felülvizsgálata iránt pert indított. Keresetében kifejtett álláspontja szerint a támadott közigazgatási határozat amiatt is jogsértő, hogy az ingatlan-nyilvántartási eljárásban figyelmen kívül hagyták költségmentességét.
 - [4] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Ítélete indokolásában a felperes (indítványozó) költségmentességével kapcsolatban kifejtette, hogy az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 25. § (1) bekezdés értelmében az ingatlan-nyilvántartási eljárás önálló közigazgatási eljárás, ezért az ingatlannal kapcsolatos jogok bejegyzésére, vagy törlésére irányuló hatósági eljárás elválik az alapjául szolgáló bírósági hatáskörbe tartozó polgári peres vagy nemperes eljárástól, a bírósági polgári eljárásban biztosított költségmentesség hatálya ennek következtében a közigazgatási eljárásra automatikusan – erre irányuló kérelem hiányában – nem terjed ki.
 - [5] A jogerős ítélet ellen az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be, melynek befogadását a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés a)–d) pontjaira hivatkozással kérte. A Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadta, mert álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelem alapján a befogadás feltételei nem állnak fenn. Végzése indokolásában hivatkozott arra, hogy a Kp. 3. § (3) bekezdésére is figyelemmel a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél köteles megjelölni azon okot vagy okokat, amely(ek) alapján a jogorvoslati kérelem befogadható, másrészt feltárni azokat a körülményeket, amelyek az általa megjelölt befogadási ok alátámasztására szolgálnak. Hangsúlyozta, hogy a jogerős döntéssel kapcsolatban megjelölt jogszabálysértést csak a megjelölt befogadási okkal összefüggésben vizsgálhatja, ezért a befogadási ok és a jogszabálysértés meghatározásának kötelezettsége egymástól nem választható el. A Kúria úgy ítélte meg, hogy a felperes a megjelölt befogadási okok fennállására vonatkozó érveket nem hozott fel, állítása-it nem támasztotta alá, lényegében csak az eljáró bíróság általa sérelmezett jogértelmezését vitatta.
- [6] 2. Az indítványozó a kúriai végzés és az elsőfokú ítélet ellen benyújtott, majd az Alkotmánybíróság főtítkárának hiánypótlásra történő felhívására kiegészített alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) be-

kezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés sérelmére hivatkozott. A támadott végzéssel kapcsolatban sérelmezte, hogy annak indokolását a Kúria „kifejezett tömörséggel, általános megfogalmazással adta”. Az indokolásnak ez a hiányossága állítása szerint hátrányos megkülönböztetését is eredményezte, mivel a más (közelebből meg nem határozott) peres felek által előterjesztett felülvizsgálati kérelmek esetében a Kúria megindokolta befogadást megtagadó végzését. Az indítványozó szerint a Kúria kifogásolt mulasztásával a bírói gyakorlatot is figyelmen kívül hagyta, indokolási kötelezettségének nem teljesítése miatt nem biztosított számára egyenlő bánásmódot, nem engedett utat a törvény előtti egyenlőségnek. Állította, hogy a kúriai végzés indokolásának állított hiányosságai tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét is okozták, ahogy az is, hogy felülvizsgálati kérelme befogadásának megtagadásával a Kúria megfosztotta őt a bírósághoz hozzáférés jogától. Az elsőfokú bíróságnak a költségmentességi szabályokra vonatkozóan az ítéletben megfogalmazott értelmezése az indítványozó szerint jogszabálysértő, továbbá ellentétes azzal a bírói gyakorlattal, amely szerint a költségmentesség hatálya a végrehajtási eljárásra is kiterjed. A bíróság döntésének alapjául szolgáló jogértelmezés megítélése szerint hátrányos megkülönböztetését eredményezte, nem volt továbbá tisztességes a bírósági eljárás, mert nem biztosította számára a költségmentességet. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát sértette meg azzal is, hogy nem a keresetének helyt adó döntést hozott (nem rendelte el a végrehajtási jog törlését, perköltség fizetésére kötelezte), így nem merítette ki kereseti kérelmeit, eljárása ezért a tényleges érvényesülés elvével is ellentétes.

- [7] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak szerint mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. § -ra alapított indítvány megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [8] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés alapján a kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az a)–f) pontokban foglaltakat, így – többek között – indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [e) pont]. Mivel az Alkotmánybíróság érdemi vizsgálata csak az indítványban megjelölt alkotmányossági kérdésre vonatkozhat [Abtv. 52. § (2) bekezdés], ebben az összefüggésben is szükséges, hogy az indítványozó bemutassa és alkotmányjogilag értékelhető érvekkel alátámassza azt az ellentétet, amely szerinte az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezése és a támadott bírói döntés között fennáll.
- [9] Az Alkotmánybíróság az elsőfokú ítélet alaptörvény-ellenességét állító indítványi elem vizsgálata alapján megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit csupán megjelölte, de nem hivatkozott, és nem is volt figyelemmel a ezek alkotmányos tartalmára, továbbá nem indokolta meg a szintén csupán állított alaptörvény-ellenességet. A indítványozónak a támadott bírói döntéssel szemben felhozott érvei törvényességi kifogások, amelyek a bíróságnak a költségmentesség kérdésében kifejtett, az indítványozóétól eltérő jogértelmezését sérelmezik, és valójában a támadott döntés felülbírálatára irányulnak. Az Alkotmánybíróság emlékeztet azonban arra, hogy az Alaptörvény védelmének legfőbb szerveként az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján a bírói döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panaszok esetében is kizárólag alkotmányossági szempontú vizsgálatot végezhet, hatásköre arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességét. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {például: 3231/2012. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság tehát nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy szakjogi, kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {például 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}, így jelen ügyben sem bocsátkozhat annak érdemi vizsgálatába, hogy a bíróság döntése jogszerű volt-e. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, „önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” [3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]].
- [10] Az indítványozó szerint a Kúria nem tett eleget indokolási kötelezettségének, ez a mulasztás pedig az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseinek sérelmét okozta. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványnak ezen eleme a fentiekben kifejtett okokból szintén nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában meghatározott befogadási feltételnek, az indítványozó csak az állítás szintjén teremtett összefüggést a bírói döntés és megsérteni vélt alapjogai között, de alkotmányjogilag értékelhető érvekkel nem támasztotta alá, hogy

a kúriai végzés miatt ellentétes indokolt bírói döntéshez való jogával, és miért eredményezte egyúttal hátrányos megkülönböztetését.

- [11] Az indítványozó tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmeként hivatkozott a kúriai végzéssel kapcsolatban arra is, hogy a Kúria döntése meghozatalakor figyelmen kívül hagyta a bírói gyakorlatot. Az indítványozónak ezen alkotmányossági összefüggéseket szintén mellőző állításával kapcsolatban az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a jogalkalmazás egységének biztosítását az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése kifejezetten a Kúria hatáskörébe utalja, a bírói gyakorlattól való eltérés mint jogegységi kérdés nem ad alapot alkotmányossági vizsgálatra {például 3264/2020. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [21]; 3397/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [12] Az indítványozó állítása szerint a Kúria a felülvizsgálati kérelme befogadását megtagadó végzésével megfosztotta bírósághoz forduláshoz való jogától is. Az Alkotmánybíróság ezen indítványi elemmel összefüggésben rámutat arra, hogy támadott végzésével a Kúria a rendkívüli jogorvoslatnak minősülő felülvizsgálati kérelem befogadása tárgyában döntött, a bírói út igénybevételétől az indítványozót nem fosztotta, de nem is foszthatta meg, hiszen nem a keresetlevél érdemi elbírálásra alkalmassága kérdésében döntött. A jogerős hatósági döntéssel szemben pedig az indítványozó bírósághoz fordult, keresetét az elsőfokú bíróság érdemben elbírálta, a perben ítélettel döntött. Mindezek alapján rögzíti az Alkotmánybíróság, hogy a bírósághoz fordulás joga sérelmének lehetősége az ügyben még a befogadhatóság valamennyi feltételének megfelelő indítvány esetén sem lenne felvethető {lásd hasonlóan: 3033/2020. (II. 24.) AB végzés, Indokolás [33]}.
- [13] A fentieket összegezve az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy az indítvány kiegészítése ellenére is hiányos, mert nem tartalmaz a törvényi elvárásoknak megfelelő, az érdemi alkotmányossági vizsgálat kereteit meghatározó indokolt kérelmet. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint alkotmányossági szempontból értékelhető „indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására.” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212], hasonlóan például 3276/2017. (X. 19.) AB végzés, Indokolás [14]; 3076/2019. (IV. 10.) AB végzés, Indokolás [15]; 3271/2019. (X. 30.) AB végzés, Indokolás [8]}.
- [14] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszok befogadását – figyelemmel az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseire, és 63. § (1) bekezdésére is – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszasíította.

Budapest, 2021. április 20.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1449/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3186/2021. (IV. 30.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.515/2019/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.20.515/2019/4. számú ítélete ellen terjesztette elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt 2020. június 8-án, a Veszprémi Törvényszék útján az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt 2020. augusztus 12-én – az Alkotmánybíróság főtítkárnak hiánypótlási felhívására – kiegészítette és egységes szerkezetbe foglalta. A panaszbeadvány a támadott bírói döntést az Alaptörvény V. cikkével, XXIV. cikk (1) és (2) bekezdéseivel, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel, 25. cikk (3) bekezdésével, valamint 28. cikkével tartotta ellentétesnek.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panaszból és a mellékletként csatolt dokumentumokból megállapítható, hogy az alapügy (bírói jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított per) tárgya a Székesfehérvári Törvényszék elleni kártérítési igény volt, amiatt, mert a Székesfehérvári Városi Bíróság egy végrehajtási kifogás tárgyában hozott elutasító végzést csak mintegy két éves késéssel látott el jogerősítő záradékkal.
- [3] A bíróságok által megállapított tényállás szerint az indítványozó 2006. november 3-án 18 millió Ft összegű, CHF alapú kölcsönszerződést kötött egy bankkal. A kölcsönszerződést a bank 2008. november 20-án azonnali hatállyal felmondta, és 2009. április 15-én egy faktoring cégre engedményezte. 2010. augusztus 4-én a Székesfehérvári Városi Bíróság a faktoring cég kérelmére a közokiratba foglalt kölcsönszerződést végrehajtási záradékkal látta el. A végrehajtás során önálló bírói végrehajtó 2011. április 4-én elárverezte az indítványozó tulajdonát képező ingatlant, majd felosztási tervet készített, amely alapján a befolyt 14 millió Ft-ból 585 000 Ft volt a végrehajtási költség, 11 629 437 Ft pedig a végrehajtást kérőnek járó összeg. A felosztási terv ellen az indítványozó végrehajtási kifogást terjesztett elő, melyet a Székesfehérvári Városi Bíróság 2011. augusztus 30-án végzésével elutasított. Ezt a végzést megküldte az önálló bírói végrehajtónak is, aki azonban nem intézkedett az árverési vételár kiutalásáról. A végzés fellebbezés hiányában 2011. szeptember 27-én jogerőre emelkedett, de a végrehajtást fogantató bíróság azt csak 2013. november 7-én látta el jogerősítő záradékkal, az önálló bírói végrehajtó pedig csak 2013. november 18-án utalta el a végrehajtást kérőnek járó összeget. Az indítványozó tartozása 2011. szeptember 27-én 33 168 925 Ft, 2013. november 8-án pedig 38 989 400 Ft volt.
- [4] Az indítványozó emiatt keresetet nyújtott be, és a Székesfehérvári Törvényszéket 5 7070 365 Ft kártérítés megfizetésére kérte kötelezni, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 339. § (1) bekezdése, 355. § (1) bekezdése, 359. § (1) bekezdése és az Alaptörvény XXIV. cikk (1) és (2) bekezdései alapján. Az indítványozó az ügyben kirendelt könyvszakértő véleményére alapította, hogy a tartozása – rajta kívül álló okból – ezzel az összeggel növekedett az árverés időpontja és az árverési vételár végrehajtást kérőnek történő kiutalása között.
- [5] 2.1. A Veszprémi Törvényszék a 2018. június 27-én kelt, 7.P.20.152/2017/39/I. számú ítéletével a keresetet részben megalapozottnak tartotta, és az indítványozónak megítélt 916 393 Ft kártérítést.
- [6] A bíróság a régi Ptk. 349. § (1) bekezdése és 339. § (1) bekezdése alapján – alkalmazva a bírói végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.), a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) és a bírói végrehajtási ügyvitelről és pénzkezelésről szóló 1/2002. (I. 17.) IM rendelet (a továbbiakban: Vűsz.) több rendelkezését – megállapította, hogy a Székesfehérvári Városi Bíróság jogellenesen járt el, amikor a végzése jogerejét késedelmesen állapította meg; az indítványozó tartozásának növekedése

pedig – *damnum emergens*-ként – beletartozik a kár fogalmába. A kár összegét azonban – mivel a tartozás további növekedése nem kizárólagosan a Székesfehérvári Városi Bíróság jogellenes magatartásával áll összefüggésben, tekintettel arra, hogy a végrehajtást kérőnek járó összeg csak a költségek és a késedelmi kamat egyrészének a kiegyenlítésére volt elegendő, a tőketartozás csökkentésére viszont nem – a bíróság csak a késedelmi kamattartozás különbözetében állapította meg, a fent írt összegben. Az indítványozó a perben arra is hivatkozott, hogy a nyugdíját is végrehajtás alá vonták, de ennek a bizonyítását a bíróság szükségtelennek ítélte.

- [7] 2.2. Az elsőfokú ítélet ellen az indítványozó és az alperes is fellebbezéssel élt, amelyek alapján a másodfokon eljáró Győri Ítéltábla a 2018. november 27-én kelt, Pf.III.20.269/2018/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [8] Az ítéltábla szerint az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a tényállást, és az ítélet jogi érvei is túlnyomórészt helyesek. Az ítéltábla osztotta azt az álláspontot, amely szerint a Székesfehérvári Városi Bíróság mulasztása és az indítványozó kára között szerves kapcsolat mutatható ki; valamint, hogy a kár valamely passzívum növekedése is lehet, és a kártérítés esedékessége nem függ attól, hogy az indítványozó a tartozását részben vagy egészben a végrehajtást kérőnek megfizette-e. [Az ítéltábla megjegyezte, hogy az indítványozó a 2017. május 17-ei tárgyaláson a Veszprémi Törvényszék előtt úgy nyilatkozott, hogy 2011. szeptember 27. és 2013. november 18. között törlesztést nem teljesített, tartozásának összege az árfolyamváltozás miatt növekedett ilyen drasztikusan. A 2018. július 27-ei tárgyaláson azonban utalt rá, hogy a nyugdíjára is megindult a végrehajtás, de arra nem tért ki, hogy ennek a kárösszeg vonatkozásában mennyiben van jelentősége; a fellebbezésben pedig új tényt állítani nem lehet a régi Pp. 235. § (1) bekezdés sérelme nélkül.]
- [9] 2.3. A másodfokú ítélet ellen az alperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be. Ez alapján eljárva a Kúria a 2020. március 3-án kelt, Pfv.II.20.515/2019/4. számú ítéletével a jogerős ítéletet részben hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és az indítványozó keresetét elutasította.
- [10] A Székesfehérvári Törvényszék a felülvizsgálati eljárásban kizárólag a kár tényét (bekövetkezését) vitatta. Érvelése szerint az indítványozó tartozása úgy emelkedett, hogy teljesítésének hiányában a vagyonában tényleges értékcsökkenés nem állt be, tehát nincs olyan vagyoni hátrány, amit ki kellene küszöbölni. Így a régi Ptk. 355. § (4) bekezdése szerinti kártérítés lényegi eleme, a károsult vagyonában beállott értékcsökkenés nem áll fenn.
- [11] A Kúria elfogadta az eljáró bíróságok egybehangzó jogi álláspontját a tekintetben, hogy kár lehet az is, ha a károsult adósságának összege növekszik. Ezt követően azt vizsgálta a Kúria, hogy az adott konkrét ügyben ténylegesen érte-e kár az indítványozót. Ennek kapcsán utalt az EBH2006. 1425.-re, kifejtve, hogy károsodás csak akkor következik be, amikor a károsult a kárként érvényesített tartozást, vagy legalább annak egy részét megfizeti. A jelen esetben pedig a Kúria tényként állapította meg, hogy az indítványozó a követelést nem teljesítette, és az árverési végrehajtásból befolyt összeg kiutalása óta sem fizet. Az indítványozó tehát olyan összeg megtérítését követelte, amelyet maga sem fizetett meg; teljesítés nélkül viszont tényleges kár nem mutatható ki, mert csak a teljesítés értékelhető kárként.
- [12] 3. Az indítványozó a Kúria ítélete ellen alkotmányjogi panaszt nyújtott be, kérve a bírói döntés alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az alkotmányjogi panaszt az indítványozó az Alkotmánybíróság főtítkárnak hiánypótlási felhívására kiegészítette és egységes szerkezetbe foglalta. Az egységes szerkezetbe foglalt alkotmányjogi panaszban az indítványozó részletesen ismertette a történeti tényállást és a pertörténetet.
- [13] Az alkotmányjogi panasz szerint a Kúria ítélete sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, mert amíg az indítványozó jogi képviselőjét még a Pfv.III. sorszámú tanács értesítette az alperes felülvizsgálati kérelméről, és ugyanezen tanács döntött a Győri Ítéltábla jogerős ítélete végrehajtásának felfüggesztéséről is, addig – előzetes értesítés nélkül – az érdemi felülvizsgálati ítéletet már a Pfv.II. sorszámú tanácsa hozta meg, amelynek tagja volt egy olyan bíró is, aki korábban az alperes Székesfehérvári Törvényszéknél volt tanácselnök. Emiatt az indítványozó szerint a Kúria eljárásának pártatlansága, függetlensége és törvényessége megkérdőjelezhető, és megvalósult a törvényes bírótól való elvonás, valamint a jogorvoslati jog kiüresítése is. Ezt követően az alkotmányjogi panasz több alkotmánybírói határozatra támaszkodva idézi az Alkotmánybíróság tisztességes bírósági eljárással, valamint a jogorvoslatihoz való joggal kapcsolatos gyakorlatát. Az Alaptörvény sérülni vélt XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései mellett az indítványozó felsorolta a XXIV. cikk (1) és (2) bekezdéseit is.

- [14] Az indítványozó kifogásolta továbbá a Kúria jogértelmezését annak kapcsán, hogy az adóssága összegének növekedését nem minősítette kárnak, mivel ő nem teljesítette legalább részben a vele szemben fennálló követelést. Ezt az értelmezést az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdését és 28. cikkét sértőnek tartotta; emellett pedig ellentmondásosnak és iratellenesnek is, mert az önálló bírósági végrehajtó az ingatlana árverezése mellett a nyugdíja 33%-át is letiltotta, ami azt mutatja, hogy az ingatlan árverezésével a végrehajtási eljárás ellene nem fejeződött be, és ő a letiltáson keresztül továbbra is fizetett a tartozásából, amíg 2014-ben az Országgyűlés törvénnyel fel nem függesztette a lakáscélú hitelek végrehajtását. A Kúria döntése az indítványozó szerint megfosztotta őt kárigénye érvényesítésének lehetőségétől, és az Alaptörvény V. cikkében biztosított azon jogától is, hogy a személye és a tulajdona ellen intézett jogtalan támadást elhárítsa.
- [15] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt dönteni kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezekon kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak.
- [16] 5. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be az alkotmányjogi panaszt; indítványozó jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a támadott ítélettel lezárt eljárásban felperes volt – fennáll. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmére hivatkozott, továbbá a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette.
- [17] 6. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja, és ezzel összhangban az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasz kezdeményezésére olyan bírói döntéssel szemben van lehetőség, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért, vagyis alkotmányjogi panaszt Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet alapítani. Az indítványozó az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseként megjelölte a 25. cikk (3) bekezdését és a 28. cikket is. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében e rendelkezések nem tartalmaznak Alaptörvényben biztosított jogot, így ezek vélt sérelmére alkotmányjogi panasz nem alapítható [3065/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [20]; 3044/2018. (II. 13.) AB végzés, Indokolás [7]; 3039/2020. (II. 24.) AB végzés, Indokolás [22]; 3428/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [8]]. Ebből következően az alkotmányjogi panasz ezen részeiben nem felel meg a befogadhatóság Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjában foglalt törvényi követelményének.
- [18] 7. Megállapítható volt, hogy az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében alább felsorolt követelményeinek részben eleget tesz: a) tartalmazza a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései kapcsán azt, hogy az ügy átosztása a Kúrián egy másik tanácsra, valamint e tanácsban egy olyan bíró részvétele, aki korábban a Székesfehérvári Törvényszéken volt tanácselnök, sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, és kiüresíti a jogorvoslatihoz való jogot; emellett pedig az indítvány szerint a támadott döntésben foglalt érvelés arról, hogy nem mutatható ki kár, téves és iratellenes]; c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést (a Kúria Pfv.II.20.515/2019/4. számú ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [V. cikk, XXIV. cikk (1) és (2) bekezdés, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdés, 25. cikk (3) bekezdés, 28. cikk]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény – egyes, de nem valamennyi – megjelölt rendelkezésével; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a bírói döntést.

- [19] 8. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja szerint az alkotmányjogi panaszban egyértelműen meg kell jelölni az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét; továbbá az *e)* pont szerint az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével.
- [20] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvény XXIV. cikk (1) és (2) bekezdéseit mindössze felsorolta, mint sérülni vélt rendelkezést, de ahhoz érdemi indokolást nem kapcsolt – valamint hatósági eljárás az ügyben (a pártfogó ügyvéd kirendelését leszámítva) nem is történt –, ezért az indítvány e részének érdemi vizsgálatára nem volt lehetőség. Az indítványozó által előadott kifogásokat az Alkotmánybíróság nem ezen alapjog, hanem az általa szintén megjelölt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog összefüggésében értékelte.
- [21] Az Alaptörvény V. cikke sérelmét az indítványozó mindössze azzal indokolta, hogy a Kúria rá nézve kedvezőtlen ítélete azzal, hogy megfosztotta őt kárigénye érvényesítésének lehetőségétől, egyúttal azt is ellehetetlenítette, hogy a személye és a tulajdona ellen intézett jogtalan támadást elhárítsa. Az Alkotmánybíróság emlékeztet, hogy „[a]z Alaptörvény V. cikke a tulajdon ellen intézett vagy az ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításának törvényben biztosított jogát garantálja alkotmányos szinten, amelynek sérelme a konkrét magánjogi jogvitában a felek közötti megállapodásra tekintettel fel sem merül” {3245/2015. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [12]}. Az alkotmányjogi panasz e vonatkozásban ezért nem tartalmaz olyan érvelést, amit az Abtv. idézett pontjai alapján alkotmányjogilag releváns indokolásnak lehetne tekinteni, ezért ebben a tekintetben sem volt lehetőség érdemi vizsgálatra.
- [22] 9. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [23] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmét amiatt állította, mert a felülvizsgálati kérelemről a Kúria Pfv.III. sorszámú tanácsa hozott döntést, nem pedig a Pfv.II. sorszámú tanács, amelytől az indítványozó értesült az alperes felülvizsgálati kérelméről, valamint a jogerős ítélet végrehajtásának felfüggesztéséről. E tanácsban az alkotmányjogi panasz szerint tag egy olyan bíró is, aki korábban a Székesfehérvári Törvényszéken volt tanácselnök. Ez az indítványozó szerint sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, valamint a jogorvoslathoz való jogot.
- [24] 9.1. A jogorvoslathoz való jog sérelmét állító indítványi elem kapcsán az Alkotmánybíróság egyfelől kiemeli, hogy a következetes gyakorlatának megfelelően az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik, ebből következően nem terjed ki a felülvizsgálatra mint rendkívüli jogorvoslatra, így nem hozható összefüggésbe a felülvizsgálat során hozott bírói döntéssel {3434/2020. (XII. 9.) AB végzés, Indokolás [49]; 3064/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [24]}. Az Alkotmánybíróság ezen túlmenően pedig azt is megállapítja, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapját képező peres eljárásban élhetett és kétséget kizáróan élt is a jogorvoslathoz való jogával. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése a jogorvoslathoz való jogot biztosítja, nem pedig azt, hogy a jogorvoslati kérelem az indítványozó számára pozitívan kerüljön elbírálásra {3289/2020. (VII. 17.) AB végzés, Indokolás [23]; 3064/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [24]}. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítvány ebben az elemében nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem fogalmaz meg.
- [25] 9.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéseire hivatkozással az indítványozó tartalmilag a pártatlan bírósághoz, illetve a törvényes bíróhoz való jogok sérelmét állította. Az Alkotmánybíróságnak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog e két részjogosítványa kapcsán kialakult gyakorlata van. A kapcsolódó esetjogból a jelen ügy kapcsán az alábbiakat szükséges kiemelni.
- [26] A törvényes bíróhoz való kapcsán a 21/2014. (VII. 15.) AB határozat a következőket állapította meg: „Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyét a törvény által felállított bíróság bírálja el. A törvény által felállított bíróságra vonatkozó követelmény magában foglalja a törvényes bíróhoz való jogot, vagyis azt, hogy egy konkrét ügyben az eljárási törvényekben megállapított általános hatásköri és illetékességi szabályok szerint irányadó bíróság járjon el. Ezt az alkotmányos elvet a [Bszí.] az Alapelvek között úgy fogalmazza meg, hogy senki sem vonható el törvényes bírójától [8. § (1) bekezdése]. Ezen túlmenően a Bszí. ismeri a törvény által rendelt bíró fogalmát, aki pedig az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró [8. § (2) bekezdés]. Az ügyelosztási rendet az objektivitás és a személytelenség biztosítása, az önkényesség kizárása

érdekében előző évben állapítja meg a bíróság elnöke, amely a tárgyévben kizárólag szolgálati érdekből vagy a bíróság működését érintő fontos okból módosítható [9. § (1) bekezdés].” {Indokolás [76]; hasonlóan: 3099/2021. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [23]}

- [27] A Kúria ügyelosztási rendje mind a 2019., mind a 2020. évekre előre rögzítette az indítványozó által is említett tanácsok összetételét, megnevezve a tanácsba kijelölt bírókat. Az ügyelosztási rendek – egyebek mellett, és a fent írtakkal összhangban – azt is tartalmazzák, hogy: „Az ügyelosztási rendben meghatározottaktól hivatali érdekből (pld. a munkateher tanácsok közötti egyenletes elosztása érdekében), illetve egyéb fontos okból (pl. kizárás, összeférhetlenség, soron kívüli ügyek intézése) lehet csak eltérni, oly módon, hogy az ügyelosztási rendtől való eltérés indoka utóbb szükség esetén megállapítható legyen. Az időszerezés biztosítása céljából a Kúria elnöke egyedi intézkedéssel elrendelheti egyes ügyek csoportjának átosztását más eljáró tanácsra. Amennyiben a rendkívüli ítélkezési szünet alatt az ügyelosztási rend szerint kijelölt tanács az ítélkezési tevékenységét objektív okból nem tudja ellátni, az időszerezés biztosítása érdekében az ügyek kiosztására a fentiek szerint jogosult tanácselnök az ügyelosztási rendtől eltérhet, illetve az érintett tanács ügyeinek átosztásáról az általános helyettesítési rendtől eltérően is intézkedhet.” Erre figyelemmel az ügyelosztási rendtől az abban foglalt szabályok szerinti eltérés önmagában nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [28] A pártatlan bírósághoz való jog az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik alapeleme – amint azt a 3109/2013. (V. 17.) AB végzés, Indokolás [7] bekezdése is kimondta, az Alkotmánybíróság korábbi határozataira is utalva. „A pártatlan bírósághoz való alkotmányos alapjog – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése alapján is – az eljárás alá vont személy iránti előítélet-mentesség és elfogulatlanság követelményét támasztja a bírósággal szemben. Ez egyrészt magával a bíróval, a bíró magatartásával, hozzáállásával szembeni elvárás, másrészt az eljárás szabályozásával kapcsolatos objektív követelmény: el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében [...]. A pártatlanság kérdését objektív és szubjektív nézőpontból egyaránt vizsgálni kell. A pártatlanság egyrészt azt a követelményt támasztja, hogy a bíróság tagjai személyes előítéletektől mentesek legyenek, másrészt – objektív nézőpontból vizsgálva – megvan-e a pártatlanság megfelelő látszata [vö. 67/1995. (XII. 7.) AB határozat, ABH 1995, 346; 32/2002. (VI. 4.) AB határozat, ABH 2002, 153; 17/2001. (VI. 1.) AB határozat, ABH 2001, 222].”
- [29] A 3109/2013. (V. 17.) AB végzéssel lezárt ügyben az volt az eldöntendő kérdés, hogy „kétségbe vonható-e az eljáró bíró(i) tanács pártatlansága (s ezzel az eljárás tisztességessége) pusztán azon az alapon, hogy az egyik peres fél magával a bírósággal valamilyen okból perben áll. Az Alkotmánybíróság már ezt a kérdést is vizsgálta (607/D/2003. AB határozat, ABH 2008, 1998). Az indítványozó akkor azt panaszolta, hogy kártérítési keresetét másodfokon a Legfelsőbb Bíróság bírálta el, holott az az alapperben is érintett volt. Az Alkotmánybíróság akkor kimondta, hogy az a szabály, amely a Legfelsőbb Bíróságra ruházta a másodfokú hatáskört a megyei bíróság elsőfokú hatáskörébe tartozó ügyekben, nem eredményezi az ügyben ténylegesen eljáró bíró személyes függetlenségének, sem pedig személyes előítéletmentességének és elfogulatlanságának megszűnését, ezért nem sérti a függetlenség és pártatlanság követelményét. Az Alkotmánybíróság ezen álláspontja az Alaptörvény alapján sem változott.
- A bíróság és a fél perben állása tehát alapvetően nem érinti magának a fél más perében ténylegesen eljáró bírónak (tanács tagjainak) a jogszabályok által garantált függetlenségét és személyes pártatlanságát.” (Indokolás [8]–[9])
- [30] Az idézett elvi tételeket a jelen ügyre vetítve megállapítható, hogy az indítványozó azon állítása, amely szerint a – legfőbb bírósági szervként, felülvizsgálati hatáskörben eljáró – Kúria háromfős tanácsából az egyik bíró korábban azon a törvényszéken volt tanácselnök, amelynek az illetékességi területén van az a helyi bíróság, amely az indítványozó végrehajtási kifogása tárgyában hozott elutasító végzést csak mintegy két éves késéssel látta el jogerősítő záradékkal, és ezzel okot szolgáltatott a kártérítés iránti perre, az eljáró tanács pártatlanságát sem az objektív, sem a szubjektív nézőpontból nem tette kérdésessé. Az Alkotmánybíróság így az indítványnak a pártatlan bírósághoz való jogra hivatkozó fenti érvei alapján sem észlelt olyan körülményt, amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet valószínűsítene, továbbá az indítványozó állításai nem vetnek fel az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [31] 10. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt,

figyelemmel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjaiban, valamint 29. §-ában foglaltakra, az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, visszautasította.

Budapest, 2021. április 20.

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1074/2020.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető
HU ISSN 2062–9273